

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

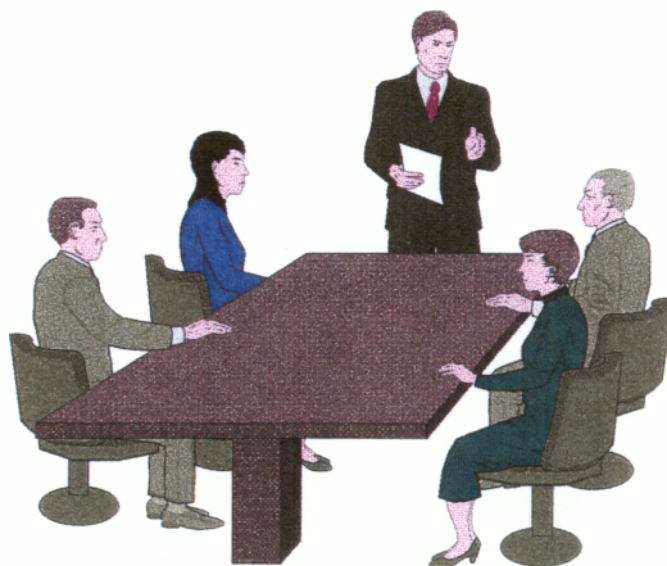
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ :

***" ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ "***

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΤΣΟΥΝΤΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ :
ΡΟΥΣΤΕΜΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ**

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 1999

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.....	1
------------------	---

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ Ε.Ε. (Δ.Σ).....	5
---	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ.....	10
2.1. Δημοτικά συμβούλια - Γενικά.....	10
2.2. Κοινοτικά συμβούλια - Γενικά	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΚΛΟΓΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ	14
3.1. Δημοτική και κοινοτική περίοδος - Θητεία	14
3.2. Αυτοτέλεια κάθε δημοτικής και κοινοτικής περιόδου	15
3.3. Εκλογικό δικαίωμα - Εκλόγιμοι (Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι).....	17
3.4. Στέρηση του εκλογικού δικαιώματος	18
3.5. Κωλύματα εκλογιμότητας - Συνέπειες.....	18
3.6. Συνέπειες της μη άρσεως των κωλυμάτων εκλογιμότητας	21
3.7. Υποψηφιότητες - Συνδυασμοί - Δήλωση συνδυασμών	24
3.8. Κατάργηση κοινότητας σε περίπτωση που δεν υποβάλλεται δήλωση συνδυασμού	27
3.9. Ανακήρυξη συνδυασμών - Εκλογές.....	27
3.10. Αποτελέσματα εκλογής - Ανακήρυξη επιτυχόντων	28
3.11. Ορκωμοσία	31
3.12. Αποποίηση εκλογής.....	32
3.13. Εγκατάσταση - Ανάλυση καθηκόντων	34

3.14. Παραίτηση	35
3.15. Αναπλήρωση	38
3.16. Θέση σε αργία - αναπλήρωση.....	40
3.17. Αναπληρωματικές εκλογές.....	41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ.....	42
4.1. Γενικά.....	42
4.2. Εκλογή προεδρείου δημοτικού συμβουλίου.....	43
4.3. Παραίτηση Προεδρείου Δημοτικού Συμβουλίου και εκλογή νέου	45
4.4. Αρμοδιότητες του προέδρου της κοινότητας.....	47
4.5. Εκλογή αντιπροέδρου κοινότητας.....	48
4.6. Σύνθεση δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων	49
4.7. Ελλειπής σύνθεση δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ.....	52
5.1. Αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου	52
5.2. Αρμοδιότητες του κοινοτικού συμβουλίου	55

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΣΥΓΚΛΗΣΗ	57
1.1. Γενικά.....	57
1.2. Σύγκληση του κοινοτικού συμβουλίου	58
1.3. Σύγκληση δημοτικού συμβουλίου	60
1.4. Ειδικές συνεδριάσεις του δημοτικού και του κοινοτικού συμβουλίου.....	63
1.5. Ειδική συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για την εκλογή προεδρείου και δημαρχιακής επιτροπής με πρόσκληση.....	63
1.6. Ειδική συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για την αποδοχή	

παραίτησης προεδρείου και εκλογή νέου με πρόσκληση.....	64
1.7. Ειδική συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για την εκλογή προεδρείου και μελών της δημορχιακής επιτροπής, χωρίς πρόσκληση.....	65
1.8. Ειδική συνεδρίαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου για την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας χωρίς πρόσκληση.....	66
1.9. Συμπέρασμα	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ.....	68
2.1. Έννοια πρόσκλησης - Ημερήσια διάταξη	68
2.2. Πρόσκληση για κανονική συνεδρίαση	69
2.3. Πρόσκληση για κατεπείγουσες περιπτώσεις (σύντμηση προθεσμίας).....	75
2.4. Άλλες περιπτώσεις πρόσκλησης.....	78
2.5. Πρόσκληση από τον πρόεδρο, όταν ζητήσει τη σύγκληση του συμβουλίου το ένα τρίτο τουλάχιστον των μελών του ή από τα ίδια τα μέλη που έχουν υποβάλλει την αίτηση.....	78
2.6. Πρόσκληση από τον πρόεδρο όταν ζητήσει τη σύγκληση του συμβουλίου το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας.	82
2.7. Πρόσκληση του δημοτικού συμβουλίου από το σύμβουλο του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους	85
2.8. Χωρίς πρόσκληση συνεδριάσεις	86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ	88
3.1. Έννοια συνεδρίασης.....	88
3.2. Τόπος συνεδριάσεων.....	88
3.3. Χρόνος συνεδριάσεων	89
3.4. Τρόποι συνεδριάσεων.....	90

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΠΑΡΤΙΑ.....	93
4.1. Έννοια της απαρτίας	93
4.2. Υπολογισμός της απαρτίας.....	94
4.3. Παρόντες - Αποχώρηση συμβούλων.....	95
4.4. Ειδική απαρτία.....	97
4.5. Απαρτία και πάρεδροι συνοικισμών.....	97
4.6. Αναπλήρωση συμβούλων για σχηματισμό απαρτίας.....	98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ	99
5.1. Διαδικασία - Διεύθυνση συζήτησης.....	99
5.2. Συμπεριφορά κατά τη συζήτηση.....	101
5.3. Ακροατήριο	103
5.4. Κατεπείγοντα θέματα	103
5.5. Αναβολή - διακοπή - διάλειμμα συνεδρίασης συνέπειες.....	107

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ.....	110
6.1. Απόφαση - έννοια - περιεχόμενο.....	110
6.2. Ψηφοφορία.....	111
6.2.1. Φανερή ψηφοφορία	111
6.2.2. Μυστική ψηφοφορία	113
6.3. Πλειοψηφία - Γενικά.....	115
6.3.1. Απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων (κανόνας)	116
6.4. Σχέση απαρτίας και πλειοψηφίας για τη λήψη αποφάσεων	120
6.5. Ειδικές περιπτώσεις δημιουργίας πλειοψηφιών για τη λήψη αποφάσεων ψηφοφορίας.	122
6.6. Ισοψηφία	122
6.7. Αποχή από την ψηφοφορία.....	125
6.8. Άρνηση ψήφου.....	125
6.9. Λευκή ψήφος.....	126
6.10. Συμμετοχή παρέδρων συνοικισμών στη λήψη αποφάσεων από τα κοινοτικά και δημοτικά συμβούλια	127
6.11. Δημοσίευση αποφάσεων	128
6.11.1. Γενικές διατάξεις για δημοσίευση των αποφάσεων των	

συμβουλίων	128
6.12. Γενικά για τη δημοσίευση των αποφάσεων - νομολογία.....	130
6.13. Περιφερειακή Διοίκηση - Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας	132
6.13.1. Αποστολή αποφάσεων - πράξεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.	133
6.14. Βασικές προϋποθέσεις για τη λήψη νόμιμων αποφάσεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων	135
6.15. Ενέργειες μετά τη λήψη των αποφάσεων.....	138

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ - ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ	139
7.1. Έννοια - περιεχόμενο πρακτικών	139
7.2. Βιβλίο πρακτικών - απομαγνητοφωνημένα κείμενα.....	141
7.3. Πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά.....	143
7.4. Κατάρτιση και υπογραφή πρακτικών - απόφαση - γνώμη μειοψηφίας	144
7.5. Αποδεικτική ισχύς πρακτικών - αποστολή στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας - χορήγηση αντιγράφων	147
7.6. Διάκριση πράξεων - αποφάσεων κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων και εκτελεστότητα αυτών	148
7.7. Πράξεις που δεν ελέγχονται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.....	149
7.8. Πράξεις - αποφάσεις που ελέγχονται από άποψη νομιμότητας - Εκτελεστότητα αυτών	150
7.9. Εκτέλεση αποφάσεων κοινοτικών συμβουλίων.....	152
7.10. Εκτέλεση αποφάσεων δημοτικών συμβουλίων.....	154
7.11. Αναστολή εκτελέσεως πράξεων - αποφάσεων κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων	154

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ.....	157
1.1. Ορισμός.....	157
1.2. Γενικά χαρακτηριστικά της εποπτείας.....	157
1.2.1. Γενικοί κανόνες άσκησης της εποπτείας.....	157
1.2.2. Επί μέρους κανόνες άσκησης της εποπτείας.....	159
1.3. Μηχανισμοί άσκησης της εποπτείας.....	162
1.3.1. Έκδοση της εποπτικής πράξης.....	162
1.3.2. Προϋποθέσεις και διαδικασία άσκησης του ακυρωτικού ελέγχου.....	162
1.4. Έλεγχος της εποπτικής πράξης.....	165
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	168
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	170

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Στο πλαίσιο του τμήματος αυτού θα αναφερθούμε στην ιστορική εξέλιξη της οργάνωσης και λειτουργίας των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων από την σύσταση του νέου Ελληνικού κράτους.

Στην καποδιστριακή περίοδο κάθε χωριό, κωμόπολη και πόλη είχε ένα ως τέσσερις δημογέροντες ανάλογα με τον αριθμό των οικογενειών. Οι δημογέροντες ήταν αιρετοί. Η εκλογή γινόταν από κατάλογο που περιελάμβανε διπλάσιο ή τριπλάσιο αριθμό υποψηφίων και καταρτιζόταν απ' τον έκτακτο επίτροπο και τους πρώην δημογέροντες. Εκλέξιμοι ήταν όσοι πλήρωναν περισσότερους φόρους και είχαν ηλικία 35 χρόνων. Εκλέκτορες ήταν όλοι οι πολίτες που είχαν συμπληρώσει τα 25 χρόνια και ήταν γραμμένοι σε κατάλογο που καταρτιζόταν απ' τον έκτακτο επίτροπο.

Με βάση το νόμο της 27/12/1833 - 8/1/1834 της αντιβασιλείας «περί συστάσεως των δήμων» είναι ο πρώτος νόμος του ελληνικού κράτους για την τοπική αυτοδιοίκηση α' βαθμού. Με το νόμο αυτό η επικράτεια διαιρείται σε δήμους. Οι δήμοι διακρίνονταν σε τρεις τάξεις ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Δήμοι α' τάξεως είναι όσοι έχουν τουλάχιστον 10.000 κατοίκους, β' τάξεως όσοι έχουν τουλάχιστον 2000 κατοίκους και γ' τάξεως οι υπόλοιποι.

Κάθε δήμος διοικείται από δημοτική αρχή, η οποία αποτελείται από το δήμαρχο, τους προέδρους και το δημοτικό συμβούλιο. Ο αριθμός των παρέδρων κυμαίνεται από ένα έως έξι και των μελών του δημοτικού συμβουλίου από έξι έως δεκαοχτώ, ανάλογα με την τάξη του δήμου. Ο

δήμαρχος είναι η «πρώτη εκτελεστική αρχή» του δήμου και υπεύθυνος για την άσκηση της τοπικής αστυνομίας. Οι πάρεδροι είναι βοηθοί του δημάρχου. Η θητεία του δημάρχου και των παρέδρων είναι τριετής προβλέπονται όμως και περιπτώσεις παύσεως τους και πριν από τη λήξη της θητείας τους.

Κατά την περίοδο 1845-1911 όσον αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου βαθμού εξακολουθεί να ισχύει ο δημοτικός νόμος της αντιβασιλείας (ίσχυσε μέχρι την εφαρμογή 1914 του νόμου ΔΝΖ' του 1912). Μοναδική μεταβολή που υπέστη ήταν το 1864. Με το άρθρο 105 του συντάγματος του 1864 ορίστηκε ότι η εκλογή των δημοτικών αρχών γινόταν με καθολική και μυστική ψηφοφορία. Μετά τη συνταγματική αυτή διάταξη, το κεφάλαιο για την εκλογή των δημοτικών αρχών (δημαιρεσίες) του δημοτικού νόμου του 1834 δεν μπορούσε πια να εφαρμοστεί. Η έμμεση εκλογή των δημάρχων και ο ολιγαρχικός χαρακτήρας του εκλογικού συστήματος τόσο απ' την άποψη των εκλόγιμων όσο και από την άποψη των δικαιούμενων να ψηφίσουν δε συμβιβάζονταν με την συνταγματική αρχή της εκλογής των δημοτικών αρχών με άμεση και καθολική ψηφοφορία. Γι' αυτό και εκδόθηκε νέος «νόμος περί δημαιρεσιών» της 19 Νοεμβρίου 1864 που ρύθμισε το θέμα της άμεσης εκλογής των δημοτικών αρχών με καθολική ψηφοφορία.

Ο δημοτικός νόμος του 1834 καταργήθηκε τελικώς με το νόμο ΔΝΖ'/1912 «περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων», ο οποίος ίσχυσε από το έτος 1914 .

Ο νόμος ΔΝΖ'/1912 είχε τρεις βασικούς στόχους: Η αναγνώριση κοινοτήτων ως μονάδων τοπικής αυτοδιοικήσεως παράλληλων προς τους δήμους, οι οποίοι θα περιορίζονται αριθμητικώς και τοπικώς σε έκταση που να εξασφαλίζει κοινότητα συμφερόντων και σκοπών' η κατάργηση του

αξιώματος του δημάρχου (πράγμα που τελικώς δεν έγινε), γιατί οι δήμαρχοι είχαν μεταβληθεί σε κομματικά όργανα και ο περιορισμός της κηδεμονίας (εποπτείας) της πολιτείας, η οποία με τις συνεχείς επεμβάσεις της παρέλυε τη διοίκηση των δήμων.

Ο νέος νόμος προέβλεψε τη σύσταση δύο διακεκριμένων μονάδων τοπικής αυτοδιοικήσεως πρώτου βαθμού, του δήμου και της κοινότητας. Η διοίκηση και εκπροσώπηση της κοινότητας άνηκε στο κοινοτικό συμβούλιο που εκλέγεται με άμεση ψηφοφορία. Τα όργανα διοικήσεως των δήμων είναι ο δήμαρχος, οι πάρεδροι, το δημοτικό συμβούλιο και η δημορχιακή επιτροπή.

Η θητεία των κοινοτικών και δημοτικών συμβούλων, του δημάρχου και των παρέδρων είναι τετραετής. Εκλογείς είναι όσοι έχουν δικαίωμα ψήφου στις βουλευτικές εκλογές και είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας. Εκλέξιμοι είναι όσοι είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας και έχουν συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας τους. Η εκλογή γίνεται με ψηφοδέλτια.

Ο νόμος ΔΝΖ'/1912 «περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων» τροποποιήθηκε από πλήθος μεταγενέστερων νόμων πράγμα που κατέστησε αναγκαίο να γίνει δύο φορές κωδικοποίηση των σχετικών διατάξεων, μια το 1926 και μια το 1936. Ήδη από το 1946 είχε αρχίσει η διαδικασία συντάξεως νέου δημοτικού και κοινοτικού κώδικα, ο οποίος τελικώς κυρώθηκε με το ν.δ. 2888/1954.

Βασικές επιδιώξεις του νέου κώδικα ήταν η εκκαθάριση της κείμενης νομοθεσίας από άχρηστες ή παλαιωμένες πια διατάξεις η αρτιότερη ρύθμιση των σχετικών θεμάτων, η εξασφάλιση μεγαλύτερης αυτοτέλειας στους δήμους και στις κοινότητες για τη διοίκηση και

διαχείριση των τοπικών υποθέσεων και, αντίστοιχα, ο περιορισμός των επεμβάσεων της κρατικής διοικήσεως, η παροχή δυνατότητας δημιουργία ισχυρών και εύρωστων οικονομικών οργανισμών και η απλούστευση των διαδικασιών στη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ Ε.Ε. (Δ.Σ)

Το αντιπροσωπευτικό σώμα, είναι το όργανο που παρουσιάζει σε όλες τις χώρες σταθερά χαρακτηριστικά. Ειδικότερα, εκλέγεται παντού με άμεσες εκλογές (τουλάχιστον η πλειοψηφία των μελών, όπως στην Πορτογαλία), η διάρκεια της θητείας των μελών ποικίλλει, όχι όμως ουσιαστικά (με εξαίρεση τη δυνατότητα μερικής ανανέωσης ορισμένων συμβουλίων διαμερισμάτων στο Ηνωμένο Βασίλειο), μπορεί να διαλυθεί από το κράτος σε περίπτωση αδυναμίας λειτουργίας (σπάνιο). Η βασική διαφορά αφορά στην ανάδειξη του προέδρου του σώματος δηλ. σε άλλες χώρες εκλέγεται από το ίδιο το σώμα (ανεξάρτητα από την ιδιότητά του ως εκτελεστικού οργάνου), ενώ σε άλλες διορίζεται από το κράτος.¹

Στο Βέλγιο το δημοτικό συμβούλιο εκλέγεται για 6 χρόνια με το αναλογικό σύστημα και αποτελείται από 7 έως 55 συμβούλους ανάλογα με τον πληθυσμό. Προεδρεύεται από το δήμαρχο (bourgmestre), που διορίζεται από το βασιλιά, κατά κανόνα, μεταξύ των μελών του.

Στη Δανία, το δημοτικό συμβούλιο εκλέγεται για τετραετή θητεία με το αναλογικό σύστημα. Καθορίζει το ίδιο τον αριθμό των μελών του (μεταξύ 5 και 25, σύμφωνα με το κοινό δίκαιο, μεταξύ 13 και 31 για τις

¹ Κων/νος Τσουντας, Περιφερειακή διοίκηση και Τ.Α., Καλαμάτα, 1998

μεγάλες πόλεις). Εκλέγει δήμαρχο, ο οποίος προεδρεύει στις συνεδριάσεις. Προβλέπεται η λειτουργία επιτροπών (π.χ. οικονομικών), οι οποίες αποφασίζουν για λογαριασμό του συμβουλίου. Ο εσωτερικός κανονισμός εγκρίνεται από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Στη Γερμανία, τα όργανα διαφέρουν σε κάθε Land. Υπάρχει παντού δημοτικό συμβούλιο που εκλέγεται με το αναλογικό σύστημα για πέντε (κατά κανόνα) ή έξι (σε ορισμένα Land) χρόνια και αποτελείται από 5 έως 80 μέλη, ανάλογα με τον πληθυσμό. Ο πρόεδρος του συμβουλίου, ανάλογα με το Land, εκλέγεται είτε μεταξύ των μελών είτε άμεσα από τους εκλογείς και είτε ο δήμαρχος είτε άλλο πρόσωπο.

Στην Ισπανία, το συμβούλιο εκλέγεται για τετραετή θητεία με το αναλογικό σύστημα. Αποτελείται από 5 έως 25 μέλη (συν ένα για κάθε επιπλέον 100.000 κατοίκους) και ο αριθμός τους πρέπει να είναι πάντα μονός. Ο δήμαρχος που προεδρεύει του συμβουλίου, εκλέγεται είτε άμεσα από τους εκλογείς είτε από τα μέλη του συμβουλίου μεταξύ των μελών του.

Στη Γαλλία το δημοτικό συμβούλιο εκλέγεται για έξι χρόνια και αποτελείται από 9 έως 69 μέλη ανάλογα με τον πληθυσμό. Το συμβούλιο του Παρισιού αποτελείται από 163 μέλη. Ο δήμαρχος εκλέγεται μεταξύ των μελών και προεδρεύει του συμβουλίου.

Στην Ιρλανδία, κάθε Ο.Τ.Α. εκλέγει συμβούλιο για 5 χρόνια. Τούτο εκλέγει μεταξύ των μελών του δήμαρχο και αντιπρόεδρο, ο οποίος προεδρεύει των συνεδριάσεων.

Στην Ιταλία το δημοτικό συμβούλιο εκλέγεται για 5 χρόνια και αποτελείται από 15 έως 80 συμβούλους, ανάλογα με τον πληθυσμό. Ο πρόεδρος του συμβουλίου - δήμαρχος, ο οποίος και προεδρεύει των συνεδριάσεων εκλέγεται άμεσα από τους εκλογείς.

Στις Κάτω Χώρες, το δημοτικό συμβούλιο εκλέγεται για 4 χρόνια με το αναλογικό σύστημα και αποτελείται από 7 έως 45 συμβούλους. Προεδρεύεται από το δήμαρχο, ο οποίος διορίζεται από την κυβέρνηση.

Στο Λουξεμβούργο, το δημοτικό συμβούλιο εκλέγεται για 6 χρόνια, με το αναλογικό σύστημα στους δήμους που έχουν περισσότερους από 3000 κατοίκους και με το πλειοψηφικό στους μικρότερους και αποτελείται από 7 έως 27 μέλη. Προεδρεύεται από το δήμαρχο τον οποίο διορίζει ο Μεγάλος Δούκας. Το συμβούλιο μπορεί να θεσπίσει συμβουλευτικές επιτροπές των οποίων προεδρεύει μέλος του συμβουλίου, εκτός από τη σχολική επιτροπή, της οποίας πρόεδρος είναι ο δήμαρχος.

Στην Πορτογαλία, το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται, κατά πλειοψηφία, από αιρετά μέλη, που εκλέγονται με το αναλογικό σύστημα για 5 χρόνια. Το ίδιο ισχύει και για τους προέδρους των ενοριών. Το συμβούλιο εκλέγει δήμαρχο ο οποίος προεδρεύει των συνεδριάσεων.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το δημοτικό συμβούλιο (κωμόπολη) ή το συμβούλιο διαμερίσματος εκλέγεται για 4 χρόνια και αποτελείται από 30 έως 60 μέλη. Οι εκλογές διενεργούνται είτε κάθε χρόνο (μερική ανανέωση, κατά το 1/3), με εξαίρεση το έτος εκλογής των συμβουλίων των κομητειών, είτε - για τα μη μητροπολιτικά διαμερίσματα που το επιθυμούν - με γενική ανανέωση. Οι σύμβουλοι εκλέγονται μεταξύ τους, κάθε χρόνο, τον πρόεδρο του συμβουλίου, ο οποίος προεδρεύει των συνεδριάσεων και εκπροσωπεί το συμβούλιο σε όλες τις τελετές.

Στη Σουηδία η οργάνωση των δήμων και των κομητειών παρουσιάζει τα ίδια βασικά χαρακτηριστικά. Διοικούνται από αιρετό συμβούλιο (ισχύει αναλογικό σύστημα) με τριετή θητεία, παράλληλα με το Κοινοβούλιο. Τα συμβούλια συγκροτούνται, κατά μέσο όρο, από 47 συμβούλους στους δήμους και από 75 συμβούλους στις κομητείες. Η Στοκχόλμη είναι

ταυτόχρονα δήμος και κομητεία και το συμβούλιο συγκροτείται από 175 μέλη. Τα συμβούλια εκλέγουν εκτελεστικές επιτροπές (αποτελούμενες από 5 τουλάχιστον συμβούλους), οι οποίες έχουν ως αποστολή το συντονισμό των διάφορων επιτροπών που συγκροτούνται από αιρετούς, και διαχειρίζονται τους διάφορους τομείς αρμοδιότητας των δήμων και των κομητειών. Η σύσταση ορισμένων τέτοιων επιτροπών είναι υποχρεωτική (π.χ. εκπαίδευση, περιβάλλον, κοινωνική ασφάλιση, εκλογές σε επίπεδο δήμου), ενώ άλλες είναι προαιρετικές. Λειτουργούν επίσης όργανα διοικούμενα από αιρετά όργανα, σε επίπεδο στενότερο από το δήμο, π.χ. επιτροπές διαχείρισης ιδιαίτερων εξοπλισμών, επιτροπές διαμερισμάτων, διάφορες υποεπιτροπές που λειτουργούν σε περιορισμένη εδαφική περιφέρεια.

Στη Φιλανδία τα όργανα διοίκησης των δήμων είναι το δημοτικό συμβούλιο, η δημοτική επιτροπή, ο διευθυντής, η επιτροπή ακροάσεων (οικονομικού δηλ. ελέγχου) και οι επαγγελματίες ελεγκτές, αρμόδιοι για τον έλεγχο των οικονομικών. Είναι δυνατή η πρόβλεψη άλλων οργάνων, με απόφαση της δημοτικής διοίκησης. Το δημοτικό συμβούλιο εκλέγεται άμεσα (με αναλογικό σύστημα)κάθε τέσσερα χρόνια, και συγκροτείται από 17-85 μέλη, ανάλογα με τον πληθυσμό. Εκτελεστικό όργανο είναι η δημοτική επιτροπή, που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο. Ο διευθυντής εκλέγεται από το συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει για τη διάρκεια της θητείας του (ορισμένου ή αόριστου χρόνου).

Στην Αυστρία το καθεστώς των δήμων, καθορίζεται από την ομοσπονδία. Σύμφωνα με το Σύνταγμα κάθε Land διαιρείται σε δήμους που έχουν διοικητική αυτοδιοίκηση, αλλά αποτελούν και τοπική διοικητική περιφέρεια (του κράτους). Προβλέπονται ορισμένα ιδιαίτερα καθεστώτα, τα οποία αφορούν σε 4 Land, που, εκτός από τις αρμοδιότητές τους ως

πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α., ασκούν και τη διοίκηση των διαμερισμάτων. Η Βιέννη είναι συγχρόνως πόλη και Land. Οι δήμοι διοικούνται από δημοτικό συμβούλιο που εκλέγεται άμεσα (με αναλογικό σύστημα). Το δημοτικό συμβούλιο εκλέγει μεταξύ των μελών του εκτελεστικό όργανο, το οποίο προεδρεύεται από το δήμαρχο. Οι αρμοδιότητες των δήμων καθορίζονται από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία της ομοσπονδίας και του κάθε Land. Εκτός από την ικανότητα αυτό-οργάνωσης, είναι αρμόδιοι για τα θέματα αστυνόμευσης (κοινή ησυχία) αγορών, πυρκαγιών, κτλ. Εκτός από το φόρο ακίνητης περιουσίας (τον οποίο εισπράττουν σχεδόν αποκλειστικά), λαμβάνουν τμήμα των κοινών με την ομοσπονδία και τα Land φόρων (π.χ. 27% από το φόρο εισοδήματος). Επίσης λαμβάνουν επιχορηγήσεις της ομοσπονδίας και των Lander. Η εποπτεία ασκείται, ανάλογα με τη φύση της ασκούμενης αρμοδιότητας, είτε από την ομοσπονδία (τότε εποπτεύουσα αρχή είναι η κυβέρνηση του Land) είτε από τα Lander (τότε εποπτεύουσα αρχή είναι ο κυβερνήτης). Προβλέπεται διαβίβαση των πράξεων και στην συνέχεια, σε ορισμένες περιπτώσεις, είτε ακύρωση είτε έγκριση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

2.1. Δημοτικά συμβούλια - Γενικά

Τα δημοτικά συμβούλια είναι τα κυρίαρχα όργανα διοίκηση των δήμων. Αποφασίζουν για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες των δήμων, εκτός από τα θέματα τα οποία ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή της δημορχιακής επιτροπής.

Δηλαδή, το τεκμήριο αρμοδιότητας ανήκει στα δημοτικά συμβούλια με συνέπεια ότι, κάθε θέμα αρμοδιότητας του δήμου για το οποίο δεν καθίσταται αρμόδιος ο δήμαρχος ή η δημορχιακή Επιτροπή με ρητή διάταξη, υπάγεται στην αρμοδιότητα του δημοτικού συμβουλίου.²

Το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται:³

Σε δήμους χωρίς μεταβολή: Στους δήμους στους οποίους δεν επέρχεται μεταβολή με το Ν. 2539/1997 (αρ.1.), δηλ. δεν έχουν συνενωθεί με άλλους δήμους ή κοινότητες, καθώς και στους δήμους που έχουν προκύψει από αναγνώριση κοινότητας σε δήμο, σύμφωνα με τον ίδιο πιο πάνω νόμο, ο αριθμός των μελών των δημοτικών συμβουλίων καθορίζεται ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Έτσι, το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται από έντεκα μέλη σε δήμους με πληθυσμό⁴ έως 5.000 κατοίκων, δεκαπέντε μέλη σε δήμους 5.001 έως 10.000 κατοίκων, δεκαεννέα σε δήμους 10.001 έως 30.000 κατοίκων, είκοσι πέντε σε δήμους 30.001 έως 60.000 κατοίκων,

² Άρθρο 106 παρ.1 Π.Δ. 410/1995-ΦΕΚ Α' 231/14-11-1995

³ Κων/νος Τσουντας, Περιφερειακή διοίκηση και Τ.Α., Καλαμάτα, 1998 σελ. 68-70

⁴ Ως πληθυσμός λαμβάνεται υπόψη ο πραγματικός πληθυσμός κάθε δήμου ο οποίος προκύπτει από τους επίσημους πίνακες των αποτελεσμάτων, της τελευταίας απογραφής του πληθυσμού της Χώρας, όπως αυτά δημοσιεύονται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η τελευταία απογραφή πληθυσμού της χώρας έγινε στις 17 Μαρτίου 1991

τριάντα ένα σε δήμους 60.001 έως 100.000 κατοίκων, τριάντα πέντε σε δήμους 100.001 έως 150.000 κατοίκων τριάντα εννέα σε δήμους 150.001 έως και 500.000 κατοίκων και σαράντα ένα σε δήμους 500.001 κατοίκων και πάνω.

Σε δήμους που προέρχονται από συνένωση Ο.Τ.Α.: Στους δήμους οι οποίοι προέρχονται από συνένωση δήμων και κοινοτήτων, σύμφωνα με το Ν.2539/1997 (αρ.1), ο αριθμός των μελών των δημοτικών συμβουλίων καθορίζεται:

- Από τον πληθυσμό του δήμου, σύμφωνα με την κλίμακα της προηγούμενης περίπτωσης.
- Από τον αριθμό των δημοτικών διαμερισμάτων κάθε δήμου, με πληθυσμό πάνω από 300 κατοίκους, στα οποία εκλέγονται τοπικά συμβούλια των οποίων οι πρόεδροι είναι και μέλη του δημοτικού συμβουλίου. Δεν υπολογίζεται το δημοτικό διαμέρισμα του οικισμού της έδρας του νέου δήμου εφ' όσον αυτό έχει πληθυσμό πάνω από 1000 κατοίκους.

Ο αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου προκύπτει από τον αριθμό των μελών του, ανάλογα με τον πληθυσμό του δήμου και από τον αριθμό των δημοτικών διαμερισμάτων με πληθυσμό πάνω από 300 κατοίκους που λειτουργούν στο δήμο, εκτός από το δημοτικό διαμέρισμα του οποίου οικισμός ορίζεται έδρα του δήμου και έχει πληθυσμό πάνω από 1000 κατοίκους. Οι δύο αυτοί αριθμοί αθροίζονται και το άθροισμα αυτό αποτελεί το σύνολο των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Αν το άθροισμα των μελών του δημοτικού συμβουλίου είναι άρτιος αριθμός, τότε στον αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου προστίθεται μια μονάδα και το τελικό αυτό άθροισμα που θα προκύψει (και θα είναι περιττός αριθμός) αποτελεί το συνολικό αριθμό των μελών του δημοτικού

συμβουλίου (δηλ. το νόμιμο αριθμό του). Οι πρόεδροι των τοπικών συμβουλίων που συνιστώνται στα δημοτικά διαμερίσματα με πληθυσμό πάνω από 300 κατοίκους (δηλ. των πενταμελών και των επταμελών τοπικών συμβουλίων) είναι και μέλη των δημοτικών συμβουλίων. Αυτοί εκλέγονται μεταξύ των υποψηφίων τοπικών συμβούλων από τους εκλογείς που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του δημοτικού διαμερίσματος. Η επι πλέον έδρα, που προστίθεται στο συνολικό αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου όταν αυτός είναι άρτιος προκειμένου αυτός να καταστεί περιττός, προσαυξάνει τον αριθμό των δημοτικών συμβούλων του γενικού ψηφοδελτίου, επειδή ο αριθμός των προέδρων των τοπικών συμβουλίων είναι δεδομένος και δεν μπορεί να αυξηθεί.

Αριθμός μελών συμβουλίων σε δήμους που είναι πρωτεύουσες νομών:

Στους δήμους που είναι πρωτεύουσες νομών αν ο συνολικός αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου είναι κατώτερος από τον αριθμό 19, τότε αυτός προσαυξάνεται κατά τόσες μονάδες, όσες υπολείπονται, ώστε ο συνολικός αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου να γίνει 19

Η βούληση του δημοτικού συμβουλίου ως συλλογικού οργάνου, εκδηλώνεται και εξωτερικεύεται με απόφαση ή με γνώμη. Η απόφαση είναι πράξη εκτελεστή της διοίκησης, ενώ η γνώμη ή γνωμοδότηση δεν αποτελεί εκτελεστή πράξη. Το συμβούλιο εκτός από τις αποφάσεις και τις γνωμοδοτήσεις, εκφράζει ευχές, για κάθε τοπική υπόθεση, ευχαριστίες προς εκπροσώπους ξένων κρατών, δημόσιες αρχές, υπαλλήλους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή εκδηλώνει άλλα αισθήματα (π.χ. αγανάκτηση, λύπη, ευγνωμοσύνη κ.λ.π.) για τοπικές υποθέσεις.

Επίσης, μέσα στον κύκλο των αρμοδιοτήτων του, απονέμει ηθικές αμοιβές (ευαρέσκεια, έπαινο, παράσημα, ανακήρυξη προσωπικότητας ως επίτιμου δημότη κ.λ.π.) σύμφωνα με σχετικό κανονισμό του δήμου.

2.2. Κοινοτικά συμβούλια - Γενικά

Τα κοινοτικά συμβούλια είναι τα κυρίαρχα όργανα διοίκησης των κοινοτήτων. Αποφασίζουν για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες των κοινοτήτων, εκτός από τα θέματα τα οποία ανήκουν στην αρμοδιότητα του προέδρου.

Το τεκμήριο της αρμοδιότητας ανήκει στα κοινοτικά συμβούλια με συνέπεια ότι κάθε θέμα αρμοδιότητας της κοινότητας, δια το οποίο με ρητή διάταξη δεν καθίσταται αρμόδιος ο πρόεδρος της κοινότητας, υπάγεται στην αρμοδιότητα του κοινοτικού συμβουλίου.⁵

Το κοινοτικό συμβούλιο αποτελείται από αιρετά μέλη των οποίων ο αριθμός καθορίζεται για κάθε κοινότητα, ανάλογα με τον πληθυσμό της από επτά (7), μέλη σε κοινότητες με πληθυσμό έως 2000 κατοίκους, εννέα (9) μέλη σε κοινότητες από 2001 έως 5000 κατοίκους και έντεκα (11) μέλη σε κοινότητες με πληθυσμό 5001 κατοίκους και πάνω.⁶

Για τον πληθυσμό που λαμβάνεται υπόψη ισχύουν τα ίδια που ισχύουν για τα δημοτικά συμβούλια, όπως αναγράφεται πιο πάνω.

Ο πρόεδρος της κοινότητας είναι και πρόεδρος και μέλος του κοινοτικού συμβουλίου.⁷

Όσα αναγράφονται πιο πάνω για τους τρόπους εκδήλωσης (εξωτερίκευσης) της βούλησης του δημοτικού συμβουλίου ισχύουν και για κοινοτικά συμβούλια.

⁵ Άρθρο 93 παρ.1 Π.Δ. 410/1995

⁶ Άρθρο 39 Π.Δ. 410/1995

⁷ Άρθρα 94, 95 και 100 Π.Δ. 410/1995

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΚΛΟΓΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

3.1. Δημοτική και κοινοτική περίοδος - Θητεία

Ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της κοινότητας και οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια.⁸ Η εκλογή γίνεται κάθε τέταρτο έτος, την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 του μηνός Οκτωβρίου του έτους αυτού. Η εγκατάστασή τους γίνεται την 1^η Ιανουαρίου του επόμενου έτους και η θητεία τους αρχίζει με την εγκατάσταση και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.⁹

Η δημοτική και η κοινοτική περίοδος είναι τετραετής και αρχίζει από την 1^η Ιανουαρίου του επόμενου έτους κατά το οποίο διενεργούνται οι γενικές δημοτικές και κοινοτικές εκλογές (την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 Οκτωβρίου) και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.

Η θητεία του δημάρχου, του προέδρου της κοινότητας και των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων είναι τετραετής και αρχίζει από την ημέρα της εγκατάστασής τους, δηλαδή, την 1^η Ιανουαρίου του επομένου έτους κατά το οποίο διενεργούνται οι γενικές δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.

Και η θητεία των κοινοτικών συμβούλων στις κοινότητες, των οποίων οι εκλογείς μετακινούνται ομαδικά σε άλλα μέρη έξω από την περιφέρεια της κοινότητας για παραθερισμό ή διαχείμαση για τους

⁸ Η εκλογή των δημοτικών και κοινοτικών αρχών ενεργείται κάθε 4 χρόνια σύμφωνα με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 102 του Συντάγματος 1975 με καθολική και μυστική ψηφοφορία. Εκλογή δε θεωρείται μόνο η ημέρα διεξαγωγής των εκλογών, αλλά ολόκληρη η περίοδος του εκλογικού αγώνα που αρχίζει από την ανακήρυξη των υποψηφίων και τελειώνει με την εκλογή τους η διάρκεια της οποίας είναι ένας μήνας.

⁹ Άρθρο 41 Π.Δ. 410/1995

οποίους οι εκλογές διενεργούνται κατά το θέρους του πρώτου έτους της κοινοτικής περιόδου, είναι τετραετής και ορίζεται με απόφαση του αιρετού νομάρχη.¹⁰

Αν σε ένα δήμο ή σε μια κοινότητα δεν επικυρώθηκε τελεσίδικα η εκλογή έως την ημέρα της εγκατάστασης των δημοτικών και κοινοτικών αρχών η εγκατάσταση των αρχών αυτών γίνεται μέσα σε προθεσμία 15 ημερών, από την επικύρωση, την ημέρα που ορίζει ο νομάρχης. Η θητεία των παλαιών αρχών παρατείνεται, ώσπου να εγκατασταθούν οι νέες.

Αν η τελεσίδικη απόφαση, βάσει της οποίας έγινε η εγκατάσταση των αρχών δήμου ή κοινότητας αναιρεθεί και κριθεί κατ' ουσίαν η διαφορά από το Συμβούλιο της Επικρατείας, εκείνοι που ανακηρύσσονται ως επιτυχόντες με την αναιρετική απόφαση θεωρούνται ότι εγκαταστάθηκαν αναδρομικά.

Η αναδρομική αυτή εγκατάσταση δεν θίγει το κύρος των πράξεων που εκδόθηκαν και δημοσιεύτηκαν από τις αρχές των οποίων η εκλογή ακυρώθηκε από το Συμβούλιο Επικρατείας. Αν το Συμβούλιο Επικρατείας αναιρέσει την τελεσίδικη απόφαση, βάσει της οποίας έγινε η εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών και αναπέμψει τη διαφορά για νέα κατ' ουσίαν κρίση στο δικαστήριο που εξέδωσε την αναιρεθείσα απόφαση, η εγκατάσταση των αρχών που έγινε βάσει της αποφάσεως αυτής δεν θίγεται μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης για την εκλογική αυτή διαφορά.

3.2. Αυτοτέλεια κάθε δημοτικής και κοινοτικής περιόδου

Κάθε δημοτική και κοινοτική περίοδος(τετραετία) και συνεχώς και κάθε θητεία των αιρετών δημοτικών και κοινοτικών αρχών, που αρχίζουν

¹⁰ άρθρο 41 παρ. Π.Δ. 410/1995

μετά τη διενέργεια των γενικών δημοτικών και κοινοτικών εκλογών είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από κάθε άλλη, είτε αμέσως προηγούμενη, είτε αμέσως επόμενη και δημιουργεί ίδιες (ξεχωριστές) δημοτικές και κοινοτικές αρχές, άσχετα από την τυχόν επανεκλογή ορισμένων προσώπων.

Συνέπεια αυτών είναι ότι, δεν μπορεί να υπάρχει επίδραση της μιας προς την άλλη περίοδο ή θητεία με αφορμή πράξεις ή παραλείψεις των αιρετών αρχών που διαπράχθηκαν κατά τη μια περίοδο ή θητεία για την επόμενη δημοτική ή κοινοτική περίοδο ή θητεία.¹¹

Η επανεκλογή των αιρετών και για την επόμενη δημοτική ή κοινοτική περίοδο ή θητεία δε σημαίνει συνέχιση της θητείας τους, ώστε να θεωρείται συνεχιζόμενο και το αξίωμα.

Κάθε ενεργούμενη εκλογή έχει αυτοτέλεια, αφού:

- α)** Εκτίθενται υπόψη του εκλογικού σώματος οι υποψήφιοι με τα υπέρ ή κατά ο καθένας και κρίνονται από αυτό (πολιτική ευθύνη) οπότε επιτυγχάνουν ή αποτυγχάνουν.
- β)** Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την υποβολή υποψηφιότητας και μετέπειτα την εκλογή αιρετών υποβάλλονται εξ' αρχής (ολοκληρωμένα) κάθε φορά που γίνονται εκλογές, στις αρμόδιες αρχές, άσχετα αν κατά τον χρόνο αυτό κατέχουν οποιοδήποτε αιρετό αξίωμα.
- γ)** Με βάση τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά κρίνονται κάθε φορά τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα των υποψηφίων.
- δ)** Απαιτείται η επικύρωση κάθε εκλογής από τα αρμόδια δικαστήρια.
- ε)** Μετά από κάθε εκλογή, γίνεται η ορκωμοσία των εκλεγομένων.

¹¹ Συμβούλιο Επικρατείας 1314/1983

στ) Μετά από κάθε εκλογή και μετά την ορκωμοσία των εκλεγέντων γίνεται η εγκατάσταση τους, την 1^η Ιανουαρίου του επόμενου έτους κατά το οποίο γίνεται η εκλογή, από την οποία αρχίζει η τετραετής θητεία τους.

3.3. Εκλογικό δικαίωμα - Εκλόγιμοι (Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι)

Όλοι οι δημότες του δήμου ή της κοινότητας που συμπλήρωσαν το 18^ο έτος της ηλικίας τους και είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας έχουν δικαίωμα να εκλεγούν τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές.

Οι εκλογικοί κατάλογοι που ισχύουν για τις βουλευτικές εκλογές, ισχύουν και για τις εκλογές των δημοτικών και κοινοτικών αρχών¹² Δημότες είναι όσοι είναι γραμμένοι στο δημοτολόγιο του δήμου ή της κοινότητας. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική.¹³

Μπορεί να εκλεγεί δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος ο δημότης που έχει την ικανότητα να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα της διενέργειας των εκλογών.¹⁴

Για όσους από τους υποψήφιους διανύουν το 21^ο έτος της ηλικίας τους κατά το έτος διενέργειας των εκλογών, η συμπλήρωση του 21^{ου} έτους κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών, αποδεικνύεται με ληξιαρχική πράξη γεννήσεως, την οποία πρέπει να συνυποβάλλουν μαζί με τα λοιπά δικαιολογητικά της υποψηφιότητάς τους.

¹² Άρθρο 45 Π.Δ.410/1995

¹³ Το υποχρεωτικό της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος πηγάζει από το γεγονός ότι αυτοθεωρείται δικαίωμα δημοσίου δικαίου και η πραγμάτωσή του συνιστά εκπλήρωση συνταγματικής επιταγής για την επιβίωση της δημοκρατίας

¹⁴ Άρθρο 46 Π.Δ.410/1995

3.4. Στέρηση του εκλογικού δικαιώματος

Στερούνται του δικαιώματος του εκλέγειν:

- α)** Όσοι διατελούν υπό δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.
- β)** Όσοι στερήθηκαν το δικαίωμα του εκλέγειν, λόγω αμετάκλητης ποινικής καταδίκης σε κάποιο από τα εγκλήματα που ορίζονται από τον ποινικό και στρατιωτικό ποινικό κώδικα, για όσο χρόνο διαρκεί αυτή η στέρηση.¹⁵

Όποιοι δημότες στερούνται το δικαίωμα του εκλέγειν (δηλαδή δεν έχουν δικαίωμα να ψηφίζουν) σύμφωνα με τα παραπάνω, δεν μπορούν να εκλεγούν δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι κατά το άρθρο 46 του Π.Δ. 410/1995.

3.5. Κωλύματα εκλογιμότητας - Συνέπειες

Κωλύματα¹⁶ εκλογιμότητας έχουν όποιοι υπηρετούν σε ορισμένες υπηρεσίες και όποιοι συνδέονται με το δήμο ή την κοινότητα με σύμβαση, ως εξής:

α) Κωλύματα υπηρετούντων σε ορισμένες υπηρεσίες

Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι ή δήμαρχοι ή πρόεδροι κοινοτήτων:

- Οι δικαστικοί λειτουργοί
- Οι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας
- Οι υπάλληλοι των ΟΤΑ στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης όπου

¹⁵ Άρθρο 43 Π.Δ. 410/1995 και άρθρο 5 Π.Δ. 92/1994

¹⁶ Ο Νόμος θέσπισε τα κωλύματα της εκλογιμότητας στοχεύοντας στην εξασφάλιση του αδιάβλητου και ανεπίληπτου στο πρόσωπο αυτών που ασκούν την διοίκηση των ΟΤΑ και την κατοχύρωση του δημοσίου συμφέροντος.

υπηρετούν

- Οι θρησκευτικοί λειτουργοί των γνωστών θρησκειών.¹⁷

Έχουν ήδη καταργηθεί αρκετές περιπτώσεις που αποτελούσαν κωλύματα ή ασυμβίβαστα για την εκλογή ή την άσκηση διαφόρων αξιωμάτων των αιρετών οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης προκειμένου να δημιουργηθεί ευρύτερος κύκλος ενδιαφερομένων για την διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

Για τους δικηγόρους και τους καθηγητές των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων των Υπουργείων Εθνικής Παιδείας και Εθνικής Άμυνας δεν αποτελεί λόγο ασυμβίβαστου ή αναστολής άσκησης του λειτουργήματός τους η παραπάνω ιδιότητα.¹⁸

Οι γιατροί και οι οδοντογιατροί του Εθνικού Συστήματος Υγείας δεν έχουν το κώλυμα ή το ασυμβίβαστο για την εκλογή τους στα παραπάνω αξιώματα.¹⁹

β) Κωλύματα συνδεομένων με το δήμο ή την κοινότητα με σύμβαση

Δεν μπορούν επίσης να εκλεγούν δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι όποιοι συνδέονται με το δήμο ή την κοινότητα με σύμβαση της οποίας το οικονομικό αντικείμενο είναι ετήσιας αξίας:

- 500.000 δραχμών και άνω, αν πρόκειται για δήμο ή κοινότητα με πληθυσμό έως 2000 κατοίκους.
- 1.000.000 δραχμών και άνω αν πρόκειται για δήμο ή κοινότητα με πληθυσμό άνω των 2000 κατοίκων.

¹⁷ Άρθρο 47 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

¹⁸ Άρθρο 47 παρ. 3 και 4 Π.Δ. 410/1995

¹⁹ Άρθρο 47 παρ.5 Π.Δ. 410/1995

Εκτός από τα παραπάνω πρόσωπα δεν μπορούν να εκλεγούν στα ως άνω αξιώματα και τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων οι διαχειριστές, οι μέτοχοι και εταίροι προσωπικών εταιρειών που έχουν συμβληθεί με το δήμο ή την κοινότητα με σύμβαση όπως ορίζεται πιο πάνω καθώς και τα κοινοπρατούντα πρόσωπα.

Σε παλαιότερα κείμενα νόμων ήταν γραμμένες οι φράσεις «παντός είδους συμβάσεις» ή «οποιαδήποτε σύμβαση». Στο νόμο που ισχύει²⁰ αναγράφεται η φράση «με σύμβαση της οποίας το οικονομικό αντικείμενο είναι ετήσιας αξίας....»

Με τη διάταξη που ισχύει αποτελεί κώλυμα εκλογιμότητας για όποιον συνδέεται με το δήμο ή την κοινότητα πάλι με οποιαδήποτε σύμβαση μέσα όμως στα χρηματικά όρια που αναγράφονται πιο πάνω. Ο περιορισμός που έχει τεθεί αναφέρεται μόνον στο ύψος των χρηματικών ορίων και όχι στο είδος της σύμβασης, η οποία μπορεί να είναι οποιουδήποτε είδους.

Τα παραπάνω κωλύματα εκλογιμότητας αποτελούν συγχρόνως και ασυμβίβαστα για τα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης και η διαφορά τους είναι μόνον χρονική δηλαδή αυτά τα ως άνω ασυμβίβαστα αν υπάρχουν πριν την εκλογή αποτελούν κωλύματα εκλογιμότητας, ενώ αν εκδηλωθούν μετά την εκλογή αποτελούν τα ασυμβίβαστα στη διατήρηση του αξιώματος.

²⁰ Άρθρο 47 παρ. 2 Π.Δ. 410/1995

γ) Άρση κωλυμάτων εκλογιμότητας

Το κώλυμα που έχουν τα πρόσωπα των ως άνω περιπτώσεων παύει να υπάρχει αν αυτά παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακηρύξεως των υποψηφίων.²¹

Η ανακήρυξη των υποψηφίων γίνεται τη δέκατη Πέμπτη ημέρα πριν από την ψηφοφορία²²

Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον ειρηνοδίκη ή στον πρόεδρο πρωτοδικών αντίστοιχα, αν πρόκειται για κοινότητες ή για δήμους, ο οποίος την υποβάλλει αμέσως στην αρχή που είναι αρμόδια να την αποδεχθεί και θεωρείται ότι έχει γίνει δεκτή από τη στιγμή της επιδόσεως της.

3.6. Συνέπειες της μη άρσεως των κωλυμάτων εκλογιμότητας

Τα πρόσωπα που έχουν κάποιο από τα παραπάνω κωλύματα, αν δεν μεριμνήσουν για την άρση τους, σύμφωνα με όσα αναγράφονται στην προηγούμενη παράγραφο και ανακηρυχθούν υποψήφιοι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, αντιμετωπίζουν τα εξής:

α) Πριν από την επικύρωση της εκλογής

Μετά την δημοσίευση του αποτελέσματος της εκλογής και την έκθεση του πίνακα των αποτελεσμάτων αυτής στο κατάστημα του πρωτοδικείου για τους δήμους και του ειρηνοδικείου για τις κοινότητες επί πέντε ημέρες, οι εκλογείς μπορούν να λάβουν γνώση των στοιχείων της εκλογής και να ασκήσουν ενστάσεις κατά του κύρους της, μέσα στην προθεσμία αυτή.²³

²¹ Άρθρο 47 παραγρ. 7 Π.Δ. 410/1995

²² Άρθρο 57 παρ. 1 Π.Δ.410/1995

²³ Άρθρο 78 παρ.2 Π.Δ.410/1995

Η κατάθεση των ενστάσεων γίνεται στο γραμματέα του αρμόδιου πολιτικού δικαστηρίου με απόδειξη.²⁴

Οι ενστάσεις των εκλογέων μπορούν να αναφέρονται, εκτός των άλλων, και σε έλλειψη προσόντων ή σε κωλύματα εκλογιμότητας των προσώπων που έχουν εκλεγεί δήμαρχοι, πρόεδροι κοινότητας ή τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι.²⁵

Οι ενστάσεις εκδικάζονται από το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, αν πρόκειται για δήμους και το μονομελές διοικητικό πρωτοδικείο, αν πρόκειται για κοινότητες.²⁶

Αν το δικαστήριο διαπιστώσει, ότι τα πρόσωπα που έχουν εκλεγεί δεν είχαν τα νόμιμα προσόντα ή είχαν κάποιο κώλυμα εκλογιμότητας αποφασίζει ότι η εκλογή είναι άκυρη ως προς αυτά και ανακηρύσσει ως εκλεγόμενους τους επόμενους κατά τη σειρά των ψήφων προτιμήσεως που έχουν λάβει²⁷

Αν δεν υποβληθούν ενστάσεις κατά του κύρους της εκλογής προσώπων που είχαν κάποιο κώλυμα ή δεν είχαν τα νόμιμα προσόντα, τότε το αρμόδιο δικαστήριο, πολυμελές πρωτοδικείο για τους δήμους και ειρηνοδικείο για τις κοινότητες επικυρώνει με απόφασή του το αποτέλεσμα της εκλογής και ανακηρύσσει τον επιτυχόντα και τους επιλαχόντες συνδυασμούς και τους δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας καθώς και τους τακτικούς και αναπληρωματικούς δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού που εκλέγονται.²⁸

²⁴ Άρθρο 80 παρ.1 Π.Δ. 410/1995

²⁵ Άρθρο 80 παρ. 2 Π.Δ. 410/1995

²⁶ Άρθρο 81 Π.Δ. 410/1995

²⁷ Άρθρο 83 Π.Δ. 410/1995

²⁸ Άρθρο 79 Π.Δ. 410/1995

β) Μετά την επικύρωση της εκλογής

Μετά την επικύρωση της εκλογής και την ανακήρυξη των επιτυχόντων, μπορεί οποιοσδήποτε εκλογέας του δήμου ή της κοινότητας να υποβάλει αίτηση για την ύπαρξη ανικανότητας από την εκλογή ή για κώλυμα εκλογιμότητας πριν από την εκλογή, για πρόσωπο το οποίο έχει εκλεγεί δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας ή δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος εφόσον αυτό δεν κρίθηκε από το αρμόδιο δικαστήριο κατά την εκδίκαση του κύρους της εκλογής.

Στην περίπτωση αυτή αρμόδιο για να αποφασίσει είναι το δικαστήριο του κύρους της εκλογής, δηλαδή το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο αν πρόκειται για δήμους, και το μονομελές διοικητικό πρωτοδικείο, αν πρόκειται για κοινότητες.²⁹

Σύμφωνα με τα παραπάνω αν η αίτηση του εκλογέα του δήμου ή της κοινότητας υποβληθεί στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας αυτή πρέπει να διαβιβασθεί από αυτόν στο αρμόδιο κατά τα άνω δικαστήριο για την εκδίκασή της επειδή η αρμοδιότητα για τις προϋπάρχουσες από την εκλογή και υφιστάμενες και μετά από αυτήν ανικανότητες για εκλογή και τα κωλύματα εκλογιμότητας που υπήρχαν πριν την εκλογή ανήκει στα αρμόδια ως άνω δικαστήρια.

Αν διαπιστωθεί με απόφαση του δικαστηρίου ότι υπήρχε κώλυμα εκλογιμότητας το πρόσωπο που έχει εκλεγεί εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα και εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.³⁰

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας στην περίπτωση αυτή της αυτοδικαίας έκπτωσης ύστερα από την απόφαση του δικαστηρίου, δεν

²⁹ Άρθρα 81 και 85 του Π.Δ. 410/1995

³⁰ Με το άρθρο 14 Ν.2399/1996 καταργήθηκαν οι θέσεις των περιφερειακών διευθυντών και οι αρμοδιότητές τους ασκούνται απευθείας απ' το Γ.Γ. της Περιφέρειας.

ερευνά τίποτε και δεν προβαίνει σε καμία κρίση για το θέμα. Απλώς με την πράξη του ρυθμίζει τις διοικητικές συνέπειες της δικαστικής απόφασης όσον αφορά στην θέση που κατείχε αυτός που εξέπεσε και μεριμνά για την κλήση αναπληρωματικού από το δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας για την πλήρωση της θέσεως που κενώθηκε ή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα και μεριμνά για την εκλογή δημάρχου ή προέδρου κοινότητας, αν αυτός που εξέπεσε κατείχε κάποιο από αυτά τα αξιώματα.

Δεν απαιτείται ούτε κλήση σε απολογία, ούτε εφαρμογή του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος γιατί σχετική ακρόαση και απολογία έλαβαν χώρα ενώπιον του δικαστηρίου το οποίο εδίκασε την υπόθεση και γιατί η αυτοδίκαιη έκπτωση δεν είναι ποινή.

3.7. Υποψηφιότητες - Συνδυασμοί - Δήλωση συνδυασμών

Η εκλογή των δημοτικών και κοινοτικών αρχών γίνεται κατά συνδυασμούς. Αποκλείονται υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών.³¹ Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των μελών του συμβουλίου και μπορεί να αυξηθεί μέχρι 50% του αριθμού των συμβούλων.

Ο υποψήφιος δήμαρχος δεν περιλαμβάνεται σ' αυτό τον αριθμό γιατί δεν είναι μέλος του δημοτικού συμβουλίου. Αντίθετα, ο υποψήφιος πρόεδρος της κοινότητας περιλαμβάνεται σ' αυτό τον αριθμό γιατί είναι και μέλος του κοινοτικού συμβουλίου.

Για όλες τις περιπτώσεις το κλάσμα που προκύπτει δεν λαμβάνεται υπόψη.³²

³¹ Υποβολή υποψηφιοτήτων εκτός συνδυασμών δεν επιτρέπεται άρθρα 54, 137, 159 Π.Δ. 410/1995

³² Άρθρο 54 Π.Δ. 410/1995

Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση που υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι που τον αποτελούν. Η δήλωση μπορεί να υποβληθεί και από ένα από τους υποψηφίους που περιλαμβάνονται σ' αυτήν ή από τρεις τουλάχιστον εκλογείς που είναι γραμμένοι στο δημοτολόγιο ή στον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας, αλλά σ' αυτές τις περιπτώσεις απαιτείται γραπτή αποδοχή κάθε προσώπου που προτείνεται με τη δήλωση.

Στη δήλωση του συνδυασμού επισυνάπτονται για κάθε υποψήφιο τα εξής:

- α)** Πιστοποιητικό εγγραφής στο δημοτολόγιο ή στον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας όπου είναι υποψήφιος.
- β)** Υπεύθυνη δήλωση του υποψηφίου, ότι δεν έχει στερηθεί κανένα πολιτικό του δικαίωμα, ή ότι έληξε η πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής για την οποία θέτει υποψηφιότητα.
- γ)** Γραμμάτιο Δημόσιου Ταμείου που βεβαιώνει ότι έχει καταθέσει το ποσό των δραχμών:

10.000 για τον υποψήφιο δήμαρχο

5.000 για τον υποψήφιο δημοτικό σύμβουλο

5.000 για τον υποψήφιο πρόεδρο κοινότητας

2.000 για τον υποψήφιο κοινοτικό σύμβουλο

Για τους υποψηφίους στις κοινότητες που έχουν μέχρι χίλιους (1000) κατοίκους δεν γίνεται χρηματική κατάθεση (Κοινή απόφαση Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών 1212/10-1-1994 (ΦΕΚ Β' 4326-1-1994).

Στη δήλωση του συνδυασμού πρώτο γράφεται το επώνυμο κ.λ.π. στοιχεία του υποψήφiou δημάρχου ή προέδρου κοινότητας. Δίπλα ή κάτω

από αυτό γράφονται οι αντίστοιχες ενδείξεις, δηλαδή, υποψήφιος δήμαρχος ή υποψήφιος πρόεδρος κοινότητας. Αλλά, και αν τυχόν δεν γράφονται οι ενδείξεις αυτές όποιος είναι γραμμένος πρώτος θεωρείται υποψήφιος δήμαρχος ή υποψήφιος πρόεδρος κοινότητας. Ακολουθούν, με αλφαβητική σειρά, τα επώνυμα και λοιπά στοιχεία των λοιπών υποψηφίων του συνδυασμού.

Στη δήλωση μπορεί να ορίζεται όνομα και έμβλημα του συνδυασμού. Απαγορεύεται να ορίζεται ή να χρησιμοποιείται ως όνομα ή ως έμβλημα ένα σύμβολο θρησκευτικής λατρείας, ή σημαία ή άλλο παρόμοιο σύμβολο κράτους ή σημείο ιδιαίτερης ευλάβειας, στέμμα, όνομα ή έμβλημα πολιτικής οργανώσεως, φωτογραφία προσώπου που περιλαμβάνεται στο συνδυασμό και κάθε έμβλημα κράτους που ίσχυε παλαιότερα ή ισχύει ακόμη.³³

Η δήλωση του συνδυασμού συντάσσεται ατελώς εφ' απλού χάρτου³⁴ και επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου, αν πρόκειται για Δήμο και στον ειρηνοδίκη, αν πρόκειται για κοινότητα, είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία.

³³ Άρθρο 55 Π.Δ. 410/1995

³⁴ Άρθρο 70 Π.Δ.410/1995 και άρθρο 98 Π.Δ. 92/1994

3.8. Κατάργηση κοινότητας σε περίπτωση που δεν υποβάλλεται δήλωση συνδυασμού

Αν σε μια κοινότητα ματαιωθεί η εκλογή συμβούλων, επειδή δεν έχει υποβληθεί δήλωση συνδυασμού υποψηφίων, ο νομάρχης εκδίδει αμέσως πρόγραμμα για την επανάληψη της εκλογής.³⁵

Αν και κατά την νέα εκλογή δεν δηλωθεί συνδυασμός υποψηφίων η κοινότητα ενώνεται με το δήμο ή την κοινότητα που έχει έδρα πιο κοντά στην έδρα της.

3.9. Ανακήρυξη συνδυασμών - Εκλογές

Η ανακήρυξη των συνδυασμών γίνεται από το πρωτοδικείο, αν πρόκειται για δήμο, και από το ειρηνοδικείο αν πρόκειται για κοινότητα, τη δέκατη Πέμπτη ημέρα πριν από την ψηφοφορία και ο πρόεδρος του Πρωτοδικείου καθώς και ο Ειρηνοδίκης κοινοποιούν αμέσως στον νομάρχη τις σχετικές αποφάσεις. Ο νομάρχης κυρώνει και στέλνει αμέσως σε κάθε δήμο ή κοινότητα πίνακα των συνδυασμών που έχουν ανακηρυχθεί.³⁶

Για την ανακήρυξη των συνδυασμών το δικαστήριο εξετάζει:

- α)** Αν έχουν τηρηθεί όλες οι διατυπώσεις για τον καταρτισμό της γραπτής δήλωσης και την επίδοση ή παράδοση στον πρόεδρο του πρωτοδικείου ή στον ειρηνοδίκη (αριθμός υποψηφίων, αλφαβητική σειρά επωνύμων, υποψήφιος δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας, υπογραφή από όλους τους υποψήφιους ή γραπτή αποδοχή από όλους τους υποψήφιους στις άλλες περιπτώσεις και επίδοση ή παράδοση

³⁵ Το πρόγραμμα εκλογής που εκδίδει ο αρμόδιος αιρετός Νομάρχης καθόριζε μόνο τον χρόνο για την επανάληψη της εκλογής. Γι' αυτό πρέπει να εκδίδεται και να ανακοινώνεται τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την οριζόμενη για την επανάληψη της εκλογής (παρ. 1 αρθ. 60 Δ.Κ.Κ.)

³⁶ Άρθρο 57 Π.Δ. 410/1995

της δήλωσης σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 55 του Π.Δ. 410/1995, όνομα και έμβλημα του συνδυασμού σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 55 του Π.Δ. 410/1995)

- β) Αν υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις οι οποίες είναι απαραίτητες για τους υποψήφιους (προσόντα εκλογιμότητας, μη ύπαρξη κωλυμάτων)
- γ) Αν υπάρχουν όλα τα στοιχεία που προβλέπουν οι παράγραφοι 1, 2, και 3 του άρθρου 55 του Π.Δ. 410/1995 και αν η δήλωση είναι εμπρόθεσμη.

Αν το αρμόδιο δικαστήριο βεβαιώσει ότι δεν έχει τηρηθεί κάποια διατύπωση ή δεν υπάρχει κάποια προϋπόθεση ή στοιχείο από τα παραπάνω τότε η δήλωση του συνδυασμού είναι απαράδεκτη.³⁷

3.10. Αποτελέσματα εκλογής - Ανακήρυξη επιτυχόντων

Σε κοινότητες όπου υπάρχει ένα μόνο εκλογικό τμήμα, η εφορευτική επιτροπή βγάζει το αποτέλεσμα της εκλογής και το δημοσιεύει αμέσως με τοιχοκόλληση στο κοινοτικό κατάστημα.³⁸

Σε δήμους και κοινότητες όπου υπάρχουν δύο μέχρι πέντε εκλογικά τμήματα οι εφορευτικές επιτροπές συνεδριάζουν, μετά το τέλος της διαλογής στην έδρα του δήμου ή της κοινότητας και βγάζουν το γενικό αποτέλεσμα, το οποίο δημοσιεύεται αμέσως με τοιχοκόλληση στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα.³⁹

Στους δήμους και κοινότητες όπου υπάρχουν περισσότερα από πέντε εκλογικά τμήματα οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής όλων των τμημάτων στέλνουν όλα τα εκλογικά στοιχεία στον πρόεδρο του πρωτοδικείου αν πρόκειται για δήμο, και στον ειρηνοδίκη, αν πρόκειται για κοινότητα, οι οποίοι καταρτίζουν πίνακα των αποτελεσμάτων της

³⁷ άρθρο 55 παρ.5 και 6 του Π.Δ. 410/1995

³⁸ Άρθρο 75 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

³⁹ Άρθρο 75 παρ.2 Π.Δ. 410/1995

ψηφοφορίας και βγάζουν το γενικό αποτέλεσμα το οποίο δημοσιεύουν αμέσως με τοιχοκόλληση στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα της έδρας του δικαστηρίου.⁴⁰

Οι εφορευτικές επιτροπές και ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης γνωστοποιούν αμέσως το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας στο νομάρχη.⁴¹

Αμέσως μετά τη δημοσίευση του αποτελέσματος της εκλογής ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή άλλος μέλος της παραδίδει όλα γενικά τα εκλογικά στοιχεία του τμήματος στον πρόεδρο πρωτοδικών αν πρόκειται για δήμο ή στον ειρηνοδίκη, αν πρόκειται για κοινότητα.

Ο πρόεδρος πρωτοδικών ή ο ειρηνοδίκης εκθέτει τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της στο κατάστημα του πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου επί πέντε (5) ημέρες και συντάσσει πρακτικό για την έκθεση αυτή το οποίο τοιχοκολλείται έξω από το δικαστικό κατάστημα.

Στο πενήμερο αυτό μπορούν να λάβουν γνώση των εγγράφων αυτών και όλων των στοιχείων της εκλογής οι εκλογείς και να ασκήσουν ενστάσεις κατά του κύρους της ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου. Η πενήμερος αυτή προθεσμία είναι ανατρεπτική.⁴²

Αν δεν υποβληθούν ενστάσεις, το πολυμελές πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο επικυρώνει με απόφασή του το αποτέλεσμα της εκλογής και ανακηρύσσει τον επιτυχόντα και τους επιλαχόντες συνδυασμούς, το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας και τους τακτικούς και

⁴⁰ Άρθρο 75 παρ. 3 Π.Δ. 410/1995

⁴¹ Άρθρο 75 παρ. 4 Π.Δ. 410/1995

⁴² Άρθρο 78 Π.Δ. 410/1995

αναπληρωματικούς δημοτικούς και κοινοτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού που εκλέγονται.⁴³

Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης εκθέτει την απόφαση στο κατάστημα του δικαστηρίου επί τρεις συνεχείς ημέρες.⁴⁴ και στέλνει αντίγραφο της στον αιρετό νομάρχη και στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Όμοιο αντίγραφο της αποφάσεως στέλνει ο Γεν. Γραμματέας της Περιφέρειας σε κάθε δήμο και κοινότητα της περιφέρειάς του.⁴⁵

Από το Τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, αν πρόκειται για δήμους και από το μονομελές διοικητικό πρωτοδικείο αν πρόκειται για κοινότητες, εκδικάζονται οι ενστάσεις που έχουν υποβληθεί κατά του κύρους των εκλογών,⁴⁶ και αν αυτές απορριφθούν τότε το δικαστήριο επικυρώνει το αποτέλεσμα της εκλογής ανακηρύσσει τον επιτυχόντα και τους επιλαχόντες συνδυασμούς, το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας και τους τακτικούς και αναπληρωματικούς δημοτικούς και κοινοτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού που εκλέγονται.

Οι σύμβουλοι κατατάσσονται με τη σειρά της εκλογής τους, σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτιμήσεως που έχουν λάβει και αν δεν υπάρχουν σταυροί με αλφαβητική σειρά.

Επικύρωση της εκλογής είναι η κύρωση του αποτελέσματος της εκλογής με τελεσίδικη απόφαση του πολυμελούς πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου, όταν δεν έχουν υποβληθεί ενστάσεις κατά του εκλογικού αποτελέσματος,⁴⁷ ή με τελεσίδικη απόφαση του αρμόδιου διοικητικού

⁴³ Άρθρο 79 παρ.1 Π.Δ. 410/1995

⁴⁴ Η τριήμερη προθεσμία της παραγράφου αυτής είναι ανατρεπτική και αρχίζει να ισχύει από τις δημοσιεύσεις της δικαστικής απόφασης., έχει δε σκοπό να παράσχει την ευχέρεια σε κάθε εκλογέα, να υποβάλλει την τυχόν άφεσή του κατά της απόφασης αυτής.

⁴⁵ Άρθρο 79 παρ. 2 Π.Δ. 410/1995

⁴⁶ Άρθρο 81 Π.Δ. 410/1995

⁴⁷ Άρθρο 79 Π.Δ. 410/1995

δικαστηρίου, για την περίπτωση που έχουν υποβληθεί ενστάσεις κατά του εκλογικού αποτελέσματος (τριμελές διοικητικό πρωτοδικείου, αν πρόκειται για δήμους και μονομελές διοικητικό πρωτοδικείου αν πρόκειται για κοινότητες.

Αν ακυρωθεί η εκλογή για παράβαση νόμου ή για οποιοδήποτε πλημμέλημα επαναλαμβάνεται η ψηφοφορία ανάμεσα στους ίδιους υποψηφίους που είχαν ανακηρυχθεί νόμιμα.

3.11. Ορκωμοσία

Μετά την τελεσίδικη επικύρωση της εκλογής και την ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της κοινότητας και οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, πριν από την ημέρα της εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους, δηλαδή πριν από την 1^η Ιανουαρίου του επόμενου έτους κατά το οποίο διενεργήθηκαν οι εκλογές δίνουν τον όρκο που προβλέπεται στο άρθρο 88 του Π.Δ. 410/1995.

Συνεπώς, η ορκωμοσία γίνεται μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου του έτους της εκλογής.

Η ορκωμοσία γίνεται στο κατάστημα του δήμου ή της κοινότητας σε δημόσια συνεδρίαση του εκλεγέντος δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Ο ακριβής χρόνος της ορκωμοσίας (χρονολογία και ώρα) ορίζεται από τον εκλεγέντα δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας, ο οποίος και απευθύνει τη σχετική πρόσκληση.⁴⁸

Η δημόσια συνεδρίαση του συμβουλίου μπορεί να προσλαμβάνει και πανηγυρικό χαρακτήρα.

⁴⁸ Άρθρο 88 Π.Δ. 410/1995

Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό το οποίο υπογράφεται από το δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας και όλους τους συμβούλους που ορκίστηκαν.

Ορκίζονται οι εκλεγέντες δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας και τακτικοί δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι. Οι αναπληρωματικοί δεν ορκίζονται μαζί με τους ανωτέρω, αλλά όταν κληθούν από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας να καταλάβουν θέση τακτικού συμβούλου για αναπλήρωση άλλου.

Το πρακτικό της ορκωμοσίας συντάσσεται σε δύο αντίτυπα από τα οποία το ένα παραμένει στο δήμο ή στην κοινότητα και το άλλο στέλνεται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας στην υπηρεσία του οποίου τηρείται χωριστός φάκελος για κάθε δημοτικό και κοινοτικό συμβούλιο.

Ο αναπληρωματικός σύμβουλος που καλείται για ορκωμοσία ορίζεται ενώπιον του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας.

3.12. Αποποίηση εκλογής

Ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της κοινότητας και ο δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος μπορεί να αποποιηθεί (να μην αποδεχθεί) την εκλογή του. Στη περίπτωση αυτή έχει υποχρέωση να δηλώσει την αποποίησή του με έγγραφο ως εξής:

Ο δήμαρχος και ο πρόεδρος της κοινότητας, που αποποιείται την εκλογή του, το δηλώνει με έγγραφο στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας έως την παραμονή της εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, δηλαδή, μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο διενεργούνται οι εκλογές.

Ο δημοτικός και ο κοινοτικός σύμβουλος, που αποποιείται την εκλογή του, το δηλώνει με έγγραφο στον οικείο δήμαρχο, ή πρόεδρο

κοινότητας, αντίστοιχα, έως την παραμονή της εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, δηλαδή μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο διενεργούνται οι εκλογές.⁴⁹

Όποιος δεν αποποιηθεί, ως ανωτέρω, την εκλογή του και δεν δώσει τον όρκο, που προβλέπεται από τις διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο διενεργούνται οι εκλογές, εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα.⁵⁰

Η αυτοδίκαιη έκπτωση επέρχεται από το νόμο, χωρίς να εκδοθεί καμιά απόφαση, μόλις συμβούν τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά, δηλαδή της μη αποποίησης της εκλογής κάποιου από τους ανωτέρω, και της μη δόσης του όρκου. Αλλά, πρέπει να εκδοθεί διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας αν ο αποποιοούμενος είναι δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας ή του δημάρχου ή του προέδρου κοινότητας αν ο αποποιοούμενος είναι αντίστοιχα, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος, με την οποία να διαπιστώνεται ότι έχει επέλθει αυτοδικαίως η έκπτωση επειδή συνέβησαν τα πραγματικά αυτά περιστατικά (μη αποποίηση και μη δόση του όρκου) και συγχρόνως με την ίδια πράξη να καλείται ο επόμενος αναπληρωματικός σύμβουλος για να ορκιστεί και να καταλάβει τη θέση αυτού που έχει εκπέσει.

Αν αυτός που έχει εκπέσει είναι δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας, τότε νέος δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας εκλέγεται από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού του δήμου ή της κοινότητας

Η μη αποποίηση από το αξίωμα του δημάρχου, προέδρου κοινότητας και δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου και η μη δόση του όρκου, που προβλέπεται στο δημοτικό και κοινοτικό κώδικα, δεν

⁴⁹ Άρθρο 89 Π.Δ. 410/1995

⁵⁰ Άρθρο 89 παρ. 3 Π.Δ. 410/1995

επιφέρουν την αυτοδίκαιη έκπτωση από το αξίωμα αν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση η μη αποποίηση ή μη δόση του όρκου οφείλονται αποδεδειγμένα σε ανωτέρα βία ένεκα της οποίας εμποδίζονται να προβούν στις ενέργειες αυτές.

Το αξίωμα του δημάρχου προέδρου κοινότητας και του δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου αποκτάται από την ορκωμοσία του, την εγκατάστασή του και την έναρξη της θητείας του, δηλαδή την 1^η Ιανουαρίου του επομένου έτους από εκείνο κατά το οποίο διενεργήθηκαν οι γενικές δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, πριν δε από τη χρονολογία αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει το αξίωμα και να εκπέσει από αυτό.

3.13. Εγκατάσταση - Ανάλυση καθηκόντων

Η εγκατάσταση των αρχών που έχουν εκλεγεί γίνεται την 1^η Ιανουαρίου του επόμενου έτους της διενέργειας της εκλογής.⁵¹

Η εγκατάσταση αποτελεί νομικό γεγονός κατά το οποίο οι εκλεγέντες αρχίζουν να ασκούν δημόσια εξουσία, δηλαδή, ασκούν τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων στην περιφέρεια των δήμων και κοινοτήτων τους.

Από την ημέρα της εγκατάστασής τους οι εκλεγέντες αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους.

Η εγκατάσταση και η ανάληψη των καθηκόντων από τους νεοεκλεγέντες την 1^η Ιανουαρίου του επόμενου έτους της διενέργειας της εκλογής, είναι συνυφασμένη:

⁵¹ Άρθρο 41 παρ. 3 Π.Δ. 410/1995

- α) Με την έναρξη της θητείας των νεοεκλεγέντων και με τη λήξη της θητείας του προηγούμενου (απερχόμενου) συμβουλίου, του δημάρχου και του προέδρου της κοινότητας, η οποία επέρχεται την προηγούμενη ημέρα, δηλαδή την 31^η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο διενεργήθηκαν οι εκλογές⁵² και
- β) Με την εφαρμογή της γενικής αρχής της διαρκούς και απρόσκοπτης λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών καθώς και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου όπως είναι και οι ΟΤΑ, που ασκούν δημόσια εξουσία, δηλαδή, της μη ύπαρξης κενού εξουσίας.

3.14. Παραίτηση

Ο δήμαρχος ο πρόεδρος της κοινότητας και οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι μπορούν να παραιτηθούν από το αξίωμα τους, δηλαδή, να μη ασκούν στο εξής τα καθήκοντά τους.

Η παραίτηση γίνεται με έγγραφη αίτηση.

Η παραίτηση του δημάρχου και του προέδρου της κοινότητας υποβάλλεται στον οικείο Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας και γίνεται οριστική αφότου εκείνος την αποδεχθεί.

Αν δεν την αποδέχεται η παραίτηση γίνεται οριστική αφότου υποβληθεί και πάλι με επίδοση που γίνεται με δικαστικό επιμελητή.

Η παραίτηση των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων υποβάλλεται στον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας, και γίνεται οριστική αφότου ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας την αποδεχθεί.

⁵² Άρθρο 41 παρ. 3 Π.Δ.410/1995

Αν ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας δεν την αποδέχεται η παραίτηση γίνεται οριστική αφότου υποβληθεί και πάλι με επίδοση που γίνεται με δικαστικό επιμελητή.⁵³

Από τη στιγμή που υποβάλλεται η έγγραφη παραίτηση στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στο δήμαρχο ή στον πρόεδρο της κοινότητας μέχρις ότου αυτή γίνει αποδεκτή με πράξη του αρμόδιου για την αποδοχή της οργάνου, ως άνω, ο παραιτούμενος δικαιούται και υποχρεούται να ασκεί τα καθήκοντά του.

Ο παραιτηθείς πρέπει να καλείται στις συνεδριάσεις του συμβουλίου μέχρις ότου η παραίτηση γίνει οριστική γιατί δεν θα έχει συκληθεί νόμιμα το συμβούλιο αν τυχόν δεν έχει κληθεί και αυτός, αφού εξακολουθεί να είναι μέλος του συμβουλίου μέχρις ότου η παραίτηση γίνει οριστική και χάσει το αξίωμά του.

Μέχρι να γίνει αποδεκτή η παραίτηση δεν είναι οριστική και δεν αφαιρείται από τον παραιτηθέντα το δικαίωμα να ανακαλέσει την παραίτησή του. Εφόσον ανακληθεί η παραίτηση θεωρείται ότι δεν υποβλήθηκε και δεν συνεπάγεται κανένα έννομο αποτέλεσμα.

Για την αποδοχή ή τη μη αποδοχή της παραίτησης πρέπει να εκδοθεί απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας.

Με την απόφαση της αποδοχής της παραίτησης ο δήμαρχος και ο πρόεδρος της κοινότητας καλούν τον επόμενο αναπληρωματικό του ίδιου συνδυασμού να ορκισθεί ενώπιόν τους και να αναλάβει τα καθήκοντά του στη θέση του παραιτηθέντος.⁵⁴

⁵³ Άρθρο 90 Π.Δ. 410/1995

⁵⁴ Άρθρο 91 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

Ο Γεν. Γραμματέας της Περιφέρειας μετά την αποδοχή της παραίτησης του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας φροντίζει για την εκλογή νέου δημάρχου ή προέδρου κοινότητας από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού ενός από αυτούς.

Στην περίπτωση κατά την οποία η παραίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή σε οποιοδήποτε όργανο, η παραίτηση γίνεται οριστική σύμφωνα με το νόμο από την ημέρα που αυτή υποβάλλεται στον Γεν. Γραμματέα της Περιφέρειας ή στο δήμαρχο ή στον πρόεδρο της κοινότητας και πρέπει να εκδοθεί διαπιστωτική πράξη του οικείου οργάνου με την οποία να διαπιστώνεται το γεγονός της οριστικής παραίτησης και συγχρόνως, ο μεν Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας θα φροντίζει για την εκλογή νέου δημάρχου ή προέδρου κοινότητας, οι δε δήμαρχος και πρόεδρος κοινότητας θα καλούν τους αναπληρωματικούς συμβούλους να ορκισθούν ενώπιον τους και να αναλάβουν τα καθήκοντά τους.

Ο πρόεδρος της κοινότητας, αν παραιτηθεί από το αξίωμά του παραμένει κοινοτικός σύμβουλος.⁵⁵

Γι' αυτό, ο πρόεδρος της κοινότητας αν επιθυμεί να παραιτηθεί και από αξίωμα του κοινοτικού συμβούλου πρέπει στην αίτηση παραίτησεως να αναγράφει ρητά ότι παραιτείται και από τα δύο αξιώματα αλλιώς παραμένει κοινοτικός σύμβουλος.

Παραίτηση από τα ανωτέρω αξιώματα έχουμε όταν αυτοί που έχουν εκλεγεί έχουν δώσει τον όρκο που ορίζεται στο Δ.Κ.Κ και έχουν αναλάβει τα καθήκοντά τους. Στην περίπτωση που δεν έχουν ορκισθεί και δεν έχουν αναλάβει τα καθήκοντά τους έχουμε αποποίηση από το αξίωμα στο οποίο έχουν εκλεγεί.

⁵⁵ Άρθρο 90 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

3.15. Αναπλήρωση

Με την τελεσίδικη επικύρωση του αποτελέσματος της εκλογής ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και επιλαχόντες συνδυασμοί καθώς και οι τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι.

Οι τακτικοί δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, και ο δήμαρχος και ο πρόεδρος της κοινότητας ορκίζονται και αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους.

Οι αναπληρωματικοί δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι καταλαμβάνουν τις έδρες των τακτικών οι οποίες μένουν κενές για οποιοδήποτε λόγο κατά τη διάρκεια της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου για την οποία εκλέχτηκαν.⁵⁶

Τις έδρες των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων καταλαμβάνουν οι τακτικοί δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι για όλη τη διάρκεια της θητείας τους και όλη τη δημοτική και κοινοτική περίοδο (τετραετία).

Πολλές φορές όμως μερικές έδρες μένουν κενές, κατά τη διάρκεια της τετραετίας, για πολλούς και διάφορους λόγους (παραίτηση, έκπτωση θάνατος κ.λ.π)

Για την απρόσκοπτη λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων οι έδρες που μένουν κενές για οποιοδήποτε λόγο, πρέπει να πληρωθούν αμέσως με εκλεγμένους αναπληρωματικούς συμβούλους.

Η πλήρωση των κενών εδρών (αναπλήρωση) γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 91 του Π.Δ. 410/1995 και με ευθύνη του δημάρχου για τα δημοτικά συμβούλια και του προέδρου της κοινότητας για τα οικεία κοινοτικά συμβούλια.

⁵⁶ Άρθρο 91 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος κοινότητας καλεί τους αναπληρωματικούς για ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων.

Ο κάθε συνδυασμός έχει την αυτοτέλειά του στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο και συμπληρώνεται από τους αναπληρωματικούς του στα κενά που δημιουργούνται στις έδρες του. Μόνον όταν δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί του ίδιου συνδυασμού τότε η αναπλήρωση των εδρών γίνεται από αναπληρωματικούς άλλων συνδυασμών οι οποίοι λαμβάνονται με τη σειρά της εκλογικής δύναμής τους.

Η αναπλήρωση των συμβούλων γίνεται ως εξής:

- α) Ύστερα από πρόσκληση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας η οποία επιδίδεται με απόδειξη στον καλούμενο αναπληρωματικό σύμβουλο.
- β) Από τους αναπληρωματικούς συμβούλους του ίδιου συνδυασμού στον οποίο ανήκε ο τακτικός σύμβουλος που αναπληρώνεται.
- γ) Με τη σειρά της εκλογής τους, δηλαδή όπως είναι γραμμένοι στην απόφαση του δικαστηρίου με την οποία έχουν ανακηρυχθεί.
- δ) Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών του ίδιου συνδυασμού, από τους αναπληρωματικούς άλλων συνδυασμών, με τη σειρά της εκλογικής δύναμης των άλλων συνδυασμών και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί οι αναπληρωματικοί του κάθε συνδυασμού.
- ε) Με την ορκωμοσία του αναπληρωματικού που καλείται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, για να ορκισθεί μέσα σε πέντε (5) μέρες αφότου του επιδόθηκε η σχετική πρόσκληση.

Αν παρέλθουν οι πέντε (5) μέρες και ο αναπληρωματικός που κλήθηκε δεν προσέλθει για να ορκισθεί, ενώπιον του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας, τότε εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα. Η έκπτωση επέρχεται εκ του νόμου μόλις παρέλθει άπρακτη η Πέμπτη

ημέρα από την επίδοση της πρόσκλησης του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας για ορκωμοσία και δεν απαιτείται γι' αυτή ειδική απόφαση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας. Όμως, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας πρέπει να εκδώσουν διαπιστωτική πράξη με την οποία να διαπιστώνονται τα γεγονότα ως έχουν, η ύπαρξη των οποίων έχει ως αποτέλεσμα την αυτοδίκαιη έκπτωση του καλούμενου και συγχρόνως με την ίδια πράξη του δημάρχου ή του προέδρου κοινότητας να καλείται να ορκισθεί και να καταλάβει την κενή έδρα ο επόμενος αναπληρωματικός, σύμφωνα με όσα αναγράφονται παραπάνω.

Πρέπει να τονιστεί ότι, οι πέντε (5) μέρες μέσα στις οποίες οφείλει να παρουσιαστεί για ορκωμοσία ο αναπληρωματικός σύμβουλος πρέπει να είναι πλήρεις, δηλαδή, δεν συνυπολογίζεται ούτε η ημέρα κατά την οποία του επιδόθηκε η πρόσκληση ούτε η τελευταία ημέρα από τις πέντε που πρέπει να παρέλθουν για να εκδώσει ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας τη διαπιστωτική πράξη της αυτοδίκαιης έκπτωσης του καλούμενου αναπληρωματικού με την οποία θα καλείται για ορκωμοσία ο αμέσως επόμενος αναπληρωματικός σύμβουλος.

3.16. Θέση σε αργία - αναπλήρωση

Η αναπλήρωση των συμβούλων γίνεται ακόμη και αν προσωρινά μείνουν κενές θέσεις συμβούλων, αλλά ο αριθμός των μελών που απομένουν είναι μικρότερος από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία. Αυτό συμβαίνει αν τεθούν σε αργία μέλη δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων σε τέτοιο αριθμό.

Τότε ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας οφείλει να καλέσει αναπληρωματικούς συμβούλους από το συνδυασμό στον οποίο ανήκουν

αυτοί που έχουν τεθεί σε αργία με τη σειρά της εκλογής τους, για το μέχρι τη λήξη της αργίας χρόνο. Οι καλούμενοι ορκίζονται κανονικά.

3.17. Αναπληρωματικές εκλογές

Η αναπλήρωση των συμβούλων στις κενές έδρες γίνεται από αναπληρωματικούς συμβούλους των συνδυασμών.

Αν όμως μείνουν κενές έδρες συμβούλων των συνδυασμών και δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί κανενός συνδυασμού, τότε ο αιρετός νομάρχης προκηρύσσει σε ένα μήνα το αργότερο μετά από τη διάλυση, την εκλογή τόσων συμβούλων όσες είναι οι κενές έδρες και ισάριθμων αναπληρωματικών.

Στο τελευταίο όμως έτος της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου γίνεται αναπληρωματική εκλογή, μόνο αν οι σύμβουλοι που έχουν μείνει δεν είναι αρκετοί για να σχηματίσουν απαρτία.⁵⁷

⁵⁷ Άρθρο 91 παρ. 2, 3, και 4 Π.Δ. 410/1995

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

4.1. Γενικά

Τα δημοτικά και τα κοινοτικά συμβούλια είναι συλλογικά όργανα, δηλαδή, αποτελούνται από πολλά φυσικά πρόσωπα (τους συμβούλους) τα οποία δρουν ως σύνολο, συλλογικά, και όχι μεμονωμένα το κάθε ένα φυσικό πρόσωπο, δηλαδή, ο κάθε ένας δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος χωριστά.

Για να λειτουργήσουν τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια πρέπει να έχουν νόμιμη συγκρότηση, δηλαδή, όλα τα μέλη τους να έχουν εκλεγεί νόμιμα, να έχουν αποδεχθεί την εκλογή τους και η αποδοχή αυτή να έχει εκδηλωθεί κατά πανηγυρικό τρόπο με την ορκωμοσία τους, να έχουν εγκατασταθεί και να έχουν αναλάβει τα καθήκοντά τους.

Αυτή είναι γενική αρχή και αποτελεί τον κανόνα για τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων.

Λόγω όμως της ιδιαιτερότητας, της φύσης και της αποστολής των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, τα οποία δεν μπορεί να αδρανοποιούνται ως προς τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και την άσκηση της δημόσιας εξουσίας στην περιφέρεια των δήμων και κοινοτήτων τους έστω και για ελάχιστο χρονικό διάστημα, δεδομένου ότι δεν μπορεί να υπάρξει κενό εξουσίας, αυτά λειτουργούν νόμιμα έστω και με μη νόμιμη συγκρότηση και με ελλειπή σύνθεση που δεν μπορεί πάντως να είναι κατώτερη από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, σε όλες τις περιπτώσεις που μέλη δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου αποποιηθούν την εκλογή τους, παραιτηθούν, πεθάνουν

εκπέσουν ή τεθούν σε αργία ή οι έδρες μείνουν κενές για οποιοδήποτε άλλο λόγο και μέχρι οι κενές θέσεις να συμπληρωθούν με αναπλήρωση ή με εκλογές ή με τη λήξη του χρόνου της αργίας.⁵⁸

Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς ότι τα δημοτικά και τα κοινοτικά συμβούλια θεωρούνται ότι έχουν μόνιμη συγκρότηση, άσχετα από το αν κάποιο μέλος τους αποποιηθεί την εκλογή, ή πεθάνει, ή εκπέσει, ή τεθεί σε αργία και άσχετα από το αν κάποια έδρα τους είναι κενή για οποιοδήποτε λόγο αρκεί να κινηθεί η διαδικασία της πρόσκλησης του αναπληρωματικού συμβούλου για τη μέσα σε σύντομο χρόνο αναπλήρωση της κενής έδρας ή στην περίπτωση που δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί, αρκεί να προκηρυχθούν από τον αιρετό νομάρχη, μέσα σε ένα μήνα το αργότερο από τη μη ύπαρξη αναπληρωματικών κανενός συνδυασμού αναπληρωματικές εκλογές.⁵⁹

4.2. Εκλογή προεδρείου δημοτικού συμβουλίου

Για την ολοκλήρωση της συγκρότησης του δημοτικού συμβουλίου πρέπει αυτό να συγκροτηθεί και σε σώμα, δηλαδή, να προβεί στην εκλογή του προεδρείου του, να αποκτήσει πρόεδρο, αντιπρόεδρο και γραμματέα. Χωρίς την εκλογή του προεδρείου δεν έχει συγκροτηθεί ως συλλογικό όργανο και δεν μπορεί να λειτουργήσει ως σώμα με συνέπεια οι πράξεις που τυχόν θα ληφθούν να μην είναι νόμιμες.

Το προεδρείο εκλέγεται την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του πρώτου και του τρίτου χρόνου της δημοτικής περιόδου.

Για την εκλογή του προεδρείου το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση και υπό την προεδρία του συμβούλου του

⁵⁸ Άρθρο 91 παρ.5 Π.Δ. 410/1995

⁵⁹ Άρθρο 91 παρ.2και 5 Π.Δ.410/1995

επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου. Το δημοτικό συμβούλιο εκλέγει ανάμεσα στα μέλη του με μυστική ψηφοφορία χωριστά, πρώτα τον πρόεδρο μετά τον αντιπρόεδρο και κατόπιν το γραμματέα, στην ίδια πάντα συνεδρίαση.

Εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.⁶⁰

Αν δεν επιτυγχάνεται⁶¹ αποτέλεσμα ύστερα από δυο διαδοχικές ψηφοφορίες, εκλέγεται όποιος λάβει στην τρίτη ψηφοφορία τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι λάβουν ίσον αριθμό ψήφων, ο σύμβουλος που προεδρεύει ενεργεί ανάμεσά τους κλήρωση. Ο σύμβουλος που προεδρεύει αναθέτει τα καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σ' έναν από τους υπαλλήλους του δήμου.

Αν για οποιοδήποτε λόγο, το συμβούλιο δε συγκληθεί όπως ορίζει η προηγούμενη παράγραφος, συνέρχεται χωρίς πρόσκληση την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου στις 10 το πρωί. Αν ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που πλειοψήφησε απουσιάζει, τον αντικαθιστά ένας σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, κατά τη σειρά της επιτυχίας που προκύπτει από την απόφαση του δικαστηρίου.

Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιοδήποτε λόγο, ή η συνεδρίαση ματαιωθεί επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως τα παραπάνω.

⁶⁰ Άρθρο 107 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

⁶¹ Άρθρο 107 Δ.Κ.Κ., Σχέδιο Καποδίστρια, Καραναστάση

Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή, ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία θεωρείται ότι εκλέγονται πρόεδρος ή αντιπρόεδρος ή γραμματέας, ανάλογα με την περίπτωση: α) αν πρόκειται για την πρώτη διετία της δημοτικής περιόδου, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού που έλαβαν κατά σειρά τις περισσότερες ψήφους προτίμησης σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε και β) αν πρόκειται για την δεύτερη διετία, εκείνοι που είχαν τα αξιώματα αυτά την προηγούμενη διετία.

Τα πρακτικά της εκλογής στέλνονται μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών στον Γενικό Γραμματέα της περιφέρειας, ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή ενός δημότη, κρίνει μέσα σε πέντε ημέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, αν είναι νόμιμη η εκλογή.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας όταν λάβει τα πρακτικά της εκλογής, δεν περιορίζεται σε έλεγχο τυπικής εγκυρότητας της πράξης του δημοτικού συμβουλίου, αλλά εξετάζει κάθε θέμα σχετικό με την εκλογή που επηρεάζει τη νομιμότητά της και την κατά νόμιμο τρόπο εξαγωγή του αποτελέσματος βάσει των σχετικών ψηφοδελτίων και λοιπών στοιχείων της εκλογής.

4.3. Παραίτηση Προεδρείου Δημοτικού Συμβουλίου και εκλογή νέου

Η παραίτηση από το αξίωμα του προέδρου, αντιπροέδρου και του γραμματέα του Δημοτικού συμβουλίου, υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο και γίνεται οριστική αφότου το δημοτικό συμβούλιο την αποδεχθεί.

Για την αποδοχή της παραίτησης το συμβούλιο προσκαλείται σε ειδική συνεδρίαση από το σύμβουλο του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει

εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους. Στη συνεδρίαση αυτή προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλεσε το συμβούλιο.⁶²

Το δημοτικό συμβούλιο προσκαλείται σε ειδική συνεδρίαση, σύμφωνα με τα παραπάνω στην περίπτωση που παραιτείται ολόκληρο το προεδρείο καθώς και στην περίπτωση που παραιτείται μόνον ο πρόεδρος ή μόνον ο αντιπρόεδρος ή μόνον ο γραμματέας.

Στην ίδια συνεδρίαση, το συμβούλιο, μετά την αποδοχή της παραίτησης, εκλέγει κατά περίπτωση, νέο προεδρείο ή νέο πρόεδρο ή νέο αντιπρόεδρο ή νέο γραμματέα.

Ο παραιτούμενος παραμένει σύμβουλος και δεν μπορεί να επανεκλεγεί στο ίδιο αξίωμα μέσα στην ίδια διετία.

Η ίδια διαδικασία σύγκλησης του δημοτικού συμβουλίου σε ειδική συνεδρίαση ως ανωτέρω, πρέπει να ακολουθηθεί και στις περιπτώσεις θανάτου ή έκπτωσης κ.λ.π. κάποιου από τα μέλη του προεδρείου προκειμένου να γίνει εκλογή νέου για τη συμπλήρωση του προεδρείου. Η θητεία του εκλεγόμενου λήγει όταν θα λήξει η διετία για την οποία είχε εκλεγεί το μέλος του προεδρείου που παραιτήθηκε, πέθανε εξέπεσε κ.λπ.

Η παραίτηση που υποβάλλει το προεδρείο ή το κάθε ένα από τα μέλη του, μέχρι να γίνει αποδεκτή από το δημοτικό συμβούλιο ή μέχρι να περάσει ένας μήνας από την κατάθεσή της στο πρωτόκολλο της υπηρεσίας δεν είναι οριστική με συνέπεια αυτός που παραιτείται να έχει το δικαίωμα να την ανακαλέσει.

Εφόσον δεν ανακληθεί πριν περάσει ένας μήνας και πριν να γίνει αποδεκτή θεωρείται ότι δεν υποβλήθηκε και δεν συνεπάγεται κανένα έννομο αποτέλεσμα.⁶³

⁶² Άρθρο 107 παρ. 6 Π.Δ. 410/1995

⁶³ Σ.Τ.Ε. 180/1986

4.4. Αρμοδιότητες του προέδρου της κοινότητας

Ο πρόεδρος⁶⁴ της κοινότητας: α) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη⁶⁵ και καλεί το κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση. β) Εισηγείται θέματα στο κοινοτικό συμβούλιο και διευθύνει τις εργασίες του, γ) Εκτελεί τις αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου, δ) Εκπροσωπεί την κοινότητα στα δικαστήρια και σε κάθε αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στην κοινότητα. Όταν δημιουργείται προφανής κίνδυνος ή ζημία των κοινοτικών συμφερόντων από την αναβολή μπορεί και χωρίς απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου να εγείρει και να αντικρούει αγωγές και να ασκεί ένδικα μέσα να διορίζει πληρεξούσιους δικηγόρους και να ενεργεί κάθε δικαστική ή εξώδικη πράξη που είναι αναγκαία για την προστασία των συμφερόντων της κοινότητας' οι πράξεις αυτές υποβάλλονται αμέσως στο συμβούλιο για έγκριση, ε) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών της κοινότητας και τις διευθύνει στ) είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού της κοινότητας, ζ) Διατάζει την είσπραξη των κοινοτικών εσόδων και εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό ή έχουν εγγραφεί σε αυτό ύστερα από αναμόρφωση και έχουν διατεθεί (ψηφιστεί) με αποφάσεις του αρμόδιου οργάνου, αφού προηγουμένως ελεγχθούν οι λογαριασμοί και τα δικαιολογητικά της δαπάνης από την υπηρεσία της κοινότητας, η) Προσλαμβάνει και απολύει το ημερομίσθιο προσωπικό μέσα στα όρια των πιστώσεων του προϋπολογισμού και των αποφάσεων του⁶⁶ συμβουλίου, θ) Υπογράφει τις

⁶⁴ Άρθρο 100

⁶⁵ Η ημερήσια διάταξη είναι το πρόγραμμα που καταρτίζει ο πρόεδρος της κοινότητας για τα θέματα που πρόκειται να συζητηθούν κατά την συνεδρίαση του κοινοτικού συμβουλίου. Πρέπει να περιλαμβάνει σαφή περίληψη των συγκεκριμένων θεμάτων που θα συζητηθούν από το συμβούλιο και να επισυνάπτεται στην πρόσκληση που απευθύνεται προς τους συμβούλους για την αναμενόμενη συνεδρίαση.

⁶⁶ Δηλαδή τις αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου για την απευθείας εκτέλεση έργων και τις περί προσλήψεως υπάλληλο τεχνικού προσωπικού του άρθρου 254του Ν.1188/81

συμβάσεις που συνάπτει η κοινότητα, ι) Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των δημοτών, ια) Ασκεί τις αρμοδιότητες που του έχουν ανατεθεί με ειδικές διατάξεις του Κώδικα ή άλλου νόμου.

Ο πρόεδρος της κοινότητας μπορεί με απόφασή του που δημοσιεύεται στον ειδικό χώρο ανακοινώσεων της κοινότητας να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο. Επίσης ο πρόεδρος της κοινότητας μπορεί κατά τον ίδιο τρόπο να αναθέτει την υπογραφή ορισμένων εγγράφων και πιστοποιητικών σε κοινοτικό σύμβουλο.

4.5. Εκλογή αντιπροέδρου κοινότητας

Για την ολοκλήρωση της συγκρότησης του κοινοτικού συμβουλίου απαιτείται μόνο η εκλογή του αντιπροέδρου, γιατί πρόεδρος του κοινοτικού συμβουλίου είναι, ο πρόεδρος της κοινότητας ο οποίος εκλέγεται απευθείας από το λαό. Η εκλογή του αντιπροέδρου γίνεται κάθε διετία, την πρώτη Κυριακή του πρώτου και του τρίτου έτους της κοινοτικής περιόδου με μυστική ψηφοφορία από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού και εκλέγεται ένας από αυτούς. Οι σύμβουλοι του συνδυασμού συνέρχονται στο κοινοτικό κατάστημα ύστερα από πρόσκληση και υπό την προεδρία του προέδρου.⁶⁷

Αν η θέση του αντιπροέδρου μένει κενή για οποιοδήποτε λόγο γίνεται με τον ίδιο τρόπο εκλογή νέου αντιπροέδρου μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών αφότου έμεινε κενή η θέση. Η θητεία⁶⁸ του νέου αντιπροέδρου διαρκεί όσο διάστημα απομένει έως τη συμπλήρωση της διετίας.

⁶⁷ Άρθρο 101 Π.Δ. 410/1995

⁶⁸ Άρθρο 101

Αν για οποιοδήποτε λόγο μείνουν κενές η θέση του αντιπροέδρου και θέσεις συμβούλων του επιτυχόντος συνδυασμού τακτικών και αναπληρωματικών, ώστε να μην υπάρχει πλειοψηφία για την εκλογή του αντιπροέδρου αυτός εκλέγεται από ολόκληρο το κοινοτικό συμβούλιο

4.6. Σύνθεση δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων

Για να λειτουργήσουν νόμιμα τα δημοτικά και τα κοινοτικά συμβούλια πρέπει, εκτός από τη νόμιμη συγκρότησή τους, να έχουν και νόμιμη σύνθεση κάθε φορά που λειτουργούν, δηλαδή, όταν συγκαλούνται σε συνεδρίαση. Για παράδειγμα, το συμβούλιο δεν έχει νόμιμη σύνθεση όταν μετέχει σ' αυτό αναπληρωματικός σύμβουλος ο οποίος δεν έχει ορκιστεί ή όταν μετέχει σ' αυτό σύμβουλος ο οποίος έχει εκπέσει από το αξίωμα του συνεπεία καταδικαστικής απόφασης⁶⁹ ή όταν μετέχει σύμβουλος ο οποίος έχει τιμωρηθεί με την πειθαρχική ποινή της αργίας ή έχει τεθεί σε αργία από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή όταν μετέχει σύμβουλος ο οποίος έχει υλικό συμφέρον ο ίδιος ή συγγενής του έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.⁷⁰

Η συμμετοχή των συμβούλων σ' αυτές τις περιπτώσεις δημιουργεί κακή σύνθεση του συμβουλίου η οποία επιφέρει εγκυρότητα των πράξεων αυτού.

Τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια για να έχουν νόμιμη σύνθεση πρέπει να έχουν την από το νόμο οριζόμενη απαρτία κατά τη συνεδρίαση κατά την οποία λαμβάνονται αποφάσεις, καθώς και να έχουν προσκληθεί νόμιμα όλα τα μέλη τους για τη συνεδρίαση.

⁶⁹ Άρθρο 187 Π.Δ. 410/1995

⁷⁰ Άρθρα 99 και 119 Π.Δ. 410/1995

Στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου καλείται υποχρεωτικά και ο δήμαρχος και μετέχει στις συζητήσεις χωρίς ψήφο, αφού δεν είναι μέλος του. Ο πρόεδρος της κοινότητας είναι και πρόεδρος του κοινοτικού συμβουλίου, μετέχει στις συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου με δικαίωμα ψήφου γιατί είναι και κοινοτικός σύμβουλος.

Κακή σύνθεση του κοινοτικού συμβουλίου δεν μπορεί να προκύψει για λόγους που αναφέρονται στο γραμματέα της κοινότητας, γιατί αυτός, δεν είναι μέλος του και δεν έχει δικαίωμα ψήφου. Το ίδιο ισχύει και για το δημοτικό υπάλληλο που ασκεί χρέη ειδικού γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου.

Αντίθετα, για το γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου δημοτικό σύμβουλο ισχύουν όλες οι διατάξεις και τα κωλύματα που ισχύουν και εφαρμόζονται για όλους τους δημοτικούς συμβούλους.

4.7. Ελλιπής σύνθεση δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων

Υπάρχουν περιπτώσεις που τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια βρίσκονται και σε αδυναμία να λειτουργήσουν επειδή δεν έχουν την νόμιμη σύνθεση με αποτέλεσμα να βλάπτονται πολλές φορές τα συμφέροντα των δήμων και των κοινοτήτων, καθώς και των δημοτών από τη μη απρόσκοπτη και τη μη εύρυθμη λειτουργία τους.

Αυτό μπορεί να οφείλεται σε αντικειμενικούς λόγους, όπως, αποποίηση εκλογής, παραίτηση, θάνατος, έκπτωση, αργία κ.λ.π., αλλά και σε έλλειψη συνεργασίας και κατανόησης των δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων τακτικών και αναπληρωματικών που καλούνται για ορκωμοσία, η συνέχιση της άρνησης για ορκωμοσία από πολλούς αναπληρωματικούς κ.λπ.

Η ομαδική παραίτηση κ.λπ. μπορεί να οφείλεται σε ενέργεια που αποβλέπει στην εκδήλωση διαμαρτυρίας για διάφορους λόγους.

Για την αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων και την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων από τις διατάξεις του άρθρου 91 παρ. 5 του Π.Δ. 410/1995 προβλέπεται ότι αυτά λειτουργούν νόμιμα έστω και με ελλειπή σύνθεση, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, σε όλες τις περιπτώσεις που μέλη δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου αποποιηθούν την εκλογή τους, παραιτηθούν, πεθάνουν, εκπέσουν ή τεθούν σε αργία ή οι έδρες μείνουν κενές για οποιοδήποτε άλλο λόγο και μέχρι οι κενές θέσεις να συμπληρωθούν με αναπλήρωση ή με εκλογές ή με τη λήξη του χρόνου της αργίας.

Πάντως, ο χρόνος αυτός δεν μπορεί να παρατείνεται επ' άπειρον, αλλά πρέπει αμέσως χωρίς καθυστερήσεις τα αρμόδια όργανα των δήμων, των κοινοτήτων και της Περιφερειακής Διοίκησης του νομού να κάνουν έγκαιρα τις απαραίτητες ενέργειες για τη συμπλήρωση των θέσεων των τακτικών συμβούλων ή με αναπλήρωση από αναπληρωματικούς ή με εκλογές, ούτως ώστε να έχουν σύντομα πλήρη σύνθεση τα συμβούλια δεδομένου ότι η παρούσα εξαίρεση δεν μπορεί να γίνει κανόνας, γιατί έτσι βλάπτεται κατά πολύ η δημοκρατική λειτουργία του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης και ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει αυτή.

Στις περιπτώσεις που υπάρχει ελλειπής σύνθεση των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων, για τη λήψη αποφάσεων η απαρτία και οι απαραίτητες πλειοψηφίες υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων που έχουν ορκισθεί και εγκατασταθεί.⁷¹

⁷¹ Άρθρο 91 παρ. 6 του Π.Δ. 410/1995

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

5.1. Αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου

Το δημοτικό συμβούλιο⁷² αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του δήμου, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή της δημορχιακής επιτροπής. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει ιδίως:

α) Για τον κανονισμό των εργασιών του,⁷³ τον κανονισμό των εργασιών της δημορχιακής επιτροπής και για τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου.

β) Για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του δήμου, των δημοτικών ιδρυμάτων και των λοιπών προσώπων του.

γ) Για την επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων.

δ) Για την εκποίηση και ανταλλαγή δημοτικών ακινήτων καθώς και για τη σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων που τα επιβαρύνουν.

ε) Για την εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων

στ) Για την αγορά και μίσθωση ακινήτων

ζ) Για τη σύναψη δανείων και τους όρους των

η) Για το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων

θ) Για την τουριστική αξιοποίηση περιοχών που τους ανήκουν ή τους παραχωρούνται από το κράτος

ι) Για την κατασκευή και τη συντήρηση συγκροτημάτων λαϊκών κατοικιών και θερέτρων

⁷² Άρθρο 106 Δ.Κ.Κ.

ια) Για την ίδρυση και λειτουργία παιδικών, βρεφικών και υγειονομικών σταθμών και γενικά κέντρων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.

ιβ) Για την ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων

ιγ) Για την ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων του δήμου ή τη συμμετοχή σε τέτοιες επιχειρήσεις καθώς και την εκλογή των αντιπροσώπων του δήμου σ' αυτές.

ιδ) Για τη σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν

ιε) Για την ανάθεση της ασκήσεως μιας δραστηριότητας του δήμου σε νομικά πρόσωπα.

ιστ) Για την οργάνωση υπηρεσίας, που θα είναι αρμόδια να ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα την κυκλοφορία και την στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την αποχέτευση και την μόλυνση του περιβάλλοντος και ν' ασκεί μηνύσεις κατά των παραβατών των διατάξεων αυτών.

Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του μπορεί να μεταβιβάζονται στην Δημαρχιακή Επιτροπή αναρμοδιότητες.

Το δημοτικό συμβούλιο παίρνει θέση σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε αρμόδιες δημόσιες αρχές ζητούν τη γνώμη του.

⁷³ Κανονισμός εργασιών του Δ.Σ. είναι το σύνολο των ρυθμιστικών διατάξεων που ορίζουν δεσμευτικά για όλα τα όργανά του, τον τρόπο λειτουργίας τους και τα περιθώρια των ενεργειών τους μέσα στα πλαίσια των νόμων.

Το δημοτικό συμβούλιο εκδίδει τις διατάξεις που προβλέπει το άρθρο 37.

Το δημοτικό συμβούλιο, στα πλαίσια των διαδικασιών του δημοκρατικού προγραμματισμού, έχει τις εξής αρμοδιότητες.

α) Διατυπώνει προτάσεις προς το νομαρχιακό συμβούλιο για έργα και μέτρα πολιτικής, νομαρχιακής ή περιφερειακής σημασίας, που αφορούν το δήμο και εντάσσονται στο μεσοχρόνιο νομαρχιακό ή περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

β) Καταρτίζει στα πλαίσια του μεσοχρόνιου νομαρχιακού αναπτυξιακού προγράμματος το αντίστοιχο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, ύστερα από σχετική πρόταση των τοπικών συμβουλίων ή των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων ή των συνοικιακών συμβουλίων.

γ) Καταρτίζει το ετήσιο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

δ) Χρηματοδοτεί έργα τοπικής σημασίας του ετήσιου τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος από ίδιους πόρους του δήμου, καθώς και από τις πιστώσεις του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων που κατανέμει στο δήμο το νομαρχιακό συμβούλιο.

ε) Χρηματοδοτεί από κοινού με φορείς του δημόσιου τομέα, έργα του ετήσιου τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος, στα πλαίσια προγραμματικών συμβάσεων.

στ) Διατυπώνει προτάσεις προς τους φορείς του δημόσιου τομέα για έργα και μέτρα πολιτικής που αφορούν το δήμο και χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, αλλά εντάσσονται στα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα των φορέων αυτών.

5.2. Αρμοδιότητες του κοινοτικού συμβουλίου

Το κοινοτικό συμβούλιο⁷⁴ αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες της κοινότητας, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του προέδρου της και ιδίως: α) για τον κανονισμό των εργασιών του και τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας της κοινότητας, β) για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό της κοινότητας, των κοινοτικών ιδρυμάτων και των λοιπών νομικών προσώπων της γ) για την επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων δ) για την εκμίσθωση, την εκποίηση και την ανταλλαγή κοινοτικών ακινήτων καθώς και για τη σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων που τα επιβαρύνουν ε) για την αγορά και τη μίσθωση ακινήτων, στ) για την σύναψη δανείων και για τους όρους τους, ζ) για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών, η) για το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων, θ) για την εκτέλεση έργων ή προμηθειών, ι) για την κατάρτιση των όρων δημοπρασίας, τη σύνταξη των διακηρύξεων και την κατακύρωση των δημοπρασιών, ια) για την ίδρυση και τη λειτουργία παιδικών, βρεφικών υγειονομικών σταθμών και γενικά κέντρων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες, ιβ) για την ίδρυση και τη λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, ιγ) για τη σύσταση και τη λειτουργία κοινοτικών ιδρυμάτων και άλλων κοινοτικών νομικών προσώπων και την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν, ιδ) για την ίδρυση και τη λειτουργία επιχειρήσεων της κοινότητας, ή για τη συμμετοχή σε τέτοιες επιχειρήσεις καθώς και για την εκλογή των αντιπροσώπων της κοινότητας σ' αυτές ιε) για το διορισμό του προσωπικού της κοινότητας, τις λοιπές υπηρεσιακές μεταβολές του καθώς και την άσκηση του πειθαρχικού

⁷⁴ Άρθρο 93

ελέγχου του, ιστ) για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων καθώς και για την επιβολή, αντεπιβολή ή δόση όρκου ιζ) για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές⁷⁵ ιη) για τη σύναψη συμβιβασμού ή την κατάργηση δίκης, ιθ) για την ανάθεση της ασκήσεως κάποιας δραστηριότητας της κοινότητας σε νομικά πρόσωπα κ) για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και την ανάκληση πληρεξουσιότητας. Επίσης αποφασίζει για παροχή εντολής μόνο κατά υπόθεση δικαστική ή εξώδικη και για την παροχή γνωμοδοτήσεων και μόνο στις κοινότητες που δεν δικαιούνται να προσλάβουν δικηγόρους με μηνιαία αντιμισθία. Η αμοιβή των δικηγόρων στην τελευταία αυτή περίπτωση ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα των δικηγόρων όπως ισχύουν κάθε φορά και με βάση πίνακα αμοιβών που ελέγχεται ως προς το κανονικό των αμοιβών και θεωρείται από τον πρόεδρο του δικηγορικού συλλόγου στον οποίο ανήκει ο δικηγόρος ή με τελεσίδικη απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου.

Το κοινοτικό συμβούλιο παίρνει θέση σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος, και γνωμοδοτεί, όποτε αρμόδιες δημόσιες αρχές ζητούν τη γνώμη της κοινότητας.

⁷⁵ Ως ένδικα βοηθήματα και ένδικα μέσα στην προκειμένη περίπτωση, θεωρούνται η άσκηση των ασφαλιστικών μέτρων και η αγωγή με την οποία επιδιώκεται δικαστικά η αναγνώριση δικαιώματος ή η αποκατάσταση οποιασδήποτε βλάβης σε αυτά.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΣΥΓΚΛΗΣΗ

1.1. Γενικά

Τα δημοτικά και τα κοινοτικά συμβούλια σαν συλλογικά όργανα της διοίκησης προκειμένου να λειτουργήσουν πρέπει να συνεδριάσουν και εκεί να συμπράξουν, να συζητήσουν, να ανταλλάξουν γνώμες και να αποφασίσουν για τα διάφορα θέματα της αρμοδιότητάς τους και γι' αυτό πρέπει να συγκληθούν, δηλαδή, να κληθούν να παρευρεθούν όλα τα μέλη τους σε ορισμένο τόπο και σε ορισμένη ημέρα και ώρα για να συζητήσουν και να αποφασίσουν για θέματα εκ των προτέρων γνωστά σ' αυτούς, κατά κανόνα.

Για την πραγματοποίηση της σύγκλησης απαιτείται η αποστολή πρόσκλησης σε όλα τα μέλη του συμβουλίου.

Η πρόσκληση συντάσσεται και αποστέλλεται στα μέλη του κοινοτικού συμβουλίου:

- α)** Από τον πρόεδρο της κοινότητας, ο οποίος είναι και πρόεδρος του συμβουλίου.
- β)** Από το ένα τρίτο (1/3) των μελών του κοινοτικού συμβουλίου.

Για τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου η πρόσκληση συντάσσεται και αποστέλλεται:

- α) Από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου.
- β) Από το ένα τρίτο (1/3) των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Εκτός από τις παραπάνω περιπτώσεις τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια συνέρχονται και σε άλλες ειδικές συνεδριάσεις οι οποίες ορίζονται και περιγράφονται με κάθε λεπτομέρεια από το νόμο:

Έτσι τα κοινοτικά συμβούλια συνέρχονται:

Χωρίς πρόσκληση, αυτοδικαίως από το νόμο σε ορισμένη χρονολογία και για ορισμένο ειδικό θέμα.

Τα δημοτικά συμβούλια συνέρχονται:

- α) Ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους.
- β) Χωρίς πρόσκληση, αυτοδικαίως από το νόμο σε ορισμένη χρονολογία για ορισμένα ειδικά θέματα.

Για κάθε κατηγορία και χωριστά για κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις θα αναφερθούμε στη συνέχεια.

1.2. Σύγκληση του κοινοτικού συμβουλίου

Το κοινοτικό⁷⁶ συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μια φορά το μήνα καθώς και όταν το απαιτούν οι υποθέσεις της κοινότητας.

Ο πρόεδρος καλεί το κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσια διάταξης. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο κοινοτικό κατάστημα και επιδίδεται στους συμβούλους τρεις τουλάχιστον ολόκληρες μέρες πριν από τη μέρα που

⁷⁶ Άρθρο 94 παρ.1.2

ορίζεται για τη συνεδρίαση. Κοινοτικός σύμβουλος, που δεν κατοικεί στη διοικητική περιφέρεια της κοινότητας, οφείλει αμέσως μετά την εγκατάσταση των αρχών της κοινότητας να δηλώσει στον πρόεδρο τη διεύθυνση κατοικίας του και να ορίσει με την ίδια δήλωση στην έδρα της κοινότητας αντίκλητο στον οποίο θα επιδίδονται οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου. Αν δεν ορίζεται αντίκλητος αρκεί η δημοσίευση της πρόσκλησης στο κοινοτικό κατάστημα. Οι παραπάνω διατάξεις έχουν εφαρμογή και για τους παρέδρους.

Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις⁷⁷ η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί την ημέρα της συνεδρίασεως. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

Ο πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο, όποτε το ζητήσει το ένα τρίτο τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του με γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Αν ο πρόεδρος δεν καλέσει το συμβούλιο σε έξι μέρες το αργότερο μετά την υποβολή της αιτήσεως, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση των μελών που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα που περιλαμβάνει η αίτηση. Αν ο πρόεδρος παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές να συγκαλέσει το συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και σε περίπτωση υποτροπής, να τιμωρηθεί με την ποινή της έκπτωσης από το προεδρικό αξίωμα.

Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου προκύπτει κλάσμα μικρότερο της μονάδας, το κλάσμα αυτό στρογγυλοποιείται στην αμέσως

⁷⁷ Κατεπείγουσα περίπτωση για την σύγκληση του κοινοτικού συμβουλίου υπάρχει όταν από την τυχόν αναβολή κινδυνεύουν άμεσα και σοβαρά τα κοινοτικά συμφέροντα (Σ.τ.Ε 560, 1137Δ962)

μεγαλύτερη μονάδα. Ο Πρόεδρος υποχρεούται να καλεί το συμβούλιο και όποτε το ζητεί το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας.

1.3. Σύγκληση δημοτικού συμβουλίου

α) Σύγκληση από τον πρόεδρο

Το δημοτικό συμβούλιο συγκαλείται από τον πρόεδρό του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 108 του Π.Δ. 410/1995 ως εξής:

- α)** Μια φορά το μήνα υποχρεωτικά άσχετα αν υπάρχουν θέματα για συζήτηση.⁷⁸
- β)** Όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος.⁷⁹
- γ)** Όποτε το ζητήσει η δημορχιακή επιτροπή.⁸⁰
- δ)** Όποτε το ζητήσει το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου με γραπτή αίτηση στην οποία αναφέρονται υποχρεωτικά τα θέματα που θα συζητηθούν⁸¹

Όταν υποβληθεί η σχετική αίτηση είναι υποχρεωτική για τον πρόεδρο η σύγκληση του συμβουλίου.

- ε)** Όποτε το ζητήσει το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας.⁸²

Η σύγκληση του συμβουλίου είναι υποχρεωτική για τον πρόεδρο όταν υποβληθεί η σχετική αίτηση στην οποία πρέπει να αναγράφονται και τα θέματα που θα συζητηθούν.

- στ)** Όποτε υπάρχουν περιπτώσεις κατεπείγουσες οι οποίες δικαιολογούν την άμεση σύγκληση του συμβουλίου για ορισμένα θέματα.⁸³

Βέβαια ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου είναι υποχρεωμένος

⁷⁸ Άρθρο 108 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

⁷⁹ Άρθρο 108 παρ. 2 Π.Δ. 410/1995

⁸⁰ Άρθρο 108 παρ. 2 Π.Δ. 410/1995

⁸¹ Άρθρο 108 παρ. 2 Π.Δ. 410/1995

⁸² Άρθρα 94 παρ. 4 και 119 Π.Δ. 410/1995

⁸³ Άρθρα 94 παρ.3 και 119 Π.Δ. 410/1995

να καλέσει το συμβούλιο όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή η δημορχιακή επιτροπή.⁸⁴ Με την αρμοδιότητά τους αυτή οι εκτελεστικές αρχές του δήμου (δήμαρχος και δημορχιακή επιτροπή) καθίστανται τα αρμόδια όργανα για να κρίνουν πότε απαιτούν οι υποθέσεις του δήμου τη σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου, όποτε ζητούν τη σύγκλησή του από τον πρόεδρο του συμβουλίου.

Και ορθά έχει τεθεί αυτή η διάταξη γιατί ο δήμαρχος κυρίως είναι η εκτελεστική αρχή του δήμου, είναι ο προϊστάμενος των υπηρεσιών και των υπαλλήλων του δήμου και ο γνώστης των υποθέσεων αυτού, ο οποίος μπορεί άριστα να κρίνει για το χρόνο που πρέπει να έλθουν αυτές στο συμβούλιο για συζήτηση και απόφαση.

Μετά το δήμαρχο και η δημορχιακή επιτροπή ως εκτελεστική εξουσία του δήμου, μπορεί να κρίνει για το χρόνο που πρέπει να έλθουν στο συμβούλιο για συζήτηση και απόφαση οι υποθέσεις τις οποίες χειρίζεται.

Κατ' αυτόν τον τρόπο ενισχύεται κατά πολύ η θέση του δημάρχου η οποία εμφανίζεται, εκ πρώτης όψεως μειωμένη σε σύγκριση με τις αρμοδιότητές του προέδρου της κοινότητας, ο οποίος προεδρεύει του κοινοτικού συμβουλίου και το συγκαλεί όταν αυτός κρίνει ότι το απαιτούν οι υποθέσεις της κοινότητας γιατί ως εκτελεστικό όργανο της κοινότητας τις γνωρίζει, ενώ ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου δεν τις γνωρίζει.

Κατά συνέπεια, δεν αποτελεί μείωση του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου, το ότι δεν μπορεί να καλέσει το συμβούλιο και όταν αυτός κρίνει ότι το απαιτούν οι υποθέσεις του δήμου αφού δεν είναι εκτελεστική αρχή του δήμου ούτε προϊστάμενος των υπηρεσιών και των υπαλλήλων

⁸⁴ Άρθρο 108 παρ. 2 του Π.Δ. 410/1995

και συνεπώς δεν γνωρίζει όλες τις υποθέσεις του δήμου, όπως ο δήμαρχος και η δημορχιακή επιτροπή.

Τα ανωτέρω ενισχύονται και από το ότι, ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου, ο οποίος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, αναγράφει υποχρεωτικά όλα τα θέματα που προτείνει ο δήμαρχος, καθώς και ότι τα κατεπείγοντα θέματα συζητούνται πρώτα από τα θέματα της ημερήσιας διάταξης μόνο αν συναινέσει ο δήμαρχος.⁸⁵

Όλα αυτά τακτοποιούνται κατά τον πλέον αποτελεσματικό για το δημοτικό συμφέρον τρόπο με την αγαστή συνεργασία δημάρχου και προέδρου του δημοτικού συμβουλίου η οποία είναι τόσο απαραίτητη για το συμφέρον του δήμου και για την ταχεία και αποτελεσματική προώθηση των δημοτικών υποθέσεων.

β) Σύγκληση από το ένα τρίτο των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Το δημοτικό συμβούλιο συγκαλείται και από τους συμβούλους που έχουν υποβάλλει την αίτηση για σύγκληση (το ένα τρίτο - 1/3 - τουλάχιστον των μελών του), αν ο πρόεδρος δεν καλέσει το συμβούλιο σε έξι μέρες το αργότερο μετά την υποβολή της αιτήσεως, δηλαδή, αν μέχρι τότε δεν έχει εκδόσει και αποστείλει την πρόσκληση.

Το ένα τρίτο είναι:

στα 11 μελή συμβούλια οι 4, στα 15 μελή οι 5, στα 19μελή οι 7 στα 25μελή οι 9, στα 31 μελή οι 11, στα 35μελή συμβούλια είναι οι 12, στα 39μελή είναι οι 13 και στα 41μελή είναι οι 14.⁸⁶

⁸⁵ Άρθρο 108 παρ.5 του Π.Δ. 410/1995

⁸⁶ Άρθρα 94 παρ. 4, 108 παρ.2 και 3 και 119 Π.Δ. 410/1995

1.4. Ειδικές συνεδριάσεις του δημοτικού και του κοινοτικού συμβουλίου

Όσα αναγράφονται παραπάνω για τη σύγκληση του κοινοτικού και του δημοτικού συμβουλίου αφορούν τις κανονικές συνεδριάσεις οι οποίες γίνονται για τη συζήτηση και λήψη αποφάσεων σε όλα τα τρέχοντα θέματα πάσης φύσεως.

Σε όλες τις περιπτώσεις τα συμβούλια συγκαλούνται ύστερα από πρόσκληση κανονική ή κατεπείγουσα του προέδρου του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου ή του ενός τρίτου των κοινοτικών και δημοτικών συμβούλων.

Εκτός όμως από τις παραπάνω συνεδριάσεις τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια πραγματοποιούν και άλλες ειδικές συνεδριάσεις, οι οποίες γίνονται ύστερα από πρόσκληση άλλων προσώπων, είτε και χωρίς πρόσκληση αυτοδικαίως σε χρονολογία που καθορίζεται ρητά από το νόμο. Αυτές οι ειδικές συνεδριάσεις γίνονται για τη συζήτηση στη λήψη απόφασης για ορισμένα από το νόμο ειδικά θέματα και μόνο.

Γι' αυτές τις ειδικές συνεδριάσεις των συμβουλίων αναφέρουμε παρακάτω για κάθε περίπτωση.

1.5. Ειδική συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για την εκλογή

προεδρείου και δημορχιακής επιτροπής με πρόσκληση

Το δημοτικό συμβούλιο⁸⁷ συνέρχεται σε ειδική συνεδρίαση για την εκλογή του προεδρείου του (προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα).

Το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται σε ειδική συνεδρίαση ύστερα από πρόσκληση και υπό την προεδρία του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους και σε

⁸⁷ Άρθρα 107 και 112παρ.1 του Π.Δ. 410/1995

περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου, στον πρώτο και στον τρίτο χρόνο της δημοτικής περιόδου την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, για την εκλογή του προεδρείου του και των μελών της δημορχιακής επιτροπής.

Κατά τη συνεδρίαση αυτή εκλέγονται κατά σειρά και χωριστά ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας του δημοτικού συμβουλίου και αμέσως μετά, τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής.

Το συμβούλιο συνέρχεται στην ως άνω χρονολογία υποχρεωτικά ή με πρόσκληση ή και χωρίς πρόσκληση, για την εκλογή του προεδρείου δεδομένου ότι η χρονολογία αυτή (πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του πρώτου και τρίτου χρόνου της δημοτικής περιόδου) είναι παγίως καθορισμένη από το νόμο και κατά συνέπεια δημιουργείται υποχρέωση συγκλήσεως έστω και αν η ημέρα αυτή συμπίπτει με πρωτοχρονιά.

Μόνον αν η συνεδρίαση ματαιωθεί από έλλειψη απαρτίας θα επαναληφθεί την επόμενη Κυριακή.

1.6. Ειδική συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για την αποδοχή παραίτησης προεδρείου και εκλογή νέου με πρόσκληση.

Το δημοτικό συμβούλιο⁸⁸ συνέρχεται σε ειδική συνεδρίαση ύστερα από πρόσκληση και υπό την προεδρία του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας από εκείνον που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου, προκειμένου να συζητήσει και αποδεχθεί την παραίτηση από τα αξιώματα του προέδρου, του αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου ή ενός από

⁸⁸ Άρθρο 107 παρ. 6 του Π.Δ. 410/1995

αυτούς.

Στην ίδια συνεδρίαση το δημοτικό συμβούλιο, μετά την αποδοχή της παραίτησης, προβαίνει κατά περίπτωση, στην εκλογή νέου προέδρου, αντιπροέδρου ή γραμματέα.

1.7. Ειδική συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για την εκλογή

προεδρείου και μελών της δημορχιακής επιτροπής, χωρίς

πρόσκληση

Το δημοτικό συμβούλιο⁸⁹ συνέρχεται εκ του νόμου χωρίς πρόσκληση, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου στις 10 το πρωί κατά τον πρώτο και τον τρίτο χρόνο της δημοτικής περιόδου, για την εκλογή του προεδρείου του (προέδρου αντιπροέδρου και γραμματέα) και των μελών της δημορχιακής επιτροπής, αν τυχόν για οποιοδήποτε λόγο δεν συγκληθεί με πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους.

Αν τυχόν η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίσθηκε απαρτία, ή δεν έχει επιτευχθεί εκλογή για οποιοδήποτε λόγο κατά την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, τότε η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται χωρίς πρόσκληση, εκ του νόμου, την επόμενη Κυριακή στις 10 το πρωί για την εκλογή πρώτα του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου και ύστερα των μελών της δημορχιακής επιτροπής.⁹⁰

Οι δημοτικοί σύμβουλοι πρέπει να έχουν υπόψη τους τις παραπάνω αρμοδιότητες και τα καθήκοντά τους, ώστε και χωρίς πρόσκληση να συνέλθει το συμβούλιο για την πραγματοποίηση της ανωτέρω εκλογής.

⁸⁹ Άρθρα 107 παρ. 2 και 112 παρ. 1 του Π.Δ. 410/1995

⁹⁰ Άρθρο 107 παρ. 3 του Π.Δ. 410/1995

1.8. Ειδική συνεδρίαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου για την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας χωρίς πρόσκληση

Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας δε καταρτισθεί από τη δημοτική επιτροπή ή από τον πρόεδρο της κοινότητας και δεν υποβληθεί στο δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο ούτως ώστε μέχρι το τέλος του Νοεμβρίου να έχει ψηφισθεί και να υποβληθεί στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ισοσκελισμένος, τότε, το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια δηλαδή, εκ του νόμου χωρίς καμία πρόσκληση, την πρώτη Κυριακή του Δεκεμβρίου κάθε έτους σε ειδική συνεδρίαση και προβαίνει στη σύνταξη και στην ψήφιση του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας του επόμενου οικονομικού έτους⁹¹

Με τον όρο αυτοδίκαια θεσπίζεται από το νόμο ρητή υποχρέωση όλων των συμβούλων για να προσέλθουν σε συνεδρίαση για τη σύνταξη και ψήφιση του προϋπολογισμού, χωρίς καμία πρόσκληση. Ορίζεται από τον νόμο χρονολογία για την ειδική αυτή συνεδρίαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου η πρώτη Κυριακή του Δεκεμβρίου κάθε έτους.⁹²

1.9. Συμπέρασμα

Οι παραπάνω συνεδριάσεις του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου είναι ειδικές και γίνονται αποκλειστικά και μόνον για την εκλογή του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου και των μελών της δημοτικής επιτροπής, για την αποδοχή της παραίτησης από το αξίωμα

⁹¹ Άρθρο 219 παρ. 1 και 2 του Π.Δ. 410/1995

⁹² Άρθρο 219 παρ. 2 του Π.Δ. 410/1995

του προέδρου, του αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου και την εκλογή νέων καθώς και για την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας και δεν μπορεί σ' αυτές να συζητηθούν άλλα θέματα καθόσον, στις ανώτερες περιπτώσεις, εκτός για την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού, το συμβούλιο δεν έχει νόμιμη συγκρότηση όταν δεν έχει προεδρείο και καθήκοντα προέδρου ασκεί, γι' αυτή ειδικά την περίπτωση, για την οποία και ειδικά συγκαλείται με ίδιον τρόπο, ο πλειοψηφών σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού και όχι ο πρόεδρος του.

Σε άλλες περιπτώσεις το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδικαίως εκ του νόμου χωρίς πρόσκληση μόνο για ορισμένο από το νόμο σκοπό και τέλος, στην περίπτωση του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας το συμβούλιο συνέρχεται πάλι αυτοδικαίως και ειδικώς για ορισμένο από το νόμο σκοπό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

2.1. Έννοια πρόσκλησης - Ημερήσια διάταξη

Το κοινοτικό και το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει σε κανονικές συνεδριάσεις ύστερα από έγγραφη πρόσκληση του προέδρου⁹³ του.

Πρόσκληση είναι το έγγραφο το οποίο εκδίδεται από τον πρόεδρο του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου ή από τους νόμιμους αναπληρωτές τους, και απευθύνεται σε όλα τα μέλη του συμβουλίου, με το οποίο καλείται κάθε μέλος να προσέλθει σε ορισμένο τόπο και χρόνο για συζήτηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, τα οποία περιλαμβάνονται αναλυτικά και με σαφήνεια σ' αυτήν, και λήψη σχετικών αποφάσεων.

Η ημερήσια διάταξη καταρτίζεται από τον πρόεδρο του κοινοτικού συμβουλίου (πρόεδρο κοινότητας) και από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου και περιλαμβάνει όλα τα θέματα τα οποία πρέπει να συζητήσει το κοινοτικό ή το δημοτικό συμβούλιο σε κάθε συνεδρίαση.⁹⁴

Η ημερήσια διάταξη πρέπει να περιλαμβάνει σαφή και συγκεκριμένη περίληψη των θεμάτων που θα συζητηθούν στο συμβούλιο και τα οποία θα περιληφθούν στην πρόσκληση για συνεδρίαση. Η λεπτομερής αναγραφή των θεμάτων αποβλέπει στην επαρκή ενημέρωση και προετοιμασία των μελών του συμβουλίου για τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων γι' αυτά. Κατ' αυτόν τον τρόπο προστατεύεται και η μειοψηφία του συμβουλίου έναντι της πλειοψηφίας.

⁹³ Άρθρα 94 παρ.2 και 108 παρ. 1 του Π.Δ. 410/1995

⁹⁴ Άρθρα 94 παρ.2, 97,100 παρ.1α' , 108 παρ. 5 και 119 του Π.Δ. 410/1995

2.2. Πρόσκληση για κανονική συνεδρίαση

Από την κατάρτιση μέχρι την αποστολή και τη λήψη της πρόσκλησης από τους αποδέκτες της για συνεδρίαση του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου διακρίνουμε τα εξής στάδια τα οποία θα αναπτύξουμε στη συνέχεια:

- Περιεχόμενο της πρόσκλησης
- Έκδοση της πρόσκλησης
- Δημοσίευση της πρόσκλησης
- Αποδέκτες της πρόσκλησης

a) Περιεχόμενο της πρόσκλησης

Η πρόσκληση είναι δημόσιο έγγραφο το οποίο φέρει απαραίτητως τον τίτλο της υπηρεσίας, τον αριθμό πρωτοκόλλου της υπηρεσίας, χρονολογία και το όνομα του εκδίδοντος καθώς και την υπογραφή του.

Εκτός από αυτά, η πρόσκληση περιλαμβάνει απαραίτητως:

- Τον τόπο και το κατάστημα στο οποίο θα γίνει η συνεδρίαση του συμβουλίου. Ουσιώδες στοιχείο της προσκλήσεως είναι η αναγραφή του τόπου συνεδρίασεως από την άποψη συμμετοχής των μελών του συμβουλίου και από την άποψη της δημοσιότητας των συνεδριάσεων. Γι' αυτό⁹⁵ συνέρχεται το συμβούλιο στο κοινοτικό ή στο δημοτικό κατάστημα και επιβάλλεται να γραφεί ο τόπος συνεδρίασεως.
- Την ημερομηνία και την ώρα κατά την οποία θα πραγματοποιηθεί η συνεδρίαση του συμβουλίου.
- Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης τα οποία θα συζητήσει το συμβούλιο.

⁹⁵ Άρθρα 95 παρ.1 και 119 του Π.Δ. 410/1995

Για τη νόμιμη συζήτηση κάποιου θέματος από το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο πρέπει το θέμα αυτό να αναγράφεται στην πρόσκληση που στέλλεται στα μέλη του συμβουλίου.

Η αναγραφή στην πρόσκληση ως θέματος αόριστα «αιτήσεις - ανακοινώσεις» δεν καλύπτει την απαίτηση του νόμου και κατ' αυτόν τον τρόπο η συζήτηση όποιου θέματος είναι παράτυπη, αλλά και η σχετική απόφαση του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου είναι άκυρη λόγω παραβάσεως τύπου της διαδικασίας.

Γι' αυτό τα θέματα τα οποία αναγράφονται στην ημερήσια διάταξη και στην πρόσκληση πρέπει να είναι σαφή και συγκεκριμένα και όχι αόριστα και με γενικούς χαρακτηρισμούς όπως «αιτήσεις - ανακοινώσεις κ.λπ».

Το κοινοτικό και το δημοτικό συμβούλιο συζητεί θέματα που είναι γραμμένα στην ημερήσια διάταξη και στην πρόσκληση αφού σ' αυτήν αναγράφονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης⁹⁶ το οποίο εφαρμόζεται και για τους δήμους.

Κατά συνέπεια δεν μπορεί να συζητηθεί θέμα που δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη και στην πρόσκληση, κατά τη συνεδρίαση του κοινοτικού και του δημοτικού συμβουλίου.

β) Έκδοση της πρόσκλησης

Η πρόσκληση εκδίδεται από τον πρόεδρο του κοινοτικού συμβουλίου⁹⁷ ή από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου⁹⁸ . Είναι έγγραφη, λαμβάνει αριθμό πρωτοκόλλου της υπηρεσίας της κοινότητας ή του δήμου, φέρει χρονολογία και υπογράφεται από αυτόν που την

⁹⁶ άρθρο 94 παρ.2 του Π.Δ. 410/1995

⁹⁷ Άρθρο 94 παρ. 2 Π.Δ. 410/1995

⁹⁸ Άρθρο 108 παρ. 1 Π.Δ.410/1995

εκδίδει, πρόεδρο κοινότητας ή πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου ή από τους νόμιμους αναπληρωτές τους εφόσον γίνεται νόμιμη αναπλήρωση στα καθήκοντά τους, όταν απουσιάζουν ή κωλύονται, από τον αντιπρόεδρο της κοινότητας⁹⁹ και από τον αντιπρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου¹⁰⁰.

γ) Δημοσίευση της πρόσκλησης

Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο κοινοτικό ή στο δημοτικό κατάστημα τρεις ολόκληρες ημέρες τουλάχιστον πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου. Για τη δημοσίευση συντάσσεται αποδεικτικό εμπρός σε δύο μάρτυρες.¹⁰¹

Η δημοσίευση της πρόσκλησης γίνεται σύμφωνα με την αρχή της δημοσιότητας των συνεδριάσεων την οποία καθιερώνει ο Δ.Κ.Κ.¹⁰²

δ) Επίδοση της πρόσκλησης

Η πρόσκληση για συνεδρίαση του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου επιδίδεται σε κάθε ένα σύμβουλο ξεχωριστά (αυτοπροσώπως) καθώς και σε όλους τους άλλους αποδέκτες, κατά περίπτωση, όπως αυτοί αναγράφονται πιο κάτω, δηλαδή προέδρους συμβουλίων δημοτικών διαμερισμάτων, παρέδρους των συνοικισμών, προέδρους των τοπικών συμβουλίων και στο δήμαρχο. Κατά την επίδοση συντάσσεται και υπογράφεται αποδεικτικό.

Η επίδοση γίνεται τρεις τουλάχιστον ολόκληρες ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης. Στο τριήμερο δεν συνυπολογίζεται η ημέρα της επίδοσης ούτε η ημέρα της συνεδρίασης. Η επίδοση της πρόσκλησης

⁹⁹ Άρθρο 102 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

¹⁰⁰ Άρθρο 109 παρ.2 Π.Δ. 410/1995

¹⁰¹ Άρθρο 94 παρ. 2, 119 και 302 παρ. 2 Π.Δ. 410/1995

¹⁰² Π.Δ.410/1995 στο άρθρο 95 παρ. 1 το οποίο ισχύει και για τους δήμους κατά το άρθρο 119 του ίδιου Π.Δ./τος

γίνεται από όργανα της δημοτικής ή κοινοτικής ή δημόσιας υπηρεσίας, γίνεται και με το ταχυδρομείο με απόδειξη ή με τηλεγράφημα με απόδειξη¹⁰³

Αν ένας σύμβουλος απουσιάζει ή αρνείται να παραλάβει την πρόσκληση αυτή επιδίδεται σε ένα από τους οικείους του (συγγενή ή σύνοικο) με απόδειξη.

Σε περίπτωση που οι οικείοι του απουσιάζουν ή αρνούνται να παραλάβουν την πρόσκληση, αυτή επικολλάται στην πόρτα της κατοικίας του συμβούλου παρουσία ενός μάρτυρα και συντάσσεται αποδεικτικό θυροκόλλησης που υπογράφεται από αυτόν που έκανε την θυροκόλληση και από το μάρτυρα.¹⁰⁴

Ο σύμβουλος που δεν κατοικεί στην διοικητική περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας οφείλει αμέσως μετά την εγκατάσταση των αρχών του δήμου ή της κοινότητας να δηλώσει με έγγραφο στον πρόεδρο τη διεύθυνση της κατοικίας του και να ορίσει αντίκλητο στην έδρα του δήμου ή της κοινότητας στον οποίο και θα επιδίδονται οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του συμβουλίου.

Αν ο σύμβουλος αυτός δεν ορίσει αντίκλητο τότε η δημοσίευση της πρόσκλησης στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα, καλύπτει την υποχρέωση της επίδοσης.¹⁰⁵

Πλούσια είναι η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (Σ.τ.Ε.) για το θέμα της πρόσκλησης, γιατί η επίδοση αυτής προς τα μέλη των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων τρεις πλήρεις ημέρες πριν από τη συνεδρίαση αποτελεί ουσιώδη τύπο για τη νόμιμη λήψη των αποφάσεων και γι' αυτό παραθέτουμε μερικές αποφάσεις.

¹⁰³ Άρθρο 302 παρ. 1 του Π.Δ. 410/1995

¹⁰⁴ Άρθρο 128 παρ. 4 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και άρθρο 2 Ν.Δ. 490/1974

¹⁰⁵ Άρθρα 94 παρ.2 και 119 Π.Δ. 410/1995

Ουσιώδεις τύπος για τη νόμιμη λήψη αποφάσεως από το κοινοτικό συμβούλιο είναι η επίδοση της έγγραφης πρόσκλησης, στην οποία μνημονεύονται τα θέματα της ημερησίας διατάξεως, σε κάθε ένα από τους συμβούλους τρεις πλήρεις ημέρες πριν από την ορισθείσα για τη συνεδρία.¹⁰⁶

Η μη τήρηση του ανωτέρω ουσιώδους τύπου δεν καλύπτεται από το ότι κανένα μέλος από τους παρόντες δεν προέτεινε σχετική ένσταση.¹⁰⁷

Με την υπ' αριθ.1339/1962 απόφαση του Σ.τ.Ε. κρίθηκε ακυρωτέα απόφαση νομάρχη που ενέκρινε απόφαση κοινοτικού συμβουλίου χωρίς να ερευνήσει ισχυρισμό που προτάθηκε σύμφωνα με τον οποίο η απόφαση είχε ληφθεί χωρίς την παρουσία όλων των συμβούλων και χωρίς νόμιμη¹⁰⁸ πρόσκληση σε συνεδρίαση προ τριών πλήρων ημερών.

Η επίδοση της πρόσκλησης με άλλο όργανο ή με άλλο πρόσφορο μέσο προς τα μέλη του συμβουλίου δεν συνεπάγεται μόνη της κακή σύνθεση αυτού, ούτε ελαττωματικές τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί κατά τη συνεδρίαση αν έχουν παραστεί σ' αυτήν όλα τα μέλη του συμβουλίου.

Για να θεωρηθεί ως αδικαιολόγητη η απουσία κοινοτικού συμβούλου, απαιτείται κατ' αρχήν να υπάρχει νομότυπη πρόσκληση η οποία να έχει επιδοθεί σ' αυτόν τρεις τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την οριζόμενη για τη συνεδρία.

¹⁰⁶ Άρθρο 91 του Ν.Δ. 2888/1954

¹⁰⁷ Σ.τ.Ε. 661/1996

¹⁰⁸ Άρθρο 91 του Δ.Κ.Κ. (Δ.Ν.2888/1954)

ε) Αποδέκτες της πρόσκλησης

Η πρόσκληση απευθύνεται σε όλους τους συμβούλους, ακόμη και σ' εκείνον που παραιτήθηκε, αλλά η παραίτησή του δεν έχει γίνει οριστική ή έχει ανακληθεί νόμιμα.

Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου υποχρεούται να απευθύνει την πρόσκληση και στο δήμαρχο αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη.¹⁰⁹

Η πρόσκληση απευθύνεται υποχρεωτικά και στους εξής κατά περίπτωση:

- α) Στους προέδρους των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων¹¹⁰ (προκειμένου για τους δήμους Αθηναίων Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Πατρών).
- β) Στους παρέδρους των συνοικισμών.¹¹¹ Αν δεν κληθούν οι παρέδροι των συνοικισμών για τα θέματα που τους αφορούν και στα οποία έχουν δικαίωμα ψήφου, η συγκεκριμένη απόφαση είναι άκυρη.¹¹²
- γ) Στους προέδρους των τοπικών συμβουλίων, οι οποίοι είναι οι παρέδροι του συνοικισμού της έδρας κάθε νομικού προσώπου που συνίσταται στην έδρα καθενός από τους συνενοούμενους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εκτός από την έδρα του νέου δήμου.¹¹³

Γι' αυτούς ισχύει και η διάταξη του άρθρου 165 παρ. 4 του Π.Δ.410/1995 κατά την οποία, αν δεν κληθούν για τα θέματα που τους αφορούν και στα οποία έχουν δικαίωμα ψήφου, η συγκεκριμένη απόφαση είναι άκυρη.

¹⁰⁹ Άρθρο 108 παρ. 4 Π.Δ. 410/1995

¹¹⁰ Άρθρο 149 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

¹¹¹ Άρθρο 164 Π.Δ. 410/1995

¹¹² Άρθρο 165 παρ. 4 Π.Δ.410/1995

¹¹³ Άρθρο 123 παρ.12 Π.Δ. 410/1995

Η πρόσκληση απευθύνεται σε όλα ανεξαιρέτως τα μέλη του συμβουλίου υποχρεωτικά με σκοπό να καταστήσει δυνατή τη συμμετοχή τους στη λήψη των σχετικών αποφάσεων του συμβουλίου.

Συνέπεια της αρχής αυτής είναι ότι η παράλειψη της προσκλήσεως των μελών τα οποία δεν παρέστησαν στη συνεδρίαση αποτελεί ελάττωμα στη νόμιμη σύνθεση του συμβουλίου, έστω και αν τα μέλη που μετείχαν αποτελούσαν απαρτία, πράγμα το οποίον αποτελεί λόγο ακυρώσεως των αποφάσεων που έχουν ληφθεί.

2.3. Πρόσκληση για κατεπείγουσες περιπτώσεις (σύντμηση προθεσμίας)

α) Γενικά

Ο κανόνας είναι τα δημοτικά και τα κοινοτικά συμβούλια να συνεδριάζουν ύστερα από πρόσκληση του προέδρου τους, η οποία επιδίδεται σε όλα τα μέλη τους τρεις τουλάχιστον ολόκληρες ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση και δημοσιεύεται στο δημοτικό και στο κοινοτικό κατάστημα κατά τον ίδιο τρόπο.

Έτσι, διασφαλίζεται η αρχή της δημοσιότητας, η έγκαιρη ενημέρωση όλων των μελών των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων για τα θέματα που θα συζητηθούν και παρέχεται ο απαιτούμενος χρόνος στα μέλη των συμβουλίων ώστε να προπαρασκευαστούν ανάλογα για τη συζήτηση στο συμβούλιο όλων των θεμάτων να ενημερωθούν τυχόν πριν από τη συζήτηση για τα θέματα αυτά, με τέτοιο τρόπο ώστε η συζήτηση να είναι εποικοδομητική και αποτελεσματική, και όχι χρονοβόρα και στείρα και να διασφαλίζεται καλύτερα το συμφέρον του νομικού προσώπου του δήμου ή της κοινότητας, αλλά και των δημοτών με τη λήψη των προσφορότερων αποφάσεων. Επίσης, προστατεύεται καλύτερα η μειοψηφία των συμβουλίων και δεν λαμβάνονται επιπόλαιες αποφάσεις

επί σπουδαίων ή ειδικής φύσεως και σημασίας θεμάτων από την πλειοψηφία.

β) Κατεπείγουσα πρόσκληση

Επειδή οι δήμοι και οι κοινότητες είναι δυναμικοί οργανισμοί και κάθε στιγμή εμφανίζονται ορισμένα θέματα τα οποία πρέπει κατεπειγόντως να συζητήσει το συμβούλιο προκειμένου να λάβει τις σχετικές αποφάσεις, αφού από την τυχόν αναβολή κινδυνεύουν αμέσως και σπουδαίως τα συμφέροντα του δήμου ή της κοινότητας παρέχεται η ευχέρεια, στις κατεπείγουσες περιπτώσεις η πρόσκληση να μπορεί να επιδοθεί στα μέλη του συμβουλίου και την ημέρα της συνεδρίασεως.

Η πρόσκληση αυτή, η κατεπείγουσα, περιέχει απαραίτητως όλα τα στοιχεία της πρόσκλησης για κανονική συνεδρίαση, όπως πιο πάνω αναγράφονται, με τη διαφορά ότι σ' αυτήν αναγράφονται μόνον τα θέματα που κρίνονται κατεπείγοντα από τον πρόεδρο του συμβουλίου και επιδίδεται νόμιμα και την ημέρα της συνεδρίασεως.

Στην πρόσκληση αυτή πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα.¹¹⁴ Επάνω στην πρόσκληση αναγράφεται και η φράση «Κατεπείγουσα πρόσκληση».

Πριν από την συζήτηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης αυτής της πρόσκλησης, το συμβούλιο λαμβάνει απόφαση για το κατεπείγον των θεμάτων. Κρίνει δηλαδή αν πράγματι συντρέχει κατεπείγον λόγος για τη συζήτηση των θεμάτων και τη λήψη σχετικών αποφάσεων ή όχι.

Αφού το συμβούλιο δεχθεί το κατεπείγον των θεμάτων και λάβει σχετική γι' αυτό απόφαση, τότε προχωρεί στη συζήτηση επί της ουσίας

¹¹⁴ Άρθρα 94 παρ. 3 και 119 του Π.Δ. 410/1995

των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης και λαμβάνει αποφάσεις για το κάθε θέμα που έχει κριθεί πρότερον ως κατεπείγον από αυτό.

Το κατεπείγον ή μη δεν κρίνεται από κάθε σύμβουλο χωριστά π.χ. με το να μη παραστεί στην συνεδρίαση του συμβουλίου, δεδομένου ότι απουσία συμβούλου από τέτοια συνεδρίαση με αυτή την αιτιολογία είναι αδικαιολόγητη, αλλά κρίνεται από όλους τους συμβούλους σε συνεδρίαση του συμβουλίου με σχετική απόφασή του.¹¹⁵

γ) Χαρακτηρισμός του κατεπείγοντος των θεμάτων

Ο χαρακτηρισμός θεμάτων ως κατεπειγόντων (σύντμηση προθεσμίας επίδοσης της πρόσκλησης) υπόκειται κατ' αρχήν στην κρίση του προέδρου του συμβουλίου (δημοτικού ή κοινοτικού) ο οποίος έχει και την πρωτοβουλία της πρόσκλησης, αλλά η κρίση αυτή υπόκειται στην έγκριση ή μη του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει για το κατεπείγον των θεμάτων¹¹⁶ και δικαιούται να ματαιώσει τη συνεδρία εφόσον αμφισβητεί τον χαρακτηρισμό που δόθηκε από τον πρόεδρο για το κατεπείγον των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, η δε απόφαση αυτή του συμβουλίου υπόκειται σε έλεγχο νομιμότητας από τον «αιρετό νομάρχη».

Η κλήση του κοινοτικού συμβουλίου για το κατεπείγον των θεμάτων, στην περίπτωση της αυθημερόν επίδοσης της πρόσκλησης, δεν ελέγχεται από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

¹¹⁵ Άρθρα 94 παρ.3 και 119 του Π.Δ. 410/1995

¹¹⁶ Άρθρα 94 παρ.3 και 119 Π.Δ. 410/1995

2.4. Άλλες περιπτώσεις πρόσκλησης

Εκτός από τις ανωτέρω προσκλήσεις, για την κανονική συνεδρίαση και τις κατεπείγουσες περιπτώσεις, υπάρχουν και άλλες προσκλήσεις, αλλά είδη προσκλήσεων για ειδικά θέματα που ρητά αναγράφονται στο νόμο.

Σε μερικές από αυτές τις περιπτώσεις τις προσκλήσεις εκδίδει ο πρόεδρος της κοινότητας, σαν πρόεδρος του κοινοτικού συμβουλίου, και ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου. Σε άλλες περιπτώσεις τις προσκλήσεις εκδίδουν άλλα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι άλλες περιπτώσεις πρόσκλησης του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου είναι:

- Πρόσκληση από τον πρόεδρο όταν ζητήσει τη σύγκληση του συμβουλίου το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον των μελών του.
- Η πρόσκληση από τα ίδια μέλη που έχουν υποβάλλει την αίτηση.
- Πρόσκληση από τον πρόεδρο όταν ζητήσει τη σύγκληση του συμβουλίου το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας.
- Πρόσκληση από το σύμβουλο του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους.

2.5. Πρόσκληση από τον πρόεδρο, όταν ζητήσει τη σύγκληση του

συμβουλίου το ένα τρίτο τουλάχιστον των μελών του ή από τα ίδια τα μέλη που έχουν υποβάλλει την αίτηση

Το ένα τρίτο του συνολικού¹¹⁷ αριθμού των μελών του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου μπορεί με γραπτή αίτησή του να ζητήσει από

¹¹⁷ Άρθρα 94 παρ. 4 και 108 παρ.2 του Π.Δ. 410/1995

τον πρόεδρο τη σύγκληση του συμβουλίου. Στη γραπτή αίτηση αναγράφονται και τα θέματα τα οποία θα συζητηθούν από το συμβούλιο.

Ο πρόεδρος της κοινότητας ή ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου υποχρεούται να καλέσει το συμβούλιο και να περιλάβει στην ημερήσια διάταξη και στην πρόσκληση όλα τα θέματα που αναγράφονται στην αίτηση των συμβούλων.

Εκτός από αυτά τα θέματα, ο πρόεδρος μπορεί να περιλάβει και άλλα θέματα για συζήτηση, γιατί η συνεδρίαση του συμβουλίου δεν είναι ειδική, εφόσον η πρόσκληση γίνεται από τον πρόεδρο, απλώς με την αίτησή του το ένα τρίτο των μελών του συμβουλίου εκδηλώνει τη βούλησή του για συζήτηση ορισμένων θεμάτων τα οποία ο πρόεδρος για οποιοδήποτε λόγο δεν είχε περιλάβει τότε στην ημερήσια διάταξη του συμβουλίου.

Η διάταξη αυτή έχει τεθεί για περιφρούρηση των συμφερόντων του δήμου ή της κοινότητας και των δημοτών και κατοχυρώνει το δικαίωμα όλων των συμβούλων να έχουν λόγο στη διοίκηση και στη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων στα πλαίσια του δημοκρατικού θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το ένα τρίτο του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μπορεί να αποτελείται από συμβούλους της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας ανεξαρτήτως συνδυασμού.

Μετά την υποβολή της αίτησης από το ένα τρίτο των συμβούλων, ο πρόεδρος της κοινότητας ή ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου υποχρεούται μέσα σε έξι μέρες το αργότερο να καλέσει το συμβούλιο σε συνεδρίαση με κανονική πρόσκληση η οποία θα επιδοθεί στους συμβούλους τρεις τουλάχιστον ολόκληρες μέρες πριν από τη συνεδρίαση. Ευχής έργο είναι το συμβούλιο να συνεδριάσει μέσα στην εξαήμερη αυτή

προθεσμία, αλλά δεδομένου ότι, δεν πρόκειται στην περίπτωση αυτή για κατεπείγουσα πρόσκληση, εκτός αν τα θέματα που αναγράφονται στην αίτηση είναι πράγματι κατεπείγοντα, και η κανονική πρόσκληση πρέπει να επιδοθεί στους συμβούλους τρεις τουλάχιστον ολόκληρες ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση¹¹⁸ οπότε έχουμε στην ουσία πέντε ημέρες με την ημέρα της επίδοσης της πρόσκλησης και την ημέρα της συνεδρίασης, συνάγεται ότι, μόλις υποβληθεί η αίτηση του ενός τρίτου των συμβούλων, ο πρόεδρος πρέπει αμέσως χωρίς καθυστέρηση να προβεί στη σύνταξη της ημερήσιας διάταξης και έκδοση και επίδοση της πρόσκλησης προς τα μέλη του συμβουλίου για να κατορθώσει να πραγματοποιηθεί η συνεδρίαση τουλάχιστον την έκτη ημέρα από την ημέρα υποβολής της αίτησης των συμβούλων. Αυτό βεβαίως δεν είναι αδύνατο, όμως στην πραγματικότητα δεν είναι και εύκολο δοθέντος ότι στην κανονική πρόσκληση μπορεί να περιληφθούν και άλλα θέματα, εκτός από εκείνα που προτείνονται με την αίτηση των συμβούλων και μερικά απαιτούν και σχετική προετοιμασία.

Ύστερα από τα παραπάνω και δεδομένου ότι η εξαήμερη προθεσμία είναι ενδεικτική, η συνεδρίαση του συμβουλίου μπορεί να πραγματοποιηθεί και μετά την εξαήμερη προθεσμία αρκεί η πρόσκληση του προέδρου να έχει εκδοθεί οπωσδήποτε και επιδοθεί στα μέλη του συμβουλίου μέσα στην εξαήμερη προθεσμία. Οπότε, και οι σύμβουλοι που έχουν υποβάλει την αίτηση, βλέποντας ότι ο πρόεδρος τους έστειλε την πρόσκληση για συνεδρίαση με τα θέματα που έχουν ζητήσει, δεν νομιμοποιούνται να αποστείλουν αυτοί δική τους πρόσκληση για συνεδρίαση.

¹¹⁸ Άρθρο 94 παρ. 2 Π.Δ.410/1995

Αν ο πρόεδρος της κοινότητας ή ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου δεν καλέσει το συμβούλιο σε έξι ημέρες από τη υποβολή της αιτήσεως από το ένα τρίτο του συνολικού αριθμού των μελών του, τότε το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση των μελών τα οποία έχουν υποβάλλει την αίτηση.

Στην πρόσκληση των συμβούλων αναγράφονται μόνον τα θέματα που περιλαμβάνονται στην αίτησή τους. Όσα μέλη έχουν υπογράψει την αίτηση πρέπει να υπογράψουν και την πρόσκληση. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο κοινοτικό ή το δημοτικό κατάστημα και επιδίδεται σε όλους τους άλλους συμβούλους και στον πρόεδρο τρεις τουλάχιστον ολόκληρες ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση με αποδεικτικό.¹¹⁹

Το συμβούλιο συζητεί και αποφασίζει για τα θέματα που περιλαμβάνει η αίτηση.¹²⁰

Αν όμως ο πρόεδρος του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές μετά από την υποβολή της αίτησης από το ένα τρίτο τουλάχιστον των μελών του, να καλέσει το συμβούλιο, τότε ελέγχεται πειθαρχικά και μπορεί να του επιβληθεί η ποινή της αργίας και σε περίπτωση υποτροπής η ποινή της έκπτωσης από το προεδρικό αξίωμα.¹²¹

Ο πρόεδρος της κοινότητας διατηρεί την ιδιότητα του κοινοτικού συμβούλου και ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου διατηρεί την ιδιότητα του δημοτικού συμβούλου.

¹¹⁹ Άρθρου 94 παρ.2 του Π.Δ.410/1995

¹²⁰ Άρθρα 94 παρ.4 και 108 παρ. 2 και 3 Π.Δ. 410/1995

¹²¹ Άρθρα 94παρ. 4και 119 Π.Δ. 410/1995

Το ένα τρίτο των μελών του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου¹²² είναι στα 7μελή συμβούλια 3 σύμβουλοι, στα 9μελή είναι 3, στα 11μελή είναι 4, στα 15μελή είναι 5, στα 19μελή είναι 7, στα 25μελή είναι 9, στα 31μελή 11, στα 35μελή 12, στα 39μελή είναι 13 και στα 41μελή συμβούλια είναι 14μελή.

2.6. Πρόσκληση από τον πρόεδρο όταν ζητήσει τη σύγκληση του συμβουλίου το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας.

Παρέχεται η ευχέρεια στο σύνολο¹²³ των συμβούλων της μειοψηφίας του κοινοτικού και του δημοτικού συμβουλίου να ζητούν τη σύγκληση του συμβουλίου για τη συζήτηση ορισμένων θεμάτων της αρμοδιότητάς του.

Η διάταξη αυτή είναι νέα και έχει τεθεί προκειμένου να προστατευθεί στο σύνολό της η μειοψηφία του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου και κατοχυρώνει το δημοκρατικό δικαίωμά της να έχει λόγο στη διοίκηση και διαχείριση των τοπικών υποθέσεων, όταν με άλλο τρόπο δεν εισακούεται.

Τη μειοψηφία του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου αποτελούν οι σύμβουλοι όλων των επιλαχόντων στις εκλογές συνδυασμών, δηλαδή, όλοι οι συνδυασμοί οι οποίοι έλαβαν έδρα, εκτός από τον επιτυχόντα.

Επιλαχόντες συνδυασμοί (μειοψηφία) μπορεί να είναι ένας ή και περισσότεροι συνδυασμοί. Ανεξάρτητα όμως από τον αριθμό των συνδυασμών οι οποίοι αποτελούν τη μειοψηφία σε κάθε κοινοτικό ή δημοτικό συμβούλιο, για την άσκηση του δικαιώματος απαιτείται να ζητήσει τη σύγκληση του συμβουλίου το σύνολο των συμβούλων που

¹²² Άρθρο 94 παρ.4 του Π.Δ. 410/1995, προτελευταίο εδάφιο

¹²³ Άρθρο 94 παρ. 4 και άρθρου 119 του Π.Δ.410/1995

ανήκουν σε όλους τους επιλαχόντες συνδυασμούς (της μειοψηφίας). Αν ένας από αυτούς τους συμβούλους δεν υπογράψει τη σχετική αίτηση δεν είναι δυνατή η άσκηση αυτού του δικαιώματος.

Η διάταξη αυτή μπορεί να χρησιμεύει ως ενωτική συσπειρωτική για τους συμβούλους της μειοψηφίας του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου.

Είναι ευνόητο ότι σε όποιον δήμο ή κοινότητα είχε θέσει υποψηφιότητα μόνον ένας συνδυασμός εκεί δεν έχει εφαρμογή η διάταξη γιατί δεν υπάρχει μειοψηφία με την παραπάνω έννοια.

Στις περιπτώσεις αυτές έχει εφαρμογή μόνο η διάταξη σύμφωνα με την οποία το ένα τρίτο τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου μπορεί να υποβάλει αίτηση για τη σύγκληση του συμβουλίου.

Για την άσκηση αυτού του δικαιώματος πρέπει να υποβληθεί προς τον πρόεδρο του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου γραπτή αίτηση η οποία να υπογράφεται από το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας. Στην αίτηση πρέπει να αναγράφονται τα θέματα για τα οποία ζητείται η σύγκληση του συμβουλίου από τη μειοψηφία γιατί από αυτά προκύπτει και ο σκοπός της αίτησης.

Η υποβολή γραπτής αίτησης από το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας δεν προβλέπεται ρητά από το νόμο, αλλά προκύπτει έμμεσα γιατί η διάταξη αυτή βρίσκεται σε πλήρη αλληλουχία και στην ίδια παράγραφο με τη διάταξη για τη σύγκληση του συμβουλίου ύστερα από αίτηση του ενός τρίτου των μελών του συμβουλίου και συνδέεται με αυτήν με το «και», δηλαδή, ο πρόεδρος υποχρεούται να καλεί το συμβούλιο και όποτε το ζητεί το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας.

Άλλωστε, η αίτηση είναι απαραίτητη γιατί χωρίς αυτήν δεν μπορεί να αποδειχθεί η εκδήλωση της βούλησης της μειοψηφίας του συμβουλίου για σύγκληση και συζήτηση των θεμάτων τα οποία αναγράφονται στην αίτηση, ενώ χωρίς γραπτή αίτηση με ποιο τρόπο μπορεί να ευσταθήσει η άποψη για ευθύνη του προέδρου από τη μη σύγκληση του συμβουλίου, δεδομένου ότι σύμφωνα με τη διάταξη, ο πρόεδρος υποχρεούται να καλεί το συμβούλιο. Ο πρόεδρος καλεί υποχρεωτικά το συμβούλιο για συζήτηση των θεμάτων που αναγράφονται στην αίτηση των συμβούλων της μειοψηφίας στο ταχύτερο χρονικό διάστημα, εφόσον προθεσμία δεν τάσσεται από το νόμο.

Άλλωστε αυτός είναι και ο σκοπός της διάταξης δηλαδή, η ταχεία σύγκληση του συμβουλίου, γιατί διαφορετικά θα μπορούσε να διατυπωθεί με άλλο τρόπο η διάταξη.

Η σύγκληση του συμβουλίου γίνεται με κανονική πρόσκληση του προέδρου που επιδίδεται σ' όλους τους συμβούλους τρεις τουλάχιστον ολόκληρες ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Αν κριθεί ως κατεπείγουσα η περίπτωση τότε η πρόσκληση θα γίνει κατεπείγουσα και μπορεί να μη τηρηθεί το τριήμερο για την επίδοση της.

Στην ημερήσια διάταξη και στην πρόσκληση αναγράφονται όλα τα θέματα που το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας ζήτησε και μπορεί ο πρόεδρος να περιλάβει και άλλα.

Σ' αυτήν την περίπτωση δεν παρέχεται ευχέρεια από το νόμο να απευθύνουν την πρόσκληση οι σύμβουλοι της μειοψηφίας αν τυχόν ο πρόεδρος αρνείται να συγκαλέσει το συμβούλιο.

Η αδικαιολόγητη άρνηση του προέδρου να συγκαλέσει το συμβούλιο συνιστά σοβαρή παράβαση¹²⁴ του καθήκοντος και τιμωρείται πειθαρχικά.

¹²⁴ Άρθρα 94 παρ. 4 και 119 του Π.Δ. 410/1995

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι με τις διατάξεις που μνημονεύθηκαν καταφαίνεται ότι πρόθεση του νομοθέτη είναι να δώσει τη δυνατότητα στις μειοψηφίες του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου να φέρουν για συζήτηση στο συμβούλιο οποιοδήποτε θέμα που αρνείται η κωλυσισεργεί να το φέρει η πλειοψηφία και ο πρόεδρος ενισχύοντας έτσι τη δημοκρατική λειτουργία των συμβουλίων και εξυψώνοντας το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης.

2.7. Πρόσκληση του δημοτικού συμβουλίου από το σύμβουλο του

επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους

ψηφους

Ο πλειοψηφών σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού συντάσσει (καταρτίζει) και υπογράφει (εκδίδει) την πρόσκληση για συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου και μεριμνά για την επίδοσή της στα μέλη του, μόνο για την εκλογή του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου και την εκλογή, στη συνέχεια των μελών της δημορχιακής επιτροπής¹²⁵

Από τον ίδιο σύμβουλο εκδίδεται η πρόσκληση για συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για την αποδοχή της παραίτησης από το αξίωμα του προέδρου, του αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου και για την εκλογή νέου, κατά περίπτωση, προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα μετά την αποδοχή της παραίτησής του από το συμβούλιο.¹²⁶

Η πρόσκληση αυτή προς το δημοτικό συμβούλιο γίνεται για ειδικές συνεδριάσεις οι οποίες αποκλειστικό σκοπό έχουν την εκλογή των μελών

¹²⁵ Άρθρα 107 παρ. 1 και 112 παρ.1 του Π.Δ. 410/1995

¹²⁶ Άρθρο 107 παρ.6 Π.Δ. 410/1995

του προεδρείου του και την αποδοχή της παραίτησης των μελών του προεδρείου από τα αξιώματα αυτού.

Στις συνεδριάσεις, αυτές προεδρεύει ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλέγει με τους περισσότερους ψήφους γιατί στην μεν πρώτη περίπτωση δεν υπάρχει προεδρείο για να εκδώσει και αποστείλει την πρόσκληση και να προεδρεύσει, ενώ στην δεύτερη περίπτωση της αποδοχής της παραίτησης και εκλογής νέων στα αξιώματα του προεδρείου κρίνεται ότι, πάλι έχουμε ειδική συνεδρίαση για την αποδοχή της παραίτησης από τα αξιώματα του προεδρείου οπότε πάλι δεν έχουμε προεδρείο και η εκλογή νέων είναι σαν να γίνεται εξ αρχής.

2.8. Χωρίς πρόσκληση συνεδριάσεις

Μια και αναφερόμαστε εδώ στην πρόσκληση και στις διάφορες περιπτώσεις που συνέρχονται τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια με πρόσκληση του προέδρου τους ή άλλου τινός οργάνου της τοπικής αυτοδιοίκησης, θα ήταν παράλειψη να μη αναφέρουμε και περιπτώσεις κατά τις οποίες τα συμβούλια συνεδριάζουν και χωρίς πρόσκληση, συνέρχονται αυτοδικαίως σε ημερομηνία τακτή από το νόμο, εφόσον δεν προηγηθεί πρόσκληση για συνεδρίαση του αρμόδιου οργάνου κ.λπ.

Αυτές οι περιπτώσεις είναι:

α) Για την εκλογή προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου και δημοτικής επιτροπής

Για την εκλογή¹²⁷ προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, αν για οποιοδήποτε λόγο δεν απευθύνει την πρόσκληση ο σύμβουλος του

¹²⁷ Άρθρο 107 παρ.2 του Π.Δ. 410/1995

επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλέγει με τους περισσότερους ψήφους ή άλλος από τη σειρά που είναι γραμμένοι στην απόφαση του δικαστηρίου, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται αυτοδικαίως από το νόμο, χωρίς πρόσκληση, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου στις 10 το πρωί, στον πρώτο και τον τρίτο χρόνο της δημοτικής περιόδου και εκλέγει το προεδρείο του συμβουλίου και στη συνέχεια τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής.

β) Για σύνταξη και ψήφιση του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας

Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν καταρτισθεί¹²⁸ και δεν υποβληθεί το σχέδιο του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος, στο δημοτικό ή στο κοινοτικό συμβούλιο για ψήφιση τότε αυτό συνέρχεται χωρίς πρόσκληση αυτοδικαίως από το νόμο την πρώτη Κυριακή του Δεκεμβρίου για τη σύνταξη και ψήφιση του προϋπολογισμού.

¹²⁸ Άρθρο 219 παρ.2 του Π.Δ. 410/1995

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

3.1. Έννοια συνεδρίασης

Συνεδρίαση είναι η συγκέντρωση των μελών του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου, σε ορισμένο τόπο και χρόνο, για συζήτηση θεμάτων του δήμου ή της κοινότητας και λήψη αποφάσεων γι' αυτά.

Παρακάτω θα αναφερθούμε στον τόπο των συνεδριάσεων, το χρόνο των συνεδριάσεων και στους τρόπους των συνεδριάσεων. Οι τρόποι των συνεδριάσεων είναι δύο οι δημόσιες συνεδριάσεις, οι οποίες αποτελούν τον κανόνα, και οι συνεδριάσεις κλεισμένων των θυρών, οι οποίες αποτελούν την εξαίρεση.

3.2. Τόπος συνεδριάσεων

Οι συνεδριάσεις του δημοτικού και του κοινοτικού συμβουλίου γίνονται στο δημοτικό και στο κοινοτικό κατάστημα.¹²⁹

Οι κοινότητες και οι δήμοι υποχρεούνται να έχουν στην έδρα τους ιδιαίτερο κατάστημα για τη στέγαση και λειτουργία των υπηρεσιών τους.¹³⁰

Οι συνεδριάσεις που γίνονται εκτός του κοινοτικού ή του δημοτικού καταστήματος και οι αποφάσεις που λαμβάνονται σ' αυτές είναι άκυρες.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το κοινοτικό ή το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει να συνεδριάζει, είτε μόνιμα είτε κατά περίπτωση, σε άλλο κατάλληλο οίκημα

¹²⁹ Άρθρα 95 παρ.1 και 119 του Π.Δ. 410/1995

¹³⁰ Άρθρα 105 παρ.1 και 119 του Π.Δ. 410/1995

της έδρας αν κρίνει ότι το κοινοτικό ή το δημοτικό κατάστημα είναι ακατάλληλο ή δεν επαρκεί για τη συγκεκριμένη περίπτωση αντίστοιχα.

Επίσης, το κοινοτικό συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει και στον τόπο της διαμονής (χειμερινής ή θερινής) των κατοίκων της κοινότητας, όταν αυτοί έχουν και χειμερινή και θερινή διαμονή¹³¹

Εκλογή ενεργηθείσα σε τόπο διάφορο του οριζομένου με την πρόσκληση είναι άκυρη.

3.3. Χρόνος συνεδριάσεων

Εφόσον στο νόμο δεν υπάρχει σχετική διάταξη, το κοινοτικό και το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει οποιαδήποτε ημέρα και ώρα, και την Κυριακή και κάθε ημέρα αργίας.

Στην πρόσκληση πρέπει να αναγράφεται απαραίτητως η ημέρα και η ώρα της συνεδρίασης, γιατί αν τυχόν δεν παραστούν όλα τα μέλη του συμβουλίου επέρχεται ακυρότητα¹³²

Από τον πρόεδρο, ο οποίος εκδίδει την πρόσκληση και προσδιορίζει το χρόνο της συνεδρίασης, πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια και να λαμβάνεται μέριμνα με τον καθορισμό του χρόνου (ημέρας και ώρας) της συνεδρίασης, ώστε να διευκολύνονται τα μέλη με σκοπό να μπορούν να παρευρίσκονται ανελλιπώς στις συνεδριάσεις του συμβουλίου για την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος, δοθέντος ότι η ιδιότητα του μέλους του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου δεν αποτελεί βιοποριστικό επάγγελμα και την κύρια απασχόληση των μελών, αφού και το αξίωμα του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβούλου είναι τιμητικό και άμισθο.¹³³

¹³¹ Άρθρο 95 παρ.1 Π.Δ. 410/1995

¹³² Σ.τ.Ε. 94/1932

¹³³ Άρθρο 173 του Π.Δ. 410/1995

Βέβαια, και τα μέλη του συμβουλίου πρέπει να καταβάλλουν προσπάθεια ώστε να παρευρίσκονται έγκαιρα στις συνεδριάσεις του συμβουλίου για την εύρυθμη λειτουργία του.

Η καθυστέρηση έναρξης της συνεδρίασης του κοινοτικού συμβουλίου κατά τριάντα πέντε λεπτά δεν μπορεί να θεωρηθεί ως λόγος μатаιώσεως της συνεδρίασεως ούτε και αυτή που έγινε να θεωρηθεί άκυρη, καθόσον η παρέλευση τόσο μικρού χρονικού διαστήματος δεν υπερβαίνει τον εύλογο χρόνο αναμονής για τη συγκρότηση συνεδρίασεως συλλογικού οργάνου. Αυτά έκρινε το Συμβούλιο της Επικράτειας με την 1445/1960 απόφασή του.

Το Σ.τ.Ε. έκρινε επίσης με την 1934/1959 απόφασή του ότι, όταν ρητά στο νόμο ορίζεται η ώρα έναρξεως της συνεδρίασεως του δημοτικού συμβουλίου, ορθώς, στην περίπτωση αυτή, άρχισε το δημοτικό συμβούλιο τις εργασίες του για την εκλογή δημάρχου κατά την 10ην π.μ. ώρα της Κυριακής....., όπως βεβαιώνεται από το σχετικό πρακτικό, και ο λόγος για κακή χρήση της διακριτικής εξουσίας και κατάχρηση εξουσίας του δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με τον οποίο έπρεπε το συμβούλιο να αναμείνει την προσέλευση των συμβούλων που απουσίαζαν για εύλογο χρόνο, απορρίπτεται ως αβάσιμος.

3.4. Τρόποι συνεδριάσεων

α) Δημόσιες συνεδριάσεις (κανόνας)

Οι συνεδριάσεις των κοινοτικών και των δημοτικών συμβουλίων πάντοτε είναι δημόσιες.

Η δημοσιότητα των συνεδριάσεων αποτελεί τον κανόνα και συνίσταται στο ότι, όσοι δημότες ή κάτοικοι επιθυμούν μπορούν να μπαίνουν και να παραμένουν στο κοινοτικό ή δημοτικό κατάστημα και να

παρακολουθούν τις συνεδριάσεις των συμβουλίων. Έτσι, ενημερώνονται οι πολίτες για την πορεία των κοινοτικών και δημοτικών πραγμάτων που τους ενδιαφέρουν. Παράλληλα, ενισχύεται το αίσθημα ευθύνης των κοινοτικών και δημοτικών αρχών.

Η αρχή της δημοσιότητας των συνεδριάσεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων αποτελεί συνέπεια της δημοκρατικότητας του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο κανόνας είναι ότι, οι συνεδριάσεις, οι συζητήσεις και η ψηφοφορία διεξάγονται δημόσια και φανερά και οι αποφάσεις που λαμβάνονται κατά παράβαση των παραπάνω είναι ακυρωτές.¹³⁴

β) Συνεδριάσεις κλεισμένων των θυρών (εξαίρεση)

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί το κοινοτικό και το δημοτικό συμβούλιο να αποφασίσει αιτιολογημένα και με την ειδική πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του, ότι θα συνεδριάσει κλεισμένων των θυρών.

Η συνεδρίαση αυτή αποτελεί την εξαίρεση του κανόνα των δημόσιων συνεδριάσεων, και τέτοια συνεδρίαση γίνεται όταν από την δημοσιότητα προκύπτει σπουδαίος και σοβαρός κίνδυνος προσβολής της κοινής ευταξίας, των χρηστών ηθών ή της τιμής κάποιου προσώπου. Σ' αυτή τη συνεδρίαση παραμένουν μόνον ο πρόεδρος, τα μέλη του συμβουλίου, ο δήμαρχος και ο γραμματέας.

Μυστική είναι η συνεδρίαση που διεξάγεται κλεισμένων των θυρών, ύστερα από ειδική απόφαση του συμβουλίου και οι συζητήσεις που γίνονται όσον αφορά το ειδικό αυτό θέμα. Αλλά, η απόφαση που

¹³⁴ Σ.τ.Ε. 527/1954

λαμβάνεται και το σχετικό πρακτικό που συντάσσεται δεν είναι μυστικά, αφού αντίγραφα των πρακτικών και των αποφάσεων, χωρίς καμία εξαίρεση, έχει δικαίωμα να ζητήσει κάθε δημότης ή κάτοικος ή φορολογούμενος και όλες οι αποφάσεις¹³⁵ υποβάλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας αφού δημοσιευθεί περίληψη του περιεχομένου τους, αν δεν είναι κανονιστικού περιεχομένου οπότε δημοσιεύονται ολόκληρες.

Κατά συνέπεια, στα πρακτικά και στις αποφάσεις, που λαμβάνονται κεκλεισμένων των θυρών, πρέπει να καταχωρίζονται μόνον, ότι χωρίς κίνδυνο μπορεί να δοθεί στη δημοσιότητα.

¹³⁵ Άρθρο 96 παρ. 6 Π.Δ. 410/1995

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΠΑΡΤΙΑ

4.1. Έννοια της απαρτίας

Προκειμένου να αρχίσει η συνεδρίαση του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου και να είναι κατ' αρχήν νόμιμη, πρέπει το συμβούλιο να βρίσκεται σε απαρτία. (το συμβούλιο να έχει απαρτία).

Αυτό χρειάζεται γιατί δεν είναι κατ' αρχήν δυνατόν να παρίστανται όλα τα μέλη του συμβουλίου σε όλες τις συνεδριάσεις, όταν συζητούνται τα διάφορα θέματα και λαμβάνονται οι αποφάσεις.

Βέβαια, η συνεδρίαση δεν είναι νόμιμη ούτε και οι αποφάσεις που λαμβάνονται είναι νόμιμες, αν δεν έχουν προσκληθεί νόμιμα όλα τα μέλη του συμβουλίου, ακόμη και εκείνα που παραιτήθηκαν, αλλά η παραίτηση δεν έχει γίνει οριστική ή η παραίτηση έχει ανακληθεί.

Με την νόμιμη πρόσκληση, σ' όλα τα μέλη παρέχεται η δυνατότητα να συμμετάσχουν στη λήψη των αποφάσεων.

Απαρτία είναι ο ελάχιστος αριθμός μελών του συμβουλίου που είναι απαραίτητο να παρευρίσκονται στη συνεδρίαση για τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεως για κάθε θέμα. Τότε η απόφαση είναι νόμιμη και έγκυρη και παράγει έννομα αποτελέσματα.

Από την έννοια της απαρτίας διακρίνεται η έννοια της νόμιμης συγκρότησης του συμβουλίου. Η παρουσία των μελών που είναι απαραίτητα για το σχηματισμό της απαρτίας δεν καθιστούν το συμβούλιο ικανό για να ασκήσει τις αρμοδιότητές του αν προηγουμένως δεν έχει συγκροτηθεί νόμιμα, δηλαδή αν δεν έχουν αναλάβει τα καθήκοντά τους όλα τα μέλη του.

4.2. Υπολογισμός της απαρτίας

Απαρτία υπάρχει όταν τα μέλη του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου που είναι παρόντα αποτελούν την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, δηλαδή, όταν οι παρόντες είναι περισσότεροι από τους απόντες.¹³⁶ π.χ. Κοινοτικό συμβούλιο 7μελές έχει απαρτία όταν είναι παρόντες οι 4. Με τέσσερα μέλη παρόντα το συμβούλιο έχει απαρτία και μπορεί να συνεδριάζει νόμιμα και να λαμβάνει αποφάσεις με την προϋπόθεση ότι έχουν προσκληθεί νόμιμα και οι απόντες τρεις σύμβουλοι.

Για τον υπολογισμό της απαρτίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η διάταξη του άρθρου 91 παρ. 6 του Π.Δ. 410/1995 σύμφωνα με την οποία, για τη λήψη αποφάσεων των κοινοτικών ή δημοτικών συμβουλίων η απαρτία και οι απαραίτητες πλειοψηφίες υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των κοινοτικών ή δημοτικών συμβούλων που έχουν ορκισθεί και εγκατασταθεί.¹³⁷ Βέβαια, οι διατάξεις αυτές έχουν εφαρμογή μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν έχουν ορκισθεί και δεν έχουν αναλάβει τα καθήκοντά τους, δηλαδή, δεν έχουν εγκατασταθεί για οποιοδήποτε λόγο, όλα τα μέλη του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου¹³⁸ και ο χρόνος αυτής της εκκρεμότητας δεν μπορεί να διαρκεί πολύ, γιατί προβλέπεται η πλήρωση των κενών εδρών των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα.

Για τον υπολογισμό της απαρτίας , ο πρόεδρος του συμβουλίου λαμβάνεται ως ένα μέλος παρόν.

¹³⁶ Άρθρα 95 παρ. 2 και 119 Π.Δ. 410/1995

¹³⁷ Άρθρων 88 και 41 του Π.Δ. 410/1995

¹³⁸ Άρθρο 91 του Π.Δ. 410/1995

Η παρουσία του προέδρου δεν ισούται με παρουσία δύο συμβούλων, με το αιτιολογικό ότι η ψήφος του νικά σε περίπτωση ισοψηφίας.

Ο απαιτούμενος για την απαρτία αριθμός συμβούλων πρέπει να υπάρχει μόλις αρχίζει η συνεδρίαση και η συζήτηση. Η μετέπειτα αποχώρηση συμβούλων με σκοπό να ματαιωθεί η συνεδρίαση για έλλειψη απαρτίας δεν ασκεί καμία επίδραση στη νομιμότητα της απόφασης η οποία λαμβάνεται μετά την αποχώρηση των συμβούλων και την έλλειψη απαρτίας, γιατί σ' αυτήν την περίπτωση οι αποχωρούντες θεωρούνται ως παρόντες καθ' όλη την διάρκεια της συνεδρίασης, η οποία έχει αρχίσει νόμιμα και συντελούν στην εξακολουθητική διατήρηση του απαραίτητου για την απαρτία αριθμού συμβούλων με τέτοιο τρόπο ώστε να μη παρεμποδίζεται η εφαρμογή του νόμου για λόγους οι οποίοι βρίσκονται έξω από τους σκοπούς αυτού.

4.3. Παρόντες - Αποχώρηση συμβούλων

Η πάγια αρχή κατά την οποία τα κατά την αρχή της συνεδρίας του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου συμβάλλοντα στο σχηματισμό απαρτίας μέλη και αν ακόμη αποχωρήσουν στη μέση της συνεδρίας, λογίζονται ως παρόντα καθ' όλη της διάρκεια αυτής και συντελούν στη διατήρηση της απαρτίας, εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι αναγκαία για τη διατήρηση της απαρτίας και όχι όταν υπάρχει ακόμη και μετά την αποχώρηση ορισμένων συμβούλων απαρτία του συμβουλίου.¹³⁹

Σε εκείνη την περίπτωση κατά την οποία ο νόμος για τη λήψη ορισμένης αποφάσεως απαιτεί απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, ως

¹³⁹ Σ.τ.Ε. 1510/1963

παρόντες θεωρούνται αυτοί που πράγματι παρίστανται κατά τη σχετική ψηφοφορία και όχι όσοι παρέστησαν κατά την έναρξη της συνεδρίας.

Όταν αρχίσει νόμιμα η συνεδρίαση οι δημοτικοί σύμβουλοι δεν μπορούν να αποχωρήσουν για να ματαιώσουν την απαρτία που έχει σχηματισθεί και λογίζονται για την απαρτία ως παρόντες.¹⁴⁰ Ομοίως και επί κοινοτικών συμβούλων αρκεί μόνον αυτοί που έμειναν να ήταν περισσότεροι από αυτούς που αποχώρησαν.¹⁴¹

Όταν σύμβουλοι προσέρχονται στη συνεδρίαση και παρίστανται μόνον κατά την ανάγνωση των πρακτικών της προηγούμενης συνεδριάσεως και αποχωρούν πριν αναγνωσθεί η ημερήσια διάταξη δεν μπορούν να θεωρηθούν παρόντες¹⁴² δηλαδή, για το σχηματισμό απαρτίας.

Οι σύμβουλοι οι οποίοι είναι παρόντες στη συνεδρίαση, αλλά απέχουν να ψηφίσουν κατά τη λήψη των αποφάσεων (απέχουν της ψηφοφορίας) θεωρούνται ως παρόντες.

Οι σύμβουλοι οι οποίοι είναι παρόντες στη συνεδρίαση και αποχωρούν προ της ψηφοφορίας θεωρούνται παρόντες για το θέμα που παρίσταντο κατά την έναρξη της συζήτησής του. Για τα λοιπά θέματα της ημερήσιας διάταξης για τα οποία η συζήτηση άρχισε μετά την αποχώρηση των συμβούλων, οι αποχωρήσαντες δεν θεωρούνται παρόντες και πρέπει να ερευνηθεί αν το συμβούλιο έχει απαρτία.

Η προσέλευση δημοτικών συμβούλων στη μέση της συνεδρίασης και η αποχωρησή τους στη συνέχεια, χωρίς να είναι παρόντες κατά την έναρξη της συνεδρίασης και χωρίς αυτοί να λάβουν μέρος σε καμία από τις διεξαχθείσες ψηφοφορίες, δεν ασκεί καμία επιρροή στη νομιμότητα

¹⁴⁰ Σ.τ.Ε. 879/1949, 1113/1953

¹⁴¹ Σ.τ.Ε.1257/1951

¹⁴² Άρθρο 95 παρ.2 του Π.Δ. 410/1995

της εκλογής δημάρχου, καθόσον οι ανωτέρω σύμβουλοι θεωρούνται ως μη παρίσταντες στη συνεδρίαση και δεν λαμβάνονται¹⁴³ υπόψη.

4.4. Ειδική απαρτία

Το θέμα της ύπαρξης ή μη της απαρτίας του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου δεν μπορεί να γίνει αιτία να μη προωθηθούν οι δημοτικές ή κοινοτικές υποθέσεις, ανεξάρτητα από τα αίτια ένεκα των οποίων δεν προσήλθαν όλοι οι σύμβουλοι στη συνεδρίαση και το συμβούλιο δεν έχει απαρτία με αποτέλεσμα να μη μπορεί να συνεδριάσει και να λάβει τις σχετικές αποφάσεις.

Γι' αυτό, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 95 παρ.3, η οποία ισχύει και για τους δήμους με το άρθρο 119 του Π.Δ. 410/1995, αν, μετά από δύο συνεχείς (κανονικές) προσκλήσεις το συμβούλιο δεν έχει απαρτία, συνεδριάζει ύστερα από τρίτη πρόσκληση και παίρνει αποφάσεις μόνο για τα θέματα που είναι γραμμένα στην αρχική ημερήσια διάταξη, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα αποτελούν το ένα τρίτο τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του. Στην τρίτη πρόσκληση πρέπει να υπενθυμίζεται η σχετική διάταξη, ως ανωτέρω. Στα επταμελή συμβούλια το ένα τρίτο είναι τρεις.

Στην περίπτωση αυτή έχουμε ειδική απαρτία, δηλαδή, απαρτία κατ' εξαίρεση από το γενικό κανόνα περί απαρτίας.

4.5. Απαρτία και πάρεδροι συνοικισμών

Για τη διαμόρφωση της απαρτίας των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων δεν λαμβάνονται υπόψη οι πάρεδροι των συνοικισμών. Οι

¹⁴³ Σ.Τ.Ε.1934/1959

πάρεδροι λαμβάνονται υπόψη μόνο στη λήψη των αποφάσεων και ιδίως στις περιπτώσεις που έχουν δικαίωμα ψήφου.¹⁴⁴

4.6. Αναπλήρωση συμβούλων για σχηματισμό απαρτίας

Αν για τη συζήτηση κάποιου θέματος το κοινοτικό ή το δημοτικό συμβούλιο δεν έχει απαρτία εξαιτίας των συμβούλων που έχουν δηλώσει κώλυμα, ο πρόεδρος της κοινότητας ή ο δήμαρχος καλεί ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με τη σειρά εκλογής τους.¹⁴⁵

Τα αναπληρωματικά μέλη πρέπει να προέρχονται από τους ίδιους συνδυασμούς των κωλυομένων.¹⁴⁶

Τα πρόσωπα που καλούνται δίνουν¹⁴⁷ όρκο.

Σε περίπτωση που μέλη κοινοτικών ή δημοτικών συμβούλων τεθούν σε αργία και ο αριθμός των μελών που απομένουν είναι μικρότερος από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας για το μέχρι της λήξεως της αργίας χρόνο καλεί αναπληρωματικούς συμβούλους από το συνδυασμό στον οποίο ανήκουν αυτοί που έχουν τεθεί σε αργία με τη σειρά της εκλογής τους.¹⁴⁸

Για τη λήψη αποφάσεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων η απαρτία και οι απαραίτητες πλειοψηφίες υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των κοινοτικών και δημοτικών συμβούλων που έχουν ορκισθεί και εγκατασταθεί¹⁴⁹

¹⁴⁴ Άρθρο 165 παρ.3 Π.Δ. 410/1995

¹⁴⁵ Άρθρα 99 παρ. 3 και 119 Π.Δ. 410/1995

¹⁴⁶ Άρθρο 91 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

¹⁴⁷ Άρθρο 88 του Π.Δ. 410/1995

¹⁴⁸ Άρθρο 91 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

¹⁴⁹ Άρθρα 88 και 41 του Π.Δ. 410/1995

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

5.1. Διαδικασία - Διεύθυνση συζήτησης

Όταν διαπιστωθεί ότι έχουν προσκληθεί νόμιμα όλοι οι σύμβουλοι και οι λοιποί οι οποίοι καλούνται στη συνεδρίαση και έχει φθάσει η ώρα της συζήτησης, σύμφωνα με όσα αναγράφονται στην πρόσκληση και προκύπτει ότι υπάρχει απαρτία τότε ο πρόεδρος του συμβουλίου (πρόεδρος της κοινότητας ή ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου) κηρύσσει την έναρξη της συνεδρίασης, διευθύνει τη συζήτηση και γενικά τις εργασίες¹⁵⁰ του συμβουλίου.

Ο πρόεδρος κανονίζει τη συζήτηση και εισηγείται τα θέματα στο συμβούλιο σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη.

Συζητούνται μόνο τα θέματα που είναι γραμμένα στην ημερήσια διάταξη, κατά κανόνα όπως είναι γραμμένα στη πρόσκληση του προέδρου που στέλνεται στους συμβούλους.

Όλα τα θέματα γράφονται στην πρόσκληση που στέλνεται στους συμβούλους, γιατί κατ' αυτόν τον τρόπο έχουν όλον τον απαιτούμενο χρόνο για να μελετήσουν τα θέματα, να προετοιμαστούν για τη συζήτηση, να ερευνήσουν τυχόν και να γίνει εποικοδομητική και καρποφόρα συζήτηση.

Για την νόμιμη συζήτηση θέματος από το κοινοτικό ή το δημοτικό συμβούλιο, πρέπει το θέμα να αναγράφεται στη σχετική πρόσκληση των μελών του συμβουλίου με σαφήνεια και όχι αόριστα «αιτήσεις-

¹⁵⁰ Άρθρα 95,100,109 και 119 του Π.Δ. 410/1995

ανακοινώσεις», γιατί η συζήτηση τέτοιου θέματος είναι παράτυπη και η σχετική απόφαση του συμβουλίου άκυρη για παράβαση τύπου της διαδικασίας, έκρινε το Συμβούλιο Επικρατείας με την 1688/1982 απόφασή του.

Ο πρόεδρος διευθύνει τη συζήτηση των θεμάτων και γενικά τις εργασίες στο συμβούλιο. Παραχωρεί, αφαιρεί ή αρνείται το λόγο κατά τη συζήτηση.

Σε περίπτωση που προβάλλεται κάποια αντίρρηση ως προς τα συζητητέα θέματα και δημιουργούνται προβλήματα, ο πρόεδρος οφείλει να προκαλεί λύση με ειδική απόφαση του συμβουλίου.

Ορισμένα θέματα της ημερήσιας διάταξης μπορεί να τα εισηγούνται, αντί του προέδρου και άλλοι εισηγητές μέλη του συμβουλίου που έχουν ασχοληθεί και μελετήσει ειδικά το κάθε θέμα ή υπάλληλοι της κοινότητας ή του δήμου.

Στην περίπτωση αυτή με την εκφώνηση του θέματος από τον πρόεδρο, ο λόγος δίδεται στον εισηγητή ο οποίος αναπτύσσει το θέμα και εισηγείται σχετικά στο συμβούλιο.

Μετά την εισήγηση του θέματος ο πρόεδρος δίνει το λόγο στα μέλη του συμβουλίου καθώς και στους λοιπούς που παρίστανται και έχουν δικαίωμα να αναπτύξουν τη γνώμη τους άσχετα αν έχουν για το συγκεκριμένο θέμα και δικαίωμα ψήφου, όπως είναι: οι πρόεδροι των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων, οι πάρεδροι των συνοικισμών, και οι πάρεδροι-πρόεδροι των τοπικών συμβουλίων, οι οποίοι καλούνται υποχρεωτικά στο συμβούλιο και που επιθυμούν να αναπτύξουν τις απόψεις τους, σύμφωνα με τη σειρά που έχουν ζητήσει το λόγο.

Κάθε ομιλία πρέπει να είναι χρονικά περιορισμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να λάβουν το λόγο και άλλοι τυχόν ενδιαφερόμενοι σύμβουλοι, ώστε να περατωθεί η συνεδρίαση σε λογικά χρονικά όρια.

Ο δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του πάντοτε και με προτεραιότητα απέναντι σε κάθε άλλον.¹⁵¹

Την ευθύνη για απάντηση σε αιτιάσεις των ομιλητών για κάθε συζητούμενο θέμα έχει ο αρμόδιος εισηγητής, αν τυχόν υπάρχει και ο πρόεδρος καθώς και ο δήμαρχος.

Μετά τη συζήτηση κάθε θέματος, το συμβούλιο αποφασίζει σχετικά γι' αυτό.

Μετά τη συζήτηση όλων των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, ο πρόεδρος κηρύσσει και τη λήξη της συνεδρίασης.

Μετά την κήρυξη της λήξης της συνεδρίασης από τον πρόεδρο, το συμβούλιο δεν μπορεί να συνεχίσει τη συνεδρίαση και να συζητήσει οποιοδήποτε θέμα και στην περίπτωση που ακόμη βρίσκεται σε απαρτία.

5.2. Συμπεριφορά κατά τη συζήτηση

Οι συνεδριάσεις των δημοτικών και των κοινοτικών συμβουλίων γενικώς πρέπει να διεξάγονται κόσμια, να αποφεύγονται οι οξείες ανταγκλήσεις και οι ανάρμοστες εκφράσεις, γιατί είναι αντίθετες στην αξιοπρέπεια του συμβουλίου και στο πνεύμα σύμπνοιας και συνεργασίας που πρέπει να επικρατεί στις συνεδριάσεις του συμβουλίου, του οποίου τα μέλη είναι οι εκλεκτοί του λαού, ο οποίος τους έχει περιβάλλει με την εμπιστοσύνη του για τη σωστή και αποτελεσματική διοίκηση του δήμου ή

¹⁵¹ Άρθρο 108 παρ. 4 Π.Δ. 410/1995

της κοινότητας.

Σε περίπτωση τυχόν ανάρμοστης συμπεριφοράς μέλους του συμβουλίου ή άλλου συμμετέχοντος στη συζήτηση, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, ο πρόεδρος τον ανακαλεί στην τάξη και το συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να γίνει σχετική μνεία στα πρακτικά. Το ίδιο γίνεται για κάθε παρεκτρεπόμενο μέλος του συμβουλίου ή άλλου συμμετέχοντα στη συζήτηση.

Ο πρόεδρος δεν μπορεί να διατάξει μέλος του συμβουλίου ή άλλον από τους συμμετέχοντες στη συζήτηση να εξέλθει από την αίθουσα και αν έχει προηγηθεί ανάρμοστη συμπεριφορά του μέλους κατά τη συζήτηση κάποιου θέματος. Αν τυχόν η κατάσταση είναι τόσο τεταμένη ένεκα οξειών αντεγκλήσεων και ανάρμοστων εκφράσεων τότε ο πρόεδρος μπορεί να διακόψει για λίγο τη συνεδρίαση, η οποία, μετά το διάλειμμα αυτό, συνεχίζεται ευθύς ως ηρεμήσουν τα πνεύματα.

Η αποστολή του προέδρου είναι πολλές φορές δυσχερής και απαιτεί ηρεμία, ψυχραιμία, επιδεξιότητα και αμεροληψία.

Ο πρόεδρος δεν έχει κανένα πειθαρχικό δικαίωμα έναντι των μελών του συμβουλίου και έναντι των λοιπών οι οποίοι καλούνται υποχρεωτικά και μετέχουν των συζητήσεων του συμβουλίου, ούτε και το της επίπληξης, γιατί στον πρόεδρο δεν είναι ανατεθειμένη πειθαρχική δικαιοδοσία για τα μέλη του συμβουλίου, από καμία διάταξη και δεν είναι πειθαρχικός προϊστάμενος αυτών, ούτε προβλέπεται από το νόμο κάτι τι σχετικό.

Οι αρμοδιότητες του προέδρου αναγράφονται ρητά στο νόμο¹⁵² και εκεί αναγράφεται μόνον ότι, ο πρόεδρος μπορεί να διατάξει να αποβληθεί

¹⁵² άρθρα 95 παρ. 4 και 109 παρ.1 Π.Δ. 410/1995

από το ακροατήριο κάθε πρόσωπο που διαταράσσει τη συνεδρίαση. Κατά συνέπεια, αν ο νομοθέτης ήθελε, θα έπρεπε να λέγει και για την αποβολή του μέλους του συμβουλίου που τυχόν διαταράσσει τη συνεδρίαση. Και κατά πάγια αρχή, οι διατάξεις οι οποίες απαγγέλλουν ποινές ή κυρώσεις δεν επιδέχονται διασταλτική ερμηνεία και εφαρμογή.¹⁵³

5.3. Ακροατήριο

Τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια συνεδριάζουν δημόσια, με αποτέλεσμα να εισέρχονται στο κατάστημα που συνεδριάζουν όσοι πολίτες επιθυμούν.

Η είσοδος του κοινού είναι ελεύθερη και εισέρχονται στην αίθουσα μόνον όσοι είναι δυνατόν να εισέλθουν.

Η αρχή της δημοσιότητας πρέπει να εφαρμόζεται όπως και για τα ακροατήρια των δικαστηρίων. Οι πολίτες που παρακολουθούν τις συνεδριάσεις των συμβουλίων οφείλουν να τηρούν ησυχία και να μη παρεμποδίζουν με οποιοδήποτε τρόπο τη ομαλή συζήτηση στο συμβούλιο. Ο πρόεδρος έχει δικαίωμα να ανακαλεί στην τάξη κάθε παρεκτρεπόμενο και να διατάσει να αποβληθεί από το ακροατήριο κάθε πρόσωπο το οποίο διαταράσσει τη συνεδρίαση.¹⁵⁴

5.4. Κατεπείγοντα θέματα

Ο κανόνας είναι ότι τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια συνεδριάζουν ύστερα από πρόσκληση του προέδρου τους η οποία επιδίδεται σε όλα τα μέλη τους τρεις τουλάχιστον ολόκληρες ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης (κανονική πρόσκληση) ή σε

¹⁵³ Σ.Τ.Ε. 2579/1966 Εγκύκλιος Υπουργείου Εσωτερικών 6593/26/28-1-1967

¹⁵⁴ Άρθρο 95 παρ. 5 και 109 παρ.1 του Π.Δ. 410/1995

κατεπείγουσες περιπτώσεις η πρόσκληση μπορεί να επιδοθεί στα μέλη και την ίδια ημέρα της συνεδριάσεως.

Όμως, στην πορεία των πραγμάτων φυσικό είναι να εμφανίζονται για επίλυση, συζήτηση και λήψη σχετικής απόφασης από τα δημοτικά και τα κοινοτικά συμβούλια ορισμένα θέματα, τα οποία, κατά την κρίση του προέδρου της κοινότητας ή του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου είναι κατεπείγοντα και πρέπει να εισαχθούν το ταχύτερο για συζήτηση στα συμβούλια.

Τα κατεπείγοντα θέματα διακρίνονται από το νόμο σε δύο περιπτώσεις.

- α)** Όταν εμφανισθούν τα κατεπείγοντα θέματα και δεν επαρκεί ο χρόνος για κανονική σύγκληση του συμβουλίου, προκειμένου να περιληφθούν στην ημερήσια διάταξη και στην κανονική πρόσκληση προς τα μέλη.
- β)** Όταν εμφανισθούν τα κατεπείγοντα θέματα και έχει ήδη καταρτισθεί η ημερήσια διάταξη και η πρόσκληση έχει εκδοθεί ήδη και έχει επιδοθεί για σύγκληση του συμβουλίου.

Στην μέν πρώτη περίπτωση το πρόβλημα αντιμετωπίζεται με την κατάρτιση και την επίδοση κατεπείγουσας πρόσκλησης του προέδρου προς τα μέλη του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου,¹⁵⁵ η οποία επιδίδεται και την ημέρα της συνεδριάσεως.

Στη δεύτερη περίπτωση το πρόβλημα δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί διαφορετικά παρά να εισαχθεί για συζήτηση στη συνεδρίαση του συμβουλίου, που έχει ήδη δρομολογηθεί, ως κατεπείγον θέμα και να συζητηθεί εκτός ημερήσιας διάταξης.¹⁵⁶

¹⁵⁵ Άρθρα 94 παρ. 3 και 119 του Π.Δ. 410/1995

¹⁵⁶ Άρθρα 97 και 119 του Π.Δ. 410/1995

Έτσι λοιπόν, εκτός από τα θέματα της ημερήσιας διάταξης τα δημοτικά και τα κοινοτικά συμβούλια μπορούν να συζητήσουν και να λάβουν αποφάσεις και για θέματα που δεν είναι γραμμένα στην ημερήσια διάταξη ως κατεπείγοντα.

Σ' αυτήν την περίπτωση τα θέματα χαρακτηρίζονται ως κατεπείγοντα πρώτα από τον πρόεδρο, ο οποίος στη συνέχεια τα εισηγείται στο συμβούλιο.

Το κοινοτικό ή το δημοτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα από το νόμο,¹⁵⁷ να αποφασίσει ότι το θέμα αυτό είναι πράγματι κατεπείγον και να προχωρήσει στην περαιτέρω συζήτησή του και λήψη σχετικής απόφασης.

Το συμβούλιο, στην περίπτωση αυτή, θα πάρει δύο αποφάσεις:

- Μια απόφαση με την οποία να αποφασίσει ότι το θέμα αυτό, που δεν περιλαμβάνεται στην ημερήσια διάταξη, είναι πράγματι κατεπείγον, και να προχωρήσει στη συζήτηση και τη λήψη απόφαση γι' αυτό ή μπορεί το συμβούλιο να αποφασίσει ότι το θέμα δε το θεωρεί κατεπείγον οπότε δεν προχωρεί στη συζήτησή του και λήγει το θέμα με την παραπομπή του για την επόμενη συνεδρίαση.

- Αν το συμβούλιο αποφασίσει ότι το θέμα είναι πράγματι κατεπείγον τότε προχωρεί στη συζήτησή του και τη λήψη απόφασης για την ουσία πλέον του θέματος.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, για να συζητηθούν από τα κοινοτικά ή τα δημοτικά συμβούλια θέματα που δεν περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη, πρέπει για κάθε ένα από αυτά, να ληφθούν από τα συμβούλια δύο αποφάσεις. Μια απόφαση ότι το θέμα κρίνεται κατεπείγον και άλλη απόφαση για την ουσία του θέματος.

¹⁵⁷ Άρθρα 97 και 119 Π.Δ. 410/1995

Και οι δύο αυτές αποφάσεις λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου.¹⁵⁸ Κατά συνέπεια, αν στη συνεδρίαση του συμβουλίου είναι παρόντα τόσα μέλη όσα ακριβώς συνιστούν την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του και έχει απαρτία, π.χ. από ένδεκα συνολικά μέλη του συμβουλίου είναι παρόντα τα έξι, τότε για να ληφθεί απόφαση με την οποία κρίνεται το θέμα, που δεν περιλαμβάνεται στην ημερήσια διάταξη ως κατεπείγον, πρέπει να ψηφίσουν υπέρ, όλοι οι παρόντες, και οι έξι. Με την ίδια όμως πλειοψηφία, και οι έξι να ψηφίσουν υπέρ, πρέπει να ληφθεί και η απόφαση του συμβουλίου για την ουσία του θέματος. Στην αντίθετη περίπτωση δεν λαμβάνεται απόφαση, δηλαδή με την ψήφο μόνο των πέντε υπέρ και του ενός κατά.

Η «απόφαση» που τυχόν διατυπώνεται, χωρίς την τήρηση των παραπάνω, δεν είναι απόφαση και δεν συζητείται ούτε η νομιμότητά της.

Είναι ευνόητο ότι, στην περίπτωση που ακυρώνεται, από την Επιτροπή του άρθρου 18 του Ν. 2218/1994¹⁵⁹ μετά από σχετική παραπομπή σ' αυτήν από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, απόφαση του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου με την οποία χαρακτηρίστηκε ένα θέμα ως κατεπείγον, η ακύρωση αυτή συμπαρασύρει και τη δεύτερη απόφαση η οποία έχει ληφθεί για το συγκεκριμένο θέμα επί της ουσίας, γιατί έχει εκδοθεί χωρίς την απαιτούμενη νόμιμη προϋπόθεση του χαρακτηρισμού του θέματος ως κατεπείγοντος από το συμβούλιο.

Στα δημοτικά συμβούλια, θέματα κατεπείγοντα¹⁶⁰ μπορεί να συζητηθούν πριν από τα θέματα της ημερήσιας διάταξης μόνο αν

¹⁵⁸ Άρθρα 97 και 119 του Π.Δ. 410/1995

¹⁵⁹ Άρθρο 177 Π.Δ.410/1995

¹⁶⁰ Άρθρο 97 του Π.Δ. 410/1995

συναινέσει ο δήμαρχος.¹⁶¹

Όλη αυτή η διαδικασία για τα κατεπείγοντα θέματα και η λήψη δύο αποφάσεων από τα συμβούλια με την αυξημένη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών αποβλέπει στο συμφέρον του δήμου ή της κοινότητας και στην κατοχύρωση της δημοκρατικής λειτουργίας των συμβουλίων με το να μη γίνεται εύκολη η λήψη απόφασης, για οποιοδήποτε θέμα ευκαιριακά, μόνον με την παρουσία ελάχιστου αριθμού συμβούλων όπως είναι απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.

5.5. Αναβολή - διακοπή - διάλειμμα συνεδρίασης συνέπειες

α) Αναβολή συνεδρίασης

Τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια συγκαλούνται από τον πρόεδρό τους, με σχετική πρόσκληση για συνεδρίαση. Μετά την αποστολή της πρόσκλησης υπάρχουν περιπτώσεις που για ορισμένο λόγο ή λόγους δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί η συνεδρίαση στο χρόνο που έχει ορισθεί με την πρόσκληση, τότε ο πρόεδρος μπορεί να αναβάλει τη συνεδρίαση, δεδομένου ότι εφόσον έχει το δικαίωμα να συγκαλεί το συμβούλιο για συνεδρίαση όταν αυτός κρίνει, συνάγεται ότι έχει και το δικαίωμα να αναβάλει τη συνεδρίαση.

Η αναβολή γίνεται με έγγραφη ειδοποίηση κάθε ενός συμβούλου, στην οποία σωστό είναι να αναγράφεται με λίγα λόγια και η αιτιολογία της αναβολής.

β) Διακοπή - διάλειμμα συνεδρίασης

Η συνεδρίαση του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου, όταν αρχίσει, συνεχίζεται μέχρις ότου συζητηθούν όλα τα θέματα που αναγράφονται

¹⁶¹ Άρθρο 108 παρ. 5 του Π.Δ. 410/1995

στην ημερήσια διάταξη. Ο πρόεδρος του συμβουλίου κηρύσσει την έναρξη της συνεδρίασης και τη λήξη αυτής, όταν περατωθεί η συζήτηση όλων των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

Ο πρόεδρος δεν μπορεί να κηρύξει τη λήξη των εργασιών της συνεδρίασης, δηλαδή να διακόψει τη συνεδρίαση πριν να εξαντληθεί η ημερήσια διάταξη, χωρίς τη συναίνεση του συμβουλίου.

Ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία επέρχεται ταραχή από τη συζήτηση, μόνο το συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει τη διακοπή της συνεδρίασης, εκτός και αν δεν καθίσταται δυνατόν να ληφθεί απόφαση του συμβουλίου ένεκα της έκρυθμης κατάστασης που τυχόν επικρατεί στην αίθουσα, οπότε η διακοπή γίνεται εκ των πραγμάτων, χωρίς απόφαση του συμβουλίου, από τον πρόεδρο.

Με την απόφαση του συμβουλίου για τη διακοπή της συνεδρίασης μπορεί να αποφασιστεί ότι η συνεδρίαση θα συνεχιστεί σε ορισμένη ημέρα και ώρα, όταν όλα τα μέλη που είναι παρόντα συμφωνούν για το χρόνο της συνέχισης. Αν τυχόν δεν συμφωνούν για το χρόνο όλα τα μέλη ή η συνεδρίαση διακοπεί χωρίς απόφαση, τότε πρέπει να γίνει νέα πρόσκληση απαραιτήτως.

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου ο πρόεδρος διακόπτει τη συνεδρίαση, ιδίως όταν αυτή συνεχίζεται για αρκετές ώρες για δέκα - είκοσι λεπτά, για ορισμένους λόγους.

Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για ολιγόλεπτο διάλειμμα και όχι για διακοπή της συνεδρίασης.

Στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα δεν υπάρχουν διατάξεις για διακοπή των συνεδριάσεων του κοινοτικού και δημοτικού συμβουλίου. Αλλά, παρ' όλα αυτά εκ των πραγμάτων μπορεί να διακοπεί η συνεδρίαση, αν τυχόν έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη πάρα πολλά θέματα ή αν

μερικά από αυτά απασχόλησαν το συμβούλιο για μεγάλο χρονικό διάστημα, για πολλούς και διάφορους λόγους, και η συνεδρίαση παρατείνεται για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις η συνεδρίαση διακόπτεται με απόφαση του συμβουλίου.

Στην περίπτωση αυτή, της εκούσιας διακοπής, με απόφαση του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου:

- Η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται σε χρόνο (ημερομηνία και ώρα) που ορίζεται με την απόφαση του συμβουλίου.

- Τα θέματα που θα συζητηθούν στην επαναληπτική συνεδρίαση είναι τα θέματα της ημερήσιας διάταξης της συνεδρίασης που έχει διακοπεί τα οποία δεν έχουν συζητηθεί και για τα οποία δεν έχουν ληφθεί αποφάσεις.

- Αν τυχόν το συμβούλιο αποφάσισε απλώς τη διακοπή, χωρίς να ορίσει ημερομηνία και ώρα για τη συνέχιση της συνεδρίασης, τότε αυτή καθορίζεται με νέα πρόσκληση του προέδρου.

Αν η συνεδρίαση διακοπεί χωρίς σχετική απόφαση του συμβουλίου:

- Τα θέματα που έχουν συζητηθεί και για τα οποία έχουν ληφθεί αποφάσεις έγκυρα συζητήθηκαν.

- Τα υπόλοιπα θέματα της ημερήσιας διάταξης, όπως είναι γραμμένα στην πρόσκληση, τα οποία δεν έχουν συζητηθεί και για τα οποία δεν έχουν ληφθεί αποφάσεις, πρέπει να περιληφθούν σε νέα ημερήσια διάταξη και το συμβούλιο να τα συζητήσει σε νέα συνεδρίαση, ύστερα από νέα πρόσκληση του προέδρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

6.1. Απόφαση - έννοια - περιεχόμενο

Η βούληση του κοινοτικού και του δημοτικού συμβουλίου εκδηλώνεται (εξωτερικεύεται) με αποφάσεις.

Οι αποφάσεις λαμβάνονται μετά από τη συζήτηση κάθε ενός θέματος της ημερήσιας διάταξης κατά τη συνεδρίαση του συμβουλίου, ύστερα από ψηφοφορία των μελών η οποία διεξάγεται με τη φροντίδα, την ευθύνη και τη διεύθυνση του προέδρου.

Απόφαση είναι η γνώμη της πλειοψηφίας του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου ή η άποψη με την οποία συμφώνησε η πλειοψηφία του συμβουλίου για ένα ορισμένο θέμα που συζητήθηκε.

Η γνώμη ή η άποψη των λοιπών μελών του συμβουλίου αποτελεί τη γνώμη της μειοψηφίας.

Η απόφαση αφορά κάθε ένα θέμα της ημερήσιας διάταξης χωριστά, από εκείνα που συζήτησε και για τα οποία αποφάσισε το συμβούλιο και περιέχει: το ιστορικό, το σκεπτικό και το διατακτικό.

- α)** Ιστορικό, είναι περίληψη της υποθέσεως του θέματος με όλα τα στοιχεία και δικαιολογητικά στα οποία στηρίζεται η υπόθεση.
- β)** Σκεπτικό, δηλαδή η αιτιολογία λήψης της συγκεκριμένης απόφασης και οι διατάξεις στις οποίες στηρίζεται αυτή.
- γ)** Διατακτικό, δηλαδή, το κείμενο (περιεχόμενο) της απόφασης που έλαβε το συμβούλιο για κάθε συγκεκριμένο θέμα, μετά την ψηφοφορία.

6.2. Ψηφοφορία

Ψηφοφορία είναι η εξωτερίκευση της βούλησης (άποψης, γνώμης) του καθενός συμβούλου για τη λήψη της απόφασης σε κάθε ένα συγκεκριμένο θέμα, το οποίο συζητείται κατά τη συνεδρίαση του συμβουλίου.

Η ψηφοφορία αποτελεί το τελευταίο στάδιο μετά από τη συζήτηση κάθε ενός θέματος της ημερήσιας διάταξης στο κοινοτικό ή στο δημοτικό συμβούλιο και με αυτήν τελειώνει κάθε θέμα για να αρχίσει αμέσως μετά η συζήτηση του επόμενου θέματος της ημερήσιας διάταξης.

Διακρίνουμε δύο ειδών ψηφοφορίες, τη φανερή και τη μυστική.

6.2.1. Φανερή ψηφοφορία

Στο νόμο δεν αναγράφεται πουθενά ότι η ψηφοφορία στα κοινοτικά και στα δημοτικά συμβούλια είναι φανερή. Εν τούτοις όμως αυτός είναι ο κανόνας ο οποίος στηρίζεται στο ότι: οι συνεδριάσεις και οι συζητήσεις στα κοινοτικά και στα δημοτικά συμβούλια είναι δημόσιες¹⁶² με συνέπεια και η ψηφοφορία να γίνεται δημόσια.

Όπου ο νομοθέτης θέλησε να μην είναι φανερή η ψηφοφορία, αναγράφεται ρητά στο νόμο η διενέργεια μυστικής ψηφοφορίας.

Κατά τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικράτειας ο κανόνας είναι ότι οι συνεδριάσεις και συζητήσεις στα δημοτικά συμβούλια και η επακολουθούσα ψηφοφορία διεξάγονται δημόσια και φανερά και ότι μυστική ψηφοφορία συγχωρείται μόνο στις περιπτώσεις που αναγράφεται ρητά στο νόμο, διαφορετικά η απόφαση είναι άκυρη.¹⁶³

¹⁶² Άρθρα 95 παρ.1 και 119 Π.Δ. 410/1995

¹⁶³ Σ.Τ.Ε. 527/1954

Κατά συνέπεια, κατ' αντιδιαστολή των διατάξεων στις οποίες αναγράφονται περιοριστικά τα θέματα για τα οποία οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με μυστική ψηφοφορία, συνάγεται ότι, σε κάθε άλλη περίπτωση οι αποφάσεις λαμβάνονται με φανερή ψηφοφορία.

Σ' αυτό συνηγορεί και η γενική διάταξη του άρθρου 95 παρ.5 του Π.Δ. 410/1995, η οποία ισχύει και για τα δημοτικά συμβούλια κατά την οποία, το συμβούλιο παίρνει τις αποφάσεις του με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου.

Αλλά, η ισοψηφία προκύπτει μόνον στη φανερή ψηφοφορία και ποτέ στη μυστική ψηφοφορία. Συνεπώς και από αυτή τη διάταξη συνάγεται ότι, όλες οι αποφάσεις των κοινοτικών και των δημοτικών συμβουλίων λαμβάνονται με φανερή ψηφοφορία, εκτός από τις ειδικές περιπτώσεις που ο νόμος ορίζει μυστική ψηφοφορία.

Η φανερή ψηφοφορία γίνεται με ονομαστική κλήση του κάθε συμβούλου, από τον πρόεδρο, ο οποίος ψηφίζει υπέρ ή κατά της πρότασης η οποία διατυπώνεται από τον εισηγητή του θέματος. Συνέπεια της φανερής ψηφοφορίας είναι ότι ο πρώτος που ψηφίζει δεν γνωρίζει το περιεχόμενο της ψήφου των λοιπών μελών, ενώ ο τελευταίος που ψηφίζει με το περιεχόμενο της ψήφου του μπορεί να υπολογίσει και το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας για κάθε συγκεκριμένο θέμα.

Σκόπιμο είναι να τηρείται κατά την ψηφοφορία κάποια σειρά μεταξύ των μελών. Μπορεί να τηρείται σειρά με βάση τους σταυρούς προτίμησης και τη σειρά των συνδυασμών και η έναρξη της ψηφοφορίας να γίνεται είτε από αυτούς που έχουν τους περισσότερους σταυρούς είτε από αυτούς που έχουν τους λιγότερους. Το θέμα αυτό μπορεί να ρυθμίζεται και από τον κανονισμό λειτουργίας του συμβουλίου.

6.2.2. Μυστική ψηφοφορία

Η μυστική ψηφοφορία διεξάγεται μόνον για τα θέματα για τα οποία ο νόμος με ρητή διάταξη τα επιτάσσει κατ' εξαίρεση¹⁶⁴ του κανόνα. Όπου δεν αναγράφεται ο τρόπος της ψηφοφορίας αυτή είναι φανερή.

Συνήθως, κατά τη νομοθεσία, η ψηφοφορία για προσωπικά ζητήματα είναι μυστική. Αυτή είναι και αναγκαία γιατί εξασφαλίζει την καλύτερη εκλογή.

Η μυστική ψηφοφορία γίνεται με ψηφοδέλτια.

Τα ψηφοδέλτια είναι όλα ισομεγέθη και από το ίδιο χαρτί. Δεν απαιτείται τα ψηφοδέλτια να γράφονται ιδιοχείρως από τα μέλη των συμβουλίων.

Μπορεί να γραφούν με γραφομηχανή ή άλλο μέσο και να απαιτείται να τεθεί από τους ψηφίζοντες μόνον ο σταυρός προτίμησης παραπλεύρως του ονόματος του υποψήφιου της εκλογής τους.

Δεν παραβιάζεται η μυστική ψηφοφορία από γραπτές δηλώσεις πριν ή μετά την ψηφοφορία για το περιεχόμενο της ψήφου με τον αυτονόητο όρο ότι δεν διαθέτει οποιασδήποτε φύσεως απόδειξη και η ψηφοφορία (μυστική) διεξήχθη¹⁶⁵ κανονικά.

Δεν συνιστά παράβαση της μυστικότητας της ψηφοφορίας η συνεργασία μεταξύ των δημοτικών συμβούλων για την κατάρτιση των ψηφοδελτίων καθώς και η από αυτούς υπόδειξη εκείνων οι οποίοι έπρεπε να εκλεγούν, ούτε η κατ' ιδίαν σύσκεψη των συμβούλων, καθόσον οι πράξεις αυτές δεν συνεπάγονται αποκάλυψη του περιεχομένου των ψηφισάντων.

¹⁶⁴ Σ.τ.Ε. 527/1954

¹⁶⁵ Σ.τ.Ε. 2477/1958

Επίσης η φανερή συμπλήρωση των ψηφοδελτίων δεν συνιστά παράβαση της μυστικότητας εφόσον δεν βεβαιώνεται ότι ερρίπτοντο στην κάλπη αυτά τα ψηφοδέλτια που συμπληρώθηκαν φανερά.¹⁶⁶

Στο δημοτικό και κοινοτικό κώδικα Π.Δ. 410/1955 αναφέρονται ρητά οι περιπτώσεις κατά τις οποίες απαιτείται μυστική ψηφοφορία, όπως π.χ. είναι αυτές που αναφέρονται στις εξής διατάξεις:

- άρθρο 101 παρ. 1 για την εκλογή αντιπροέδρου κοινότητας
- άρθρο 103 παρ.3 για την εκλογή του νέου προέδρου κοινότητας.
- άρθρο 107 παρ. 1 για την εκλογή προεδρείου δημοτικού συμβουλίου
- άρθρο 112 παρ. 1 για την εκλογή μελών δημορχιακής επιτροπής
- άρθρο 112 παρ. 2 για την εκλογή του αντιπροέδρου δημορχιακής επιτροπής.
- άρθρο 118 παρ. 2 για την εκλογή νέου δημάρχου.
- άρθρο 150παρ. 1 για την εκλογή προέδρου και αντιπροέδρου συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος.
- άρθρο 193 παρ.1 για την εκλογή μελών διοικητικού συμβουλίου ιδρύματος
- άρθρο 207 παρ.6 για την εκλογή αντιπροσώπου δήμου ή κοινότητας στο διοικητικό συμβούλιο συνδέσμου ΟΤΑ.
- άρθρο 207 παρ. 7 για την εκλογή προεδρείου συνδέσμου ΟΤΑ.
- άρθρο 207 παρ. 8 για την εκλογή μελών εκτελεστικής επιτροπής συνδέσμου ΟΤΑ.
- άρθρο 212 παρ. 6 για την εκλογή αντιπροσώπου στο δημοτικό συμβούλιο και εκλογή προεδρείου και μελών εκτελεστικής επιτροπής αναπτυξιακού συνδέσμου.

¹⁶⁶ Σ.Τ.Ε. 846-849/1955

6.3. Πλειοψηφία - Γενικά

Για να ληφθεί απόφαση από το κοινοτικό και το δημοτικό συμβούλιο πρέπει να ψηφίσει υπέρ τις πρότασης τουλάχιστον ορισμένος αριθμός συμβούλων, ο οποίος προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις. Αυτός ο αριθμός των μελών του συμβουλίου που πρέπει να ψηφίσει κάποια πρόταση ή άποψη ή γνώμη, προκειμένου αυτοί να ψηφίσουν υπέρ μιας πρότασης προκειμένου αυτή να γίνει απόφαση, αποτελεί την πλειοψηφία.

Πλειοψηφία, λοιπόν, είναι ο μικρότερος αριθμός συμβούλων που πρέπει να ψηφίσουν υπέρ μιας πρότασης προκειμένου αυτή να γίνει απόφαση του συμβουλίου. Δεν αποκλείεται την πρόταση αυτή να ψηφίσουν και περισσότερα μέλη ή και όλα τα μέλη του συμβουλίου που είναι παρόντα, οπότε στην περίπτωση αυτή μιλάμε για ομοφωνία.

Η πλειοψηφία με την οποία πρέπει να ληφθεί κάθε απόφαση του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου διαφέρει ανάλογα με το περιεχόμενο της απόφασης.

Στο νόμο υπάρχει διάταξη γενική σύμφωνα με την οποία τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια παίρνουν όλες τις αποφάσεις τους με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου.¹⁶⁷

Κατά συνέπεια, όπου χρειάζεται να πάρουν απόφαση τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια και δεν υπάρχει άλλη διάταξη που να απαιτεί ειδική πλειοψηφία διαφορετική από την τότε αυτά αποφασίζουν με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.

¹⁶⁷ άρθρο 95 παρ. 5 Π.Δ.410/1995

Η αρχή αυτή εφαρμόζεται καιόταν η ψηφοφορία γίνεται φανερή και στις περιπτώσεις που η ψηφοφορία γίνεται μυστική καθόσον από το νόμο δεν γίνεται διάκριση.

6.3.1. Απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων (κανόνας)

Απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων είναι ο ακέραιος αριθμός που είναι αμέσως μεγαλύτερος από το ένα δεύτερο του αριθμού τους¹⁶⁸

Αν π.χ. οι παρόντες στη συνεδρίαση είναι 5 η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων είναι 3, αν οι παρόντες είναι 6 η απόλυτη πλειοψηφία είναι 4, στους 15 παρόντες η απόλυτη πλειοψηφία είναι 8, στους 22 παρόντες η απόλυτη πλειοψηφία είναι 12 κ.λπ.

Βέβαια, σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Έτσι, στην περίπτωση των 6 παρόντων η απόφαση μπορεί να ληφθεί και εφόσον υπάρχει ισοψηφία, δηλαδή, αν ταχθούν 3 με την α' άποψη και 3 με την β' άποψη, η άποψη με τους 3 ψήφους υπέρ των οποίων έχει ψηφίσει ο πρόεδρος αποτελεί και την απόφαση του συμβουλίου.

Η λήψη αποφάσεων με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων αποτελεί τον κανόνα για τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια και εφαρμόζεται για κάθε θέμα που χρειάζεται να πάρουν απόφαση και για το συγκεκριμένο αυτό θέμα δεν υπάρχει σχετική διάταξη που να ορίζει διαφορετικά.

Αν για κάποιο θέμα υπάρχει ειδική διάταξη με την οποία ορίζεται άλλη πλειοψηφία (ειδική) με την οποία πρέπει να ληφθεί η απόφαση για να είναι νόμιμη, τότε εφαρμόζεται η ειδική αυτή διάταξη

¹⁶⁸ Άρθρα 95 παρ. 5 και 119 Π.Δ. 410/1995

Συνήθως, οι ειδικές πλειοψηφίες είναι μεγαλύτερες από την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Αναφέρονται σε σχέση με το σύνολο του αριθμού των μελών και απαιτούνται για ειδικά θέματα μεγάλης σπουδαιότητας για τα συμφέροντα της κοινότητας ή του δήμου και για το δημόσιο συμφέρον.

Ειδικές πλειοψηφίες διακρίνουμε πολλές, όπως:

α) Απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών

Η απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου είναι η συνηθέστερη ειδική πλειοψηφία. Αυτή απαντάται στη νομοθεσία και ως απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών ή ως απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των συμβούλων ή ως απόλυτη πλειοψηφία του νόμιμου αριθμού των μελών και τέλος αναγράφεται και μόνον του αριθμού τους.

Αυτή η πλειοψηφία βρίσκεται από τον αριθμό των μελών από τα οποία αποτελείται κάθε κοινοτικό συμβούλιο,¹⁶⁹ και τον αριθμό των μελών από τα οποία αποτελείται κάθε δημοτικό συμβούλιο.¹⁷⁰

Ο αριθμός των μελών του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου εξαρτάται από τον πραγματικό πληθυσμό κάθε κοινότητας ή δήμου, όπως εμφανίζεται στους επίσημους πίνακες των αποτελεσμάτων της τελευταίας απογραφής του πληθυσμού της Χώρας που έχουν δημοσιευθεί στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου υπάρχει όταν υπέρ της πρότασης ή του θέματος ψηφίζουν τόσα μέλη όσος είναι ο αμέσως μεγαλύτερος

¹⁶⁹ Άρθρο 39 του Π.Δ. 410/1995

¹⁷⁰ Άρθρο 40 του Π.Δ. 410/1995

ακέραιος από το ήμισυ του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου. Π.χ. Σε συμβούλια με 7 μέλη η απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών είναι 4 ψήφοι υπέρ, σε συμβούλια με 9 μέλη είναι 5 ψήφοι υπέρ, σε συμβούλια με 11 μέλη είναι 6 ψήφοι υπέρ, και σε συμβούλια με 41 μέλη η απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών είναι 21 ψήφοι υπέρ.

β) Πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων του συνολικού αριθμού των συμβούλων

Η μέγιστη αυτή πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου¹⁷¹ εφαρμόζεται και για τους δήμους¹⁷² προκειμένου να αποφασίσει το συμβούλιο για να συνεδριάσει κεκλεισμένων των θυρών για κάποιο σπουδαίο θέμα, για την πρόληψη τυχόν επεισοδίων προσβολής της τιμής προσώπου κ.λπ.

Η απόφαση αυτή λαμβάνεται¹⁷³ με την πλειοψηφία των παρόντων μελών, προκειμένου το κοινοτικό και το δημοτικό συμβούλιο να αποφασίσει για να συνεδριάσει κεκλεισμένων των θυρών.

γ) Πλειοψηφία των τριών πέμπτων του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου

Η πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου βρίσκεται από τον αριθμό μελών από τα οποία αποτελείται κάθε κοινοτικό ή δημοτικό συμβούλιο¹⁷⁴

¹⁷¹ Άρθρο 95 παρ. 1 του Π.Δ. 410/1995

¹⁷² Άρθρο 119 του ίδιου Δ/τος

¹⁷³ Άρθρο 84 παρ. 1 του Δ.Κ.Κ. (Ν.1065/1980)

¹⁷⁴ Άρθρα 39 και 40 του Π.Δ. 410/1995

Τέτοιες περιπτώσεις πλειοψηφίας είναι λίγες και πολύ μεγάλης σημασίας για την ίδια την υπόσταση του νομικού προσώπου της κοινότητας ή του δήμου. Η αυξημένη αυτή πλειοψηφία οφείλεται ακριβώς στη μέγιστη σπουδαιότητα των θεμάτων που κρίνονται με αυτές τις αποφάσεις.

Προκειμένου να ευρεθεί το ποσοστό των τριών πέμπτων το κλάσμα που προκύπτει κατά τον υπολογισμό στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη ακέραιη μονάδα, γιατί αν δεν γίνει αυτός ο υπολογισμός και η στρογγυλοποίηση γίνει στην αμέσως κατώτερη ακέραιη μονάδα, τότε θα έχουμε ποσοστό μικρότερο των τριών πέμπτων.

Η πλειοψηφία των 3/5 για τα 7μελή συμβούλια είναι 5, για τη 9μελή συμβούλια είναι 6, για τη 11μελή είναι 7, για τα 15μελή συμβούλια είναι 9, για τα 19μελή είναι 12, για τα 31μελή είναι 19 κ.λπ.

δ) Πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου

Και η πλειοψηφία αυτή των δύο τρίτων του συνολικού αριθμού των μελών του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου βρίσκεται από τον αριθμό των μελών από τα οποία αποτελείται κάθε κοινοτικό ή δημοτικό συμβούλιο.¹⁷⁵

Αν κατά τον υπολογισμό των δύο τρίτων (2/3) προκύπτει κλάσμα μικρότερο της μονάδας, το κλάσμα αυτό στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα,¹⁷⁶ σύμφωνα με την οποία, η πλειοψηφία αυτή των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου απαιτείται για τη λήψη απόφασης του κοινοτικού ή δημοτικού συμβουλίου για τη μεταφορά της

¹⁷⁵ Άρθρα 39 και 40 του Π.Δ. 410/1995

¹⁷⁶ Άρθρο 10 παρ.2 του Π.Δ. 410/1995

έδρας της κοινότητας ή του δήμου. Π.χ. σε 7μελές συμβούλιο τα 2/3 είναι 5 ψήφοι σε 9μελές τα 2/3 είναι 6, σε 11μελές τα 2/3 είναι 8 σε 19μελές τα 2/3 είναι 13 κ.λπ.

6.4. Σχέση απαρτίας και πλειοψηφίας για τη λήψη αποφάσεων

Απαρτία είναι ο ελάχιστος αριθμός συμβούλων που επιβάλλεται να είναι παρόντες σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση για να μπορεί το συμβούλιο να συνεδριάσει νόμιμα και να λάβει αποφάσεις.

Πλειοψηφία είναι ο μικρότερος αριθμός συμβούλων που πρέπει να ψηφίσουν υπέρ μιας πρότασης ή άποψης ή γνώμης ώστε αυτή να γίνει απόφαση του συμβουλίου.

Το κοινοτικό και το δημοτικό συμβούλιο ευρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη αποτελούν την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.¹⁷⁷

Σε περιπτώσεις που οι αποφάσεις λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων¹⁷⁸ το πράγμα είναι εύκολο γιατί π.χ. το 7μελές συμβούλιο έχει απαρτία με 4 παρόντες, ώστε το κοινοτικό συμβούλιο συνεδριάζει νόμιμα με την παρουσία τεσσάρων μελών του. Με αυτή τη σύνθεση το συμβούλιο μπορεί να λάβει απόφαση για θέμα για το οποίο απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, δηλαδή στους 4 παρόντες με 3 ψήφους υπέρ και μια κατά ή με 2 ψήφους υπέρ, εφόσον στους 2 αυτούς περιλαμβάνεται και η ψήφος του προέδρου και 2 κατά.

Με αυτή τη σύνθεση το κοινοτικό συμβούλιο μπορεί να λάβει απόφαση και για θέμα για το οποίο απαιτείται η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών δηλαδή, να ψηφίσουν υπέρ της πρότασης 4 μέλη,

¹⁷⁷ Άρθρα 95 παρ. 2 και 119 Π.Δ.410/1995

¹⁷⁸ Άρθρα 95 παρ. 5 και 119 του Π.Δ.410/1995

εφόσον όλοι οι παρόντες ψηφίσουν υπέρ, αυτής. Αν όμως ένας από τους 4 παρόντες δεν ψηφίσει υπέρ της πρότασης, τότε, το κοινοτικό συμβούλιο να μην συνεδριάζει νόμιμα με απαρτία, αλλά δεν μπορεί να λάβει απόφαση για το συγκεκριμένο θέμα. Π.χ. για να συζητήσει ένα κατεπείγον θέμα,¹⁷⁹ γιατί για τη λήψη της απόφασης αυτή απαιτείται η απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, δηλαδή, στους 7 (σύνολο μελών) πρέπει να ψηφίσουν υπέρ οι 4, όσοι είναι παρόντες, αλλά με 3 υπέρ μόνο και 1 κατά δεν λαμβάνεται τέτοια απόφαση.

Επίσης, το ίδιο κοινοτικό συμβούλιο, 7μελές, με 4 παρόντες συνεδριάζει νόμιμα γιατί έχει απαρτία, αλλά δεν μπορεί να λάβει απόφαση για θέμα για το οποίο η απαραίτητη πλειοψηφία, με την οποία πρέπει να ληφθεί η απόφαση, είναι τα 2/3, αφού τα 2/3 των 7 είναι 5 και οι παρόντες όλοι είναι 4.

Κατά τον ίδιο τρόπο το συμβούλιο αυτό (7μελές) δεν μπορεί να λάβει απόφαση για θέμα για το οποίο απαιτείται πλειοψηφία των 3/5, αφού τα 3/5 των 7 είναι 5 και οι παρόντες όλοι είναι 4.

Τέλος το ίδιο συμβούλιο δεν μπορεί να λάβει απόφαση για να συνεδριάσει κλεισμένων των θυρών με 4 παρόντες, μολονότι έχει απαρτία, αφού απαιτείται για τη λήψη τέτοιας απόφασης η πλειοψηφία των 4/5 του συνόλου των μελών, και τα 4/5 των 7 είναι 6, ενώ όλοι οι παρόντες είναι 4.

Πρέπει στην τελευταία περίπτωση, να είναι παρόντες τουλάχιστον οι 6 από τους 7 και να ψηφίσουν όλοι υπέρ της πρότασης.

Όσοι αναφέρονται πιο πάνω για το κοινοτικό συμβούλιο ισχύουν αναλόγως και για το δημοτικό συμβούλιο.

¹⁷⁹ Άρθρο 97 του Π.Δ. 410/1995

Κατά συνέπεια, η απαρτία είναι απαραίτητη για να μπορεί να συνεδριάσει νόμιμα το κοινοτικό ή το δημοτικό συμβούλιο και δεν ασκεί καμία επίδραση στο σχηματισμό της απαραίτητης πλειοψηφίας για τη λήψη αποφάσεων σε όλα τα θέματα.

Η ύπαρξη ή όχι της απαιτούμενης για κάθε περίπτωση πλειοψηφίας και η δυνατότητα λήψης αποφάσεων από τα κοινοτικά ή τα δημοτικά συμβούλια εξαρτάται από τον αριθμό των παρόντων μελών και τον αριθμό των μελών, από τους παρόντες, οι οποίοι θα ψηφίσουν υπέρ κάποιας πρότασης ή άποψης ή γνώμης.

6.5. Ειδικές περιπτώσεις δημιουργίας πλειοψηφιών για τη λήψη αποφάσεων ψηφοφορίας.

Κατά τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας για τη λήψη αποφάσεων στα κοινοτικά και στα δημοτικά συμβούλια ανακύπτουν πολλές περιπτώσεις ένεκα των οποίων σχηματίζεται ή δεν σχηματίζεται η απαιτούμενη πλειοψηφία και δημιουργούνται σχετικά προβλήματα και ερωτήματα.

Τέτοιες περιπτώσεις υπάρχουν όταν κατά την ψηφοφορία προκύπτει ισοψηφία, αποχή, άρνηση ψήφου, λευκή ψήφος ή όταν διατυπώνονται περισσότερες από δύο απόψεις.

6.6. Ισοψηφία

Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου.¹⁸⁰

Η διάταξη ισχύει για τα κοινοτικά και τα δημοτικά συμβούλια και εφαρμόζεται μόνον για τις αποφάσεις που λαμβάνονται με φανερή ψηφοφορία και όχι γι' αυτές που λαμβάνονται με μυστική ψηφοφορία με

¹⁸⁰ Άρθρα 95 παρ. 5 και 119 Π.Δ. 410/1995

ψηφοδέλτια.

Αυτό συμβαίνει γιατί σε περίπτωση μυστικής ψηφοφορίας δεν είναι γνωστή η ψήφος του προέδρου, ώστε να επικρατήσει, λόγω ακριβώς της μυστικότητας της ψηφοφορίας.

Σε περίπτωση ύπαρξης ισοψηφίας για τη λήψη απόφασης του κοινοτικού συμβουλίου πλειοψηφούσα λογίζεται η γνώμη υπέρ της οποίας έχει ταχθεί η ψήφος του προέδρου.¹⁸¹

Η διάταξη κατά την οποία σε ισοψηφία επικρατεί η ψήφος του προέδρου, εφαρμόζεται και στην περίπτωση που προέδρευσε του κοινοτικού συμβουλίου ο αντιπρόεδρος¹⁸²

Ισοψηφία υπάρχει, κατά κανόνα, όταν έχουν διατυπωθεί δύο γνώμες και η κάθε γνώμη έχει συγκεντρώσει τον ίδιο αριθμό ψήφων και τότε την απόφαση αποτελεί η γνώμη υπέρ της οποίας έχει ταχθεί ο πρόεδρος.

Όταν έχουν διατυπωθεί περισσότερες από δύο απόψεις, άλλοτε έχουμε ισοψηφία και άλλοτε δεν έχουμε ισοψηφία. Π.χ. Επί πέντε παρόντων, οι δύο, μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος, εψήφισαν μια πρόταση οι άλλοι δύο εψήφισαν άλλη και ο πέμπτος αρνήθηκε ψήφο.

Δεν υπάρχει ισοψηφία γιατί δεν έγινε δεκτή καμία πρόταση.

Οι δύο, μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος, είχαν αντίθετους τους τρεις, και οι τρεις πάλι δεν ψήφισαν την ίδια πρόταση. Δεν υπάρχει απόφαση.

Επί οκτώ παρόντων, οι τέσσερις μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος, δέχονται μια πρόταση, οι τρεις ψηφίζουν εναντίον και ο όγδοος απέχει. Υπάρχει ισοψηφία και επικρατεί η πρόταση υπέρ της οποίας

¹⁸¹ Σ.τ.Ε. 1808/1965

¹⁸² Σ.τ.Ε. 491/1969

ψηφίσε ο πρόεδρος.

Επί οκτώ παρόντων, οι τέσσερις, μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος ψηφίζουν μια πρόταση, δύο ψηφίζουν άλλη πρόταση, και οι άλλοι δύο ψηφίζουν άλλη (Τρίτη) πρόταση ή αρνούνται ψήφο. Υπάρχει ισοψηφία και επικρατεί η πρόταση υπέρ της οποίας ψηφίσε ο πρόεδρος.

Επί ένδεκα παρόντων, οι πέντε ψηφίζουν μια πρόταση, οι άλλοι πέντε ψηφίζουν άλλη πρόταση και ο ένας αμφίβολου, τότε δεν εφαρμόζεται η διάταξη για ισοψηφία γιατί δεν υπάρχει ισοψηφία. Δεν υπάρχει όμως ούτε απόφαση, γιατί καμία πρόταση δεν συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, η οποία στους 11 είναι 6.

Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου μόνον για τη λήψη της απόφασης του συμβουλίου. Ο πρόεδρος όμως δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι έχει διπλή ψήφο, ούτε ότι η παρουσία του ισούται με την παρουσία δύο συμβούλων για τον υπολογισμό της απαρτίας.

Ο πρόεδρος δεν μπορεί να παραιτηθεί από το ευεργέτημα κατά το οποίο, σύμφωνα με το νόμο, επικρατεί η ψήφος του σε περίπτωση ισοψηφίας, γιατί με τη διάταξη αυτή επιδιώκεται να δίδεται λύση στις περιπτώσεις ισοψηφίας, προκειμένου να προωθούνται σύντομα και καλύτερα οι υποθέσεις της κοινότητας και του δήμου.

Εφόσον, σύμφωνα με το νόμο σε ισοψηφία νικά η ψήφος του προέδρου, πρέπει σε περίπτωση τέτοιας ισοψηφίας να αναγράφεται στο πρακτικό η γνώμη υπέρ της οποίας έχει ταχθεί ο πρόεδρος, για να είναι δυνατός ο έλεγχος ως προς την ορθή εφαρμογή του νόμου.¹⁸³

¹⁸³ Σ.τ.Ε. 1569/1962

6.7. Αποχή από την ψηφοφορία

Αποχή κοινοτικών ή δημοτικών συμβούλων, οι οποίοι είναι παρόντες στη συνεδρίαση γίνεται με τη μορφή της άρνησης ψήφου ή της δήλωσης απόχης από τις ψηφοφορίες.

Το μέλος του συμβουλίου που απέχει από την ψηφοφορία λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας και τη λήψη της απόφασης και θεωρείται παρόν στη συνεδρίαση.

Αποχή κοινοτικών συμβούλων από την ψηφοφορία, μολονότι είναι παρόντες, δεν αποτελεί λόγο ακυρότητας της απόφασης.¹⁸⁴

Επί οκτώ κοινοτικών συμβούλων παρόντων, αν ένας από αυτούς απέχει από την ψηφοφορία, την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων αποτελούν οι πέντε οι οποίοι πρέπει να ψηφίσουν για να ληφθεί απόφαση. Δηλαδή, μολονότι απέχει από την ψηφοφορία ο ένας θεωρείται παρών και υπολογίζεται για την εξεύρεση της απόλυτης πλειοψηφίας των παρόντων.

Επί εννέα παρόντων, αν απέχουν οι πέντε και οι τέσσερις ψηφίσουν την πρόταση που συζητείται στο συμβούλιο, δεν υπάρχει απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και κατά συνέπεια δεν λαμβάνεται απόφαση.

6.8. Άρνηση ψήφου

Τα μέλη του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου που αρνούνται ψήφο συνυπολογίζονται για τον υπολογισμό της απόλυτης πλειοψηφίας.

Άρνηση ψήφου μέλους που είναι παρόν θεωρείται ως αρνητική ψήφος.¹⁸⁵

¹⁸⁴ Σ.τ.Ε. 46/1932

¹⁸⁵ Σ.τ.Ε. 288/1932

Ως αρνητική ψήφος πρέπει να υπολογισθεί και το λευκό ψηφοδέλτιο, επί μυστικών ψηφοφοριών, δεδομένου ότι αυτό δεν είναι ψήφος υπέρ της πρότασης που ψηφίζεται και γίνεται απόφαση.

Κατά τις γενικές αρχές του δικαίου που διέπουν τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων της διοικήσεως για το σχηματισμό της κρίσης τους οι λευκές ψήφοι θεωρούνται κατ' αρχήν αρνητικές, εκτός εάν ειδική διάταξη νόμου ορίζει συγκεκριμένως το αντίθετο.¹⁸⁶

Οι αρνηθέντες ψήφοι θεωρούνται ως απορρίψαντες την πρόταση.

6.9. Λευκή ψήφος

Λευκή ψήφος είναι το λευκό ψηφοδέλτιο το οποίο υπάρχει μόνο κατά τις μυστικές ψηφοφορίες. Με το λευκό ψηφοδέλτιο ο σύμβουλος δεν εκδηλώνει την βούλησή του (ψήφο του) υπέρ της πρότασης ή υπέρ κάποιου άλλου υποψηφίου, ούτε όμως και υπέρ κάποιας άλλης πρότασης ή υπέρ κάποιου άλλου υποψηφίου. Είναι ασφαλώς ψήφος αρνητική.

Όποιος ψηφίζει με το λευκό ψηφοδέλτιο είναι παρών, συγκαταλέγεται στους παρόντες αφού δεν είναι γνωστή η ψήφος του, η οποία προκύπτει μετά την ψηφοφορία.

Οι λευκές ψήφοι θεωρούνται κατ' αρχήν αρνητικές, εκτός αν ορίζεται το αντίθετο από ειδική διάταξη νόμου σε συγκεκριμένο θέμα.¹⁸⁷

¹⁸⁶ Σ.τ.Ε. 591/1981 και 1092/1981

¹⁸⁷ Σ.τ.Ε. 591/1981

6.10. Συμμετοχή παρέδρων συνοικισμών στη λήψη αποφάσεων από τα κοινοτικά και δημοτικά συμβούλια

Οι πάρεδροι των συνοικισμών και οι πρόεδροι των τοπικών συμβουλίων,¹⁸⁸ οι οποίοι είναι πάρεδροι του συνοικισμού της έδρας του νομικού προσώπου¹⁸⁹ συμμετέχουν υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων με δικαίωμα γνώμης για όλα τα θέματα που συζητούνται και με δικαίωμα ψήφου μόνον για τα θέματα που αναγράφονται σ' αυτές τις διατάξεις.

Η παρουσία των παρέδρων στις συνεδριάσεις των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων δεν επηρεάζει τον τρόπο λειτουργίας των συμβουλίων παρά μόνον στη λήψη των αποφάσεων και ιδίως στις περιπτώσεις που έχουν και οι πάρεδροι δικαίωμα ψήφου.¹⁹⁰

Κατά συνέπεια, η παρουσία ή όχι των παρέδρων δεν ασκεί καμία επίδραση στη συγκρότηση, στη νόμιμη σύνθεση των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων, ούτε στην απαρτία για την οποία υπολογίζονται μόνον οι σύμβουλοι.

Η πρόσκληση όμως πρέπει να στέλλεται απαραίτητως και στους παρέδρους οι οποίοι στη συζήτηση έχουν δικαίωμα γνώμης για όλα τα θέματα, ενώ αν δεν κληθούν οι πάρεδροι για τα θέματα που τους αφορούν και στα οποία έχουν δικαίωμα ψήφου, η συγκεκριμένη απόφαση είναι άκυρη.¹⁹¹

Για τη λήψη αποφάσεων οι πάρεδροι ψηφίζουν όπως όλα τα μέλη του συμβουλίου και υπολογίζονται για το σχηματισμό ή όχι της πλειοψηφίας, σαν να είναι μέλη του συμβουλίου. Π.χ. Όταν σε συμβούλιο

¹⁸⁸ Άρθρα 123 παρ.12 και 164 του Π.Δ. 410/1995

¹⁸⁹ Άρθρο 123 παρ.3 Π.Δ. 410/1995

¹⁹⁰ Άρθρο 165 παρ.3 Π.Δ. 410/1995

¹⁹¹ Άρθρο 165 παρ. 4 Π.Δ. 410/1995

με 9 συμβούλους παρόντες μετέχουν και δύο πάρεδροι, για τη λήψη αποφάσεων, στα θέματα που έχουν δικαίωμα ψήφου και οι πάρεδροι, λογίζονται ως 11 παρόντα μέλη.

6.11. Δημοσίευση αποφάσεων

Η δημοσίευση των αποφάσεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων προβλέπεται από το νόμο και ο τρόπος της δημοσίευσης γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις που προβλέπουν για τη δημοσίευση και ανάλογα με το αντικείμενο του θέματος και ρυθμίζουν και την κατηγορία στην οποία υπάγονται οι αποφάσεις.

Για τη νόμιμη υπόσταση και τη θέση σε ισχύ των αποφάσεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων απαιτείται η δημοσίευση αυτών με τοιχοκόλληση παρά την είσοδο των κοινοτικών και δημοτικών καταστημάτων.

6.11.1. Γενικές διατάξεις για δημοσίευση των αποφάσεων των συμβουλίων

Σε τρεις ημέρες¹⁹² μετά την συνεδρίαση του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύεται πίνακας στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Ο πίνακας τοιχοκολλάται στο κοινοτικό ή στο δημοτικό κατάστημα, εκτός αν άλλες διατάξεις προβλέπουν ειδικό τρόπο για τη δημοσίευση των αποφάσεων του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου.

¹⁹² Άρθρο 96 παρ. 6 και του άρθρου 119 του Π.Δ.410/1995

Οι κανονιστικού περιεχομένου αποφάσεις δημοσιεύονται ολόκληρες στο κοινοτικό ή στο δημοτικό κατάστημα.

Για τις δημοσιεύσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό από ένα δημοτικό ή κοινοτικό υπάλληλο ή άλλο δημόσιο όργανο.¹⁹³

Οι κανονιστικοί περιεχομένου αποφάσεις των συμβουλίων δημοσιεύονται ολόκληρες στο κοινοτικό ή στο δημοτικό κατάστημα λόγω της ανάγκης να γνωρίζουν οι ενδιαφερόμενοι ολόκληρο το περιεχόμενό τους ένεκα της φύσεως των θεμάτων τα οποία ρυθμίζονται με τις αποφάσεις αυτές.

Κανονιστικού περιεχομένου αποφάσεις είναι εκείνες με τις οποίες τίθενται κανόνες δικαίου οι οποίοι ρυθμίζουν διάφορες σχέσεις μη ατομικού χαρακτήρα, όπως π.χ. οι αποφάσεις για την επιβολή φόρων, τελών, δικαιωμάτων, ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας δήμου ή κοινότητας, ο κανονισμός εργασιών του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου κ.λπ.

Οι αποφάσεις των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων δημοσιεύονται¹⁹⁴ υποχρεωτικά σε περίληψη με τοιχοκόλληση του σχετικού πίνακα στο κοινοτικό ή δημοτικό κατάστημα.

Η δημοσίευση αυτή απαιτείται σε κάθε περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρχει συγκεκριμένη διάταξη που να προβλέπει τη δημοσιότητα της οικείας απόφασεως μέσα στα τοπικά πλαίσια του οικείου δήμου ή κοινότητας ώστε να επιτυγχάνεται κατ' άλλο ειδικό τρόπο η ευχερής πληροφόρηση των ενδιαφερομένων για το αντικείμενο και το περιεχόμενο της ληφθείσης απόφασης και να εξασφαλίζεται η εκ μέρους τους άσκηση της προβλεπόμενης από τις ανωτέρω διατάξεις προσφυγής κατ' αυτής

¹⁹³ Άρθρα 96 παρ. 6 και 119 του Π.Δ. 410/1995

¹⁹⁴ Άρθρα 96 παρ. 6 και 119 και 177 παρ. 1 του Π.Δ. 410/1995

ενώπιον της επιτροπής,¹⁹⁵ μέσα σε (10) ημέρες, αφότου οι πράξεις αυτές δημοσιεύθηκαν.

6.12. Γενικά για τη δημοσίευση των αποφάσεων - νομολογία

Η δημοσίευση αποσπάσματος πρακτικών, κατά το Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου που έχει ληφθεί αποβλέπει στη γνωστοποίηση αυτών των αποφάσεων, και δεν αποτελεί τύπο συστατικό και συνεπώς δεν είναι στοιχείο του κύρους αυτών των αποφάσεων.

Κατά συνέπεια, δεν είναι άκυρη η πράξη κοινοτικού συμβουλίου επειδή δεν τηρήθηκε αυτή η διατύπωση.¹⁹⁶ Η δημοσίευση¹⁹⁷ των κανονιστικών αποφάσεων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, για τον καθορισμό τελών καθαριότητας και φωτισμού και επιβολής φόρων, τελών και δικαιωμάτων, αφενός μεν αποτελεί συστατικό στοιχείο της νόμιμης υπόστασης αυτών και αφ' ετέρου συνιστά αμαχήτως τεκμήριο γνώσεως αυτών από κάθε ενδιαφερόμενο, ειδικότερα δε η δημοσίευση αυτών¹⁹⁸ σε περίληψη σε μια ημερήσια εφημερίδα από εκείνες που εκδίδονται στο δήμο, αποτελεί απλώς μέσον ευρύτερης γνωστοποίησης αυτών και κατά συνέπεια η μη τήρηση αυτής της δημοσίευσης δεν επηρεάζει το κύρος των αποφάσεων.

Η δημοσίευση των αποφάσεων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων επιβάλλεται:

α) Ως συνέπεια και ολοκλήρωση της δημοκρατικής αρχής της δημοσιότητας των συνεδριάσεων των δημοτικών και κοινοτικών

¹⁹⁵ Άρθρο 177 του Π.Δ. 410/1995

¹⁹⁶ Σ.τ.Ε. 1438/1964

¹⁹⁷ Άρθρο 96 παρ. 5 του Π.Δ. 933/1975 περί του Δ.Κ.Κ. και άρθρο 66 του Β.Δ/τος 24-9-1958

¹⁹⁸ Άρθρο 66 του από 24-9-1958 Β.Δ/τος

συμβουλίων, ώστε από τις περιλήψεις των αποφάσεων να ενημερώνονται οι δημότες και οι κάτοικοι για τα θέματα που απασχόλησαν το συμβούλιο κ.λπ.

- β)** Κάθε δημότης ή κάτοικος ή φορολογούμενος έχει δικαίωμα¹⁹⁹ να ζητήσει κυρωμένα αντίγραφα των αποφάσεων και από τον σχετικό πίνακα πληροφορείται ακριβώς ποιες αποφάσεις έχουν ληφθεί.
- γ)** Για να λάβουν γνώση οι δημότες οι οποίοι, σύμφωνα με το γενικό δικαίωμα που έχουν, συμμετέχουν ενεργά στην προαγωγή των τοπικών υποθέσεων και στις δραστηριότητες του δήμου ή της κοινότητας.²⁰⁰ Έτσι, όσοι δεν μπορούν να παρίστανται στις συνεδριάσεις του συμβουλίου πληροφορούνται την όλη δραστηριότητα του συμβουλίου και του ΟΤΑ και προβαίνουν στις κατάλληλες ενέργειες και υποδείξεις προς τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές.
- δ)** Για να λάβουν γνώση οι δημότες - εκλογείς και οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον προκειμένου να τις προσβάλλουν με προσφυγή στην Επιτροπή²⁰¹ μέσα σε δέκα (10) ημέρες αφότου οι πράξεις αυτές δημοσιεύτηκαν²⁰² και προκειμένου να τις προσβάλλουν με αίτηση ακυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από τη δημοσίευση των αποφάσεων αυτών. Η δημοσίευση προκύπτει από το σχετικό αποδεικτικό και συντάσσεται.

Υπόχρεος για τη δημοσίευση των αποφάσεων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων είναι ο δήμαρχος για τους δήμους και ο πρόεδρος της κοινότητας για τις κοινότητες, οι οποίοι έχουν την αρμοδιότητα και την υποχρέωση να εκτελούν τις αποφάσεις των δημοτικών και των

¹⁹⁹ Άρθρο 96 παρ. 7 του Π.Δ. 410/1995

²⁰⁰ Άρθρο 23 παρ.1 Π.Δ.410/1995

²⁰¹ Άρθρο 177 του Π.Δ. 410/1995

²⁰² Άρθρο 178 παρ.2 Π.Δ.410/1995

κοινοτικών συμβουλίων και είναι προϊστάμενοι των υπηρεσιών και του προσωπικού²⁰³ του δήμου και της κοινότητας αντίστοιχα.

Η παράλειψη αυτής της υποχρέωσης συνιστά το πειθαρχικό αδίκημα της παράβασης καθήκοντος, το οποίο προβλέπεται και τιμωρείται²⁰⁴.

6.13. Περιφερειακή Διοίκηση - Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας

Μέχρι την έναρξη της λειτουργίας των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, που συστάθηκαν με το Ν. 2218/1994, τον έλεγχο των πράξεων των οργάνων των δήμων και κοινοτήτων ασκούσε, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, ο μετακλητός Νομάρχης.

Μόλις άρχισαν να λειτουργούν, μερικώς, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι θέσεις των μετακλητών Νομαρχών καταργήθηκαν και οι μετακλητοί Νομάρχες αποχώρησαν από την υπηρεσία.

Τις αρμοδιότητες των μετακλητών Νομαρχών που αποχώρησαν από την υπηρεσία, μεταξύ των οποίων και τον έλεγχο των πράξεων των κοινοτικών και των δημοτικών συμβουλίων, ασκούσε, μέχρι τη δημοσίευση των Οργανισμών εσωτερικής υπηρεσίας των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, ο Περιφερειακός Διευθυντής. Με τη δημοσίευση των οργανισμών εσωτερικής υπηρεσίας νομαρχιακών αυτοδιοικήσεως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο Περιφερειακός Διευθυντής, παύει να ασκεί τις αρμοδιότητες του μετακλητού Νομάρχη και ασκεί μόνον τις δικές του αρμοδιότητες,²⁰⁵

Με το άρθρο 14 Ν. 2399/1996 καταργήθηκαν οι θέσεις των περιφερειακών διευθυντών και οι αρμοδιότητές τους περιήλθαν στο

²⁰³ Άρθρα 114 παρ.1εδάφια β', γ' και δ' και 100 παρ. 1 εδάφια γ', ε' και στ' του Π.Δ.410/1995

²⁰⁴ Άρθρα 184 και 185 του Π.Δ. 410/1995

²⁰⁵ Άρθρο 4 του Ν.2240/1994, Άρθρο 6 παρ. 15 Ν.2240/94 και άρθρο 14 παρ. 4 Ν. 2273/94

γενικό γραμματέα της περιφέρειας. Έως τη δημοσίευση του οργανισμού της περιφέρειας ως ενιαίας οργανικής μονάδας οι αρμοδιότητες του περιφερειακού διευθυντή ασκούνται από τον ορισθέντα προϊστάμενο ως αναπληρωτή του περιφερειακού διευθυντή πριν από την κατάργηση της θέσης. Στις περιπτώσεις που δεν έχει οριστεί αναπληρωτής του περιφερειακού διευθυντή ή όταν ορισθείς απουσιάζει ή κωλύεται ή εκλείπει, οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται από προϊστάμενο υπηρεσίας της περιφερειακής διοίκησης του νομού ή της νομαρχίας, που ορίζεται από το γενικό γραμματέα της περιφέρειας.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων που ασκεί ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας περιλαμβάνεται και η εποπτεία²⁰⁶ των δήμων και των κοινοτήτων.

Στην εποπτεία των δήμων και των κοινοτήτων ανήκει και ο έλεγχος των πράξεων και δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.

Εφεξής ο έλεγχος των πράξεων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων είναι μόνο έλεγχος νομιμότητας και υπάγεται στον Γεν. Γραμ. Περιφέρειας.

Ο έλεγχος σκοπιμότητας ή έλεγχος ουσιαστικός καταργήθηκε²⁰⁷

6.13.1. Αποστολή αποφάσεων - πράξεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.

Μέσα σε (10) ημέρες από τη συνεδρίαση των κοινοτικών και των δημοτικών συμβουλίων, ο πρόεδρος της κοινότητας και ο δήμαρχος στέλνουν στον Γεν. Γραμ. Περιφέρειας απόσπασμα των πρακτικών που περιλαμβάνει κάθε απόφαση του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου

²⁰⁶ Άρθρο 177 παρ.1 Π.Δ. 410/1995

²⁰⁷ Άρθρο 47 παρ.1 του Ν. 2218/194

χωριστά, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης, και τα προβλεπόμενα από το νόμο δικαιολογητικά για την έκδοσή τους.

Όλες οι πράξεις- αποφάσεις των κοινοτικών και των δημοτικών συμβουλίων στέλνονται στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας χωρίς καμιά εξαίρεση, άσχετα αν αυτές ελέγχονται ή όχι από αυτόν.

Η αποστολή των πράξεων- αποφάσεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας γίνεται υποχρεωτικά από τον πρόεδρο της κοινότητας και τον δήμαρχο, αφενός γιατί είναι σαφής επιταγή²⁰⁸ του νόμου και αφετέρου γιατί αυτοί είναι προϊστάμενοι των υπηρεσιών και του προσωπικού της κοινότητας και του δήμου, αλλά είναι και οι εκτελεστές των αποφάσεων του κοινοτικού και δημοτικού συμβουλίου, αντίστοιχα.

Η μη αποστολή των πράξεων - αποφάσεων στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας συνιστά το πειθαρχικό παράπτωμα της παράβασης καθήκοντος.

Μαζί με τις αποφάσεις και τα αποδεικτικά δημοσίευσης στέλνονται στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας και τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή τους.

Η αποστολή και των εγγράφων αυτών στοιχείων είναι απαραίτητη για την άσκηση από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας του ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων των κοινοτικών και των δημοτικών συμβουλίων στα πλαίσια άσκησης της Κρατικής εποπτείας. Έτσι, αποφεύγονται οι καθυστερήσεις που προκαλούνται όταν δεν αποστέλλονται και αυτά τα στοιχεία, τα οποία κατ' ανάγκη ζητούνται εκ των υστέρων από την υπηρεσία της Περιφερειακής Διοίκησης με έγγραφο, με το τηλέφωνο κ.λπ.

²⁰⁸ Άρθρα 96 παρ.6 και 119 του Π.Δ. 410/1995 και άρθρο 19 παρ.6δ' Ν.2344/1995

6.14. Βασικές προϋποθέσεις για τη λήψη νόμιμων αποφάσεων των

κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων

Σύμφωνα με όσα έχουν αναπτυχθεί παραπάνω, προκειμένου το κοινοτικό και το δημοτικό συμβούλιο να λάβει νόμιμη απόφαση ενδεικτικά πρέπει να συντρέχουν κατά περίπτωση οι πιο κάτω αναγραφόμενες προϋποθέσεις, όχι αθροιστικά όλες μαζί σε κάθε περίπτωση:

- Να έχει συγκροτηθεί το συμβούλιο σύμφωνα με το νόμο.

- Να έχει νόμιμη σύνθεση το συμβούλιο.

- Να έχει συγκληθεί το συμβούλιο νόμιμα. Τόσο στην περίπτωση της κανονικής πρόσκλησης, όσο και στις κατεπείγουσες κ.λπ. περιπτώσεις.

- Να έχουν επιδοθεί νόμιμα οι προσκλήσεις σε όλα τα μέλη τρεις πλήρεις ημέρες πριν από την ορισθείσα για τη συνεδρίαση και να μνημονεύουν τα θέματα της ημερήσιας διάταξης τον τόπο και το χρόνο της συνεδρίασης.

- Να έχει δημοσιευθεί η πρόσκληση στο κοινοτικό ή στο δημοτικό κατάστημα²⁰⁹

- Προκειμένου για δημοτικά συμβούλια, να έχει προσκληθεί απαραίτητως στη συνεδρίαση ο δήμαρχος, γιατί σε αντίθετη περίπτωση αυτή η συνεδρίαση είναι άκυρη, καθώς άκυρες είναι και οι αποφάσεις που θα ληφθούν κατ' αυτήν.²¹⁰

- Προκειμένου για τους δήμους στους οποίους λειτουργούν δημοτικά διαμερίσματα (Αθηναίων, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης, Πατρών) να καλούνται υποχρεωτικά, στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων και οι πρόεδροι των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων.²¹¹

²⁰⁹ Άρθρο 94 παρ.2 και 119 Π.Δ. 410/1995

²¹⁰ Άρθρο 108 παρ.4 Π.Δ. 410/1995

²¹¹ Άρθρο 149 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995

- Προκειμένου για δήμους και κοινότητες στους οποίους έχουν εκλεγεί πάρεδροι στους συνοικισμούς τους, πρέπει να καλούνται και οι πάρεδροι αυτοί στις συνεδριάσεις των συμβουλίων. Αν δεν προσκληθούν οι πάρεδροι, η συγκεκριμένη απόφαση για τα θέματα που τους αφορούν και έχουν δικαίωμα ψήφου, είναι άκυρη.²¹²

- Προκειμένου για νέους δήμους που προκύπτουν από συνένωση δήμων και κοινοτήτων στους οποίους συνιστώνται δημοτικά νομικά πρόσωπα με την ονομασία «Τοπικά συμβούλια», πρέπει να καλούνται στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων και οι πρόεδροι των τοπικών αυτών συμβουλίων, οι οποίοι είναι πάρεδροι των συνοικισμών της έδρας του νομικού προσώπου.²¹³ Αν δεν προσκληθούν, η συγκεκριμένη απόφαση, για θέματα που τους αφορούν και έχουν δικαίωμα ψήφου, είναι άκυρη.²¹⁴

- Να συνεδριάζει το συμβούλιο στο κοινοτικό ή στο δημοτικό κατάστημα ή σε άλλο κατάλληλο οίκημα της έδρας, αν το συμβούλιο έχει πάρει τέτοια απόφαση.²¹⁵

- Η συνεδρίαση του συμβουλίου να γίνεται δημόσια ή να υπάρχει ειδική αιτιολογημένη απόφαση του συμβουλίου για συνεδρίαση «κεκλεισμένων των θυρών».²¹⁶

- Να έχει απαρτία.²¹⁷

- Τα θέματα που συζητούνται και για τα οποία λαμβάνονται αποφάσεις να είναι γραμμένα στην ημερήσια διάταξη (πρόσκληση).

²¹² Άρθρο 165 παρ.4 Π.Δ. 410/1995

²¹³ άρθρο 123 παρ 12 Π.Δ. 410/1995

²¹⁴ Άρθρα 123 παρ. 12 και 165 παρ. 4 Π.Δ. 410/1995

²¹⁵ Άρθρα 95 παρ.1 και 119 Π.Δ. 410/1995

²¹⁶ Άρθρα 95 παρ.1 και 119 Π.Δ.410/1995

²¹⁷ Άρθρα 95 παρ.2 και 119 Π.Δ.410/1995

Αν δεν είναι γραμμένα στην ημερήσια διάταξη να έχουν χαρακτηρισθεί ως κατεπείγοντα με απόφαση του συμβουλίου και με την πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.²¹⁸

Με την ίδια πλειοψηφία να λαμβάνεται και η απόφαση του συμβουλίου για το αντικείμενο των κατεπειγόντων θεμάτων που συζητεί.

- Τα θέματα που συζητούνται και για τα οποία λαμβάνονται αποφάσεις να ανήκουν στην αρμοδιότητα του δήμου ή της κοινότητας, δηλαδή, να υπάγονται στις τοπικές υποθέσεις για τις οποίες αρμόδιοι είναι οι δήμοι ή οι κοινότητες²¹⁹

- Τα θέματα για τα οποία λαμβάνονται αποφάσεις να αφορούν αντικείμενα που ανήκουν στην εδαφική περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας, γιατί κάθε δήμος ή κοινότητα ασκεί δημόσια εξουσία και έχει αρμοδιότητα μόνο μέσα στα όρια της διοικητικής του περιφέρειας.

- Η ψηφοφορία να γίνεται μυστική, δηλαδή με ψηφοδέλτια, μόνο αν αυτό ορίζεται ρητά στο νόμο. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η ψηφοφορία να γίνεται φανερή.

- Να μη παίρνει μέρος στη συζήτηση ενός θέματος ή στην κατάρτιση μιας απόφασης ο σύμβουλος που έχει κώλυμα από υλικό συμφέρον ο ίδιος ή συγγενής του μέχρι δευτέρου βαθμού. Στους συμβούλους περιλαμβάνεται και ο πρόεδρος της κοινότητας.

- Για τη λήψη της απόφασης να συγκεντρώνεται υπέρ αυτής τουλάχιστον ο απαραίτητος αριθμός ψήφων, δηλαδή, να ψηφίζει υπέρ αυτής ο απαραίτητος αριθμός συμβούλων από αυτούς που έχουν δικαίωμα ψήφου. Όπου από το νόμο απαιτείται ειδική πλειοψηφία να συγκεντρώνεται τουλάχιστον ο αριθμός αυτός. Όπου δεν ορίζεται ειδική

²¹⁸ Άρθρα 95, 108 παρ.5 και 119 Π.Δ.410/1995

²¹⁹ Άρθρο 102 παρ. 1 Συντάγματος και άρθρα 24-37 Π.Δ.410/1995

πλειοψηφία να συγκεντρώνεται τουλάχιστον η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.

- Σ' αυτούς που ψήφισαν υπέρ της απόφασης να μη συνυπολογίζεται ο αριθμός αυτών που αρνήθηκαν ψήφο, καθώς και η λευκή ψήφος στις μυστικές ψηφοφορίες.

6.15. Ενέργειες μετά τη λήψη των αποφάσεων

Μετά τη λήψη κάθε απόφασης από τα κοινοτικά και δημοτικά συμβούλια, υποχρεωτικά ακολουθούν οι επόμενες ενέργειες:

- Πρέπει να γίνει δημοσίευση των αποφάσεων σε τρεις ημέρες μετά τη συνεδρίαση, με τοιχοκόλληση στο κοινοτικό ή στο δημοτικό κατάστημα πίνακα στον οποίο να σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους.

- Για τις δημοσιεύσεις αυτές να συνταχθεί αποδεικτικό από κοινοτικό ή δημοτικό υπάλληλο ή άλλο δημόσιο όργανο²²¹

- Να σταλεί απόσπασμα των πρακτικών, με κάθε απόφαση του συμβουλίου χωριστά, στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης και μαζί με τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή τους, μέσα σε δέκα ημέρες από τη συνεδρίαση, με ευθύνη του προέδρου της κοινότητας ή του δημάρχου.²²²

²²¹ Άρθρο 96 παρ.6 και 119 Π.Δ.410/1995

²²² Άρθρα 96 παρ. 6 και 119 Π.Δ.410/1995

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ - ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

7.1. Έννοια - περιεχόμενο πρακτικών

Για κάθε συνεδρίαση του κοινοτικού και του δημοτικού συμβουλίου τηρούνται πρακτικά. Αυτά γράφονται από το γραμματέα της κοινότητας ή τον ειδικό γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου με την εποπτεία και ευθύνη του προέδρου της κοινότητας ή του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου.

Πρακτικά είναι συνοπτική έκθεση της συζήτησης που γίνεται κατά τη συνεδρίαση του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης ή εκτός αυτής(κατεπείγοντα)που συζητούνται και οι αποφάσεις που λαμβάνονται για κάθε ένα θέμα.

Στο πρακτικό κάθε συνεδρίασης πρέπει να αναγράφονται απαραίτητως:

- Η χρονολογία (έτος, μήνας, ημέρα) και η ώρα πραγματοποιείται η συνεδρίαση.
- Ο τόπος στον οποίο γίνεται η συνεδρίαση και ο χώρος.
- Ο αριθμός και η χρονολογία πρόσκλησης καθώς και ότι έχουν κληθεί όλα τα μέλη και οι λοιποί παράγοντες σύμφωνα με το νόμο (δήμαρχος, πάρεδροι, πρόεδροι συμβουλίων διαμερισμάτων, κ.λπ.)
- Τα ονοματεπώνυμα των παρόντων μελών καθώς και των απόντων.
- Το ονοματεπώνυμο του δημάρχου και να παρίσταται ή όχι.
- Τα ονοματεπώνυμα των παρόντων παρέδρων συνοικισμών καθώς και των απόντων (όπου υπάρχουν).

- Τα ονοματεπώνυμα των παρόντων προέδρων των τοπικών συμβουλίων καθώς και των απόντων (όπου υπάρχουν).
- Τα ονοματεπώνυμα των παρόντων προέδρων των συμβουλίων δημοτικών διαμερισμάτων καθώς και των απόντων (όπου υπάρχουν).
- Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.
- Η εισήγηση για κάθε θέμα (εφόσον υπάρχει).
- Οι προτάσεις και συνοπτικά οι απόψεις που διατυπώθηκαν για κάθε θέμα κατά τη συζήτηση.
- Η ψηφοφορία και το αποτέλεσμα αυτής για κάθε θέμα.
- Το κείμενο της απόφασης που έχει ληφθεί για κάθε θέμα, καθώς και η γνώμη της μειοψηφίας, εφόσον υπάρχει.

Εκτός από τα παραπάνω στα πρακτικά των συνεδριάσεων γράφονται και όλα τα βασικής σπουδαιότητας γεγονότα που διαδραματίζονται κατά τη διάρκεια κάθε συνεδρίασης και έχουν περαιτέρω επιδράσεις και επιπτώσεις, όπως π.χ.

- Η κήρυξη της έναρξης της συνεδρίασης από τον πρόεδρο.
- Η ύπαρξη απαρτίας των παρόντων.
- Η μετά την έναρξη της συνεδρίασης προσέλευση ή η αποχώρηση κάποιου μέλους ή μελών του συμβουλίου και το σημείο της διαδικασίας που αυτό λαμβάνει χώρα π.χ. κατά την εκφώνηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης από τον πρόεδρο ή κατά τη συζήτηση του 2^{ου} ή 3^{ου} κ.λπ. θέματος της ημερήσιας διάταξης κ.λπ. προσήλθε ο Α΄ ή αποχώρησε ο Β΄ και ο Γ΄ κ.λπ.
- Οι βασικές ενέργειες στις οποίες προβαίνει ο πρόεδρος κατά τη διεύθυνση της συνεδρίασης και της συζήτησης των θεμάτων, π.χ. δόση του λόγου στον Γ΄ σύμβουλο, αφαίρεση του λόγου από τον Α΄ ομιλητή, ανάκληση στην τάξη του Β΄ μέλους του συμβουλίου που έχει

παρεκτραπεί ή η αποβολή από το ακροατήριο προσώπου που διαταράσσει τη συνεδρίαση κ.λπ.

- Το θέμα εκτός ημερήσιας διάταξης που φέρεται για συζήτηση ως κατεπείγον.

Το έγγραφο του δημάρχου ή η προφορική συναίνεση του δημάρχου για τη συζήτηση του θέματος ως κατεπείγοντος εκτός ημερήσιας διάταξης.

Η πλειοψηφία που συγκέντρωσε για την απόφαση με την οποία αποφάσισε το συμβούλιο τον χαρακτηρισμό του ως κατεπείγοντος και για τη συζήτηση του στη συνέχεια. Η συζήτησή του προ ημερήσιας διάταξης λόγω του κατεπείγοντος, καθώς και η πλειοψηφία με την οποία έχει ληφθεί η απόφαση επί του αντικειμένου γι' αυτό το κατεπείγον θέμα κ.λπ.²²³

Τέλος το πρακτικό κλείνει με την κήρυξη της λήξης της συνεδρίασης από τον πρόεδρο του συμβουλίου.

7.2. Βιβλίο πρακτικών - απομαγνητοφωνημένα κείμενα

Τα πρακτικά τηρούνται σε ειδικό βιβλίο το οποίο είναι αριθμημένο και μονογραφημένο από δημόσιο υπάλληλο τον οποίο ορίζει ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας. Μετά την αρίθμηση και τη μονογράφηση κάθε σελίδας ή φύλλου καταχωρίζεται στο τέλος του βιβλίου σχετική πράξη του αρμόδιου δημόσιου υπαλλήλου που το έχει μονογράψει, στην οποία γράφονται ο σκοπός για τον οποίο θα χρησιμοποιηθεί το βιβλίο, από πόσες σελίδες ή φύλλα αποτελείται, από ποιο δήμο ή κοινότητα θα χρησιμοποιηθεί και η ημερομηνία και ο τόπος που έγινε η σχετική πράξη η

²²³ Άρθρα 97, 108 παρ.5 και 119 Π.Δ.410/1995

οποία υπογράφεται στο τέλος από τον αρμόδιο υπάλληλο.

Τα πρακτικά μπορεί να καταρτίζονται και με τη βοήθεια μαγνητοφωνικής συσκευής.²²⁴

Σ' αυτήν την περίπτωση δεν τηρείται ειδικό βιβλίο πρακτικών, αλλά ο πρόεδρος της κοινότητας ή ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου, αριθμεί και μονογράφει τα φύλλα χαρτιού που περιέχουν τα απομαγνητοφωνημένα κείμενα.

Στο τέλος του έτους, τα πρακτικά αυτά βιβλιοδετούνται με ευθύνη του προέδρου και του γραμματέα της κοινότητας ή του προέδρου και του ειδικού γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου.

Αν σε κάποια συνεδρίαση δεν χρησιμοποιηθεί μαγνητοφωνική συσκευή, τότε τηρούνται πρόχειρα πρακτικά, τα οποία αντιγράφονται σε φύλλα χαρτιού τα οποία έχουν τη μονογραφή του προέδρου της κοινότητας ή του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Αυτά τα φύλλα παίρνουν αρίθμηση που αποτελεί συνέχεια της αρίθμησης των απομαγνητοφωνημένων κειμένων και βιβλιοδετούνται μαζί με τα κείμενα αυτά.

Εφ' όσον δεν έχει αποφασισθεί να μαγνητοφωνούνται τα πρακτικά των συνεδριάσεων του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου, τότε η τήρηση αυτών δεν μπορεί να γίνει σε φύλλα χαρτιού, αλλά μόνο στο ειδικό βιβλίο πρακτικών.²²⁵

Μόνο όταν τηρούνται τα πρακτικά με μαγνητοφωνική συσκευή επιτρέπεται η καταχώριση των απομαγνητοφωνημένων κειμένων σε φύλλα χαρτιού.

²²⁴ Άρθρα 96 και 119 Π.Δ. 410/1995

²²⁵ Άρθρο 96 παρ. 1 του Π.Δ. 410/1995

7.3. Πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά

Για να αποφεύγονται αμφισβητήσεις ως προς τη σωστή τήρηση των πρακτικών τηρούνται για κάθε συνεδρίαση πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά.²²⁶

Σ' αυτά αναγράφονται όλοι οι παρόντες στη συνεδρίαση σύμβουλοι και όλα τα θέματα που συζητήθηκαν καθώς και οι αποφάσεις που έχουν ληφθεί συνοπτικά και ότι άλλο στοιχείο κρίνεται απαραίτητο. Απαραιτήτως γράφεται και η γνώμη της μειοψηφίας για κάθε θέμα.

Στο τέλος της συνεδρίασης μονογράφονται από όλους τους συμβούλους που είναι παρόντες.

Κατ' αυτόν τον τρόπο αποφεύγονται τυχόν αμφισβητήσεις που μπορεί να διατυπωθούν εκ των υστέρων ως προς την ακρίβεια αυτών που διατυπώθηκαν στη συζήτηση και τη λήψη των αποφάσεων, γιατί οι σύμβουλοι δεσμεύονται με τη μονογραφή τους. Αποφεύγονται έριδες και διαξιφισμοί οι οποίοι δεν συμβάλλουν στην εύρυθμη λειτουργία των συμβουλίων αλλά και στις καλές σχέσεις μεταξύ των μελών του συμβουλίου που είναι τόσο απαραίτητες για την αποτελεσματική λειτουργία των συμβουλίων και την προώθηση των υποθέσεων των δήμων και κοινοτήτων.

Τα πρόχειρα αυτά πρακτικά φυλάσσονται υποχρεωτικά μέχρι την υπογραφή των επίσημων πρακτικών που καταχωρούνται στο ειδικό βιβλίο πρακτικών από όλα τα μέλη.

²²⁶ Άρθρα 96 παρ.2 και 119 Π.Δ. 410/1995

7.4. Κατάρτιση και υπογραφή πρακτικών - απόφαση - γνώμη

μειοψηφίας

Τα πρακτικά γράφονται από το γραμματέα της κοινότητας στο ειδικό βιβλίο πρακτικών κατά τον χρόνο της συνεδρίασης ή μετά τη συνεδρίαση, από τα πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά τα οποία τηρούνται οπωσδήποτε κατά τη συνεδρίαση, αν δεν τηρηθούν τα επίσημα πρακτικά αμέσως.

Για τους δήμους τα πρακτικά γράφονται από τον ειδικό γραμματέα, υπάλληλο του δήμου με τη σύμπραξη του δημοτικού συμβουλίου - γραμματέα του συμβουλίου.

Αν χρησιμοποιείται μαγνητοφωνική συσκευή τότε αυτά καταχωρούνται στα φύλλα χαρτιού που είναι αριθμημένα και μονογραφημένα από τον πρόεδρο της κοινότητας ως πρόεδρο του κοινοτικού συμβουλίου ενώ για τους δήμους από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου.

Τα πρακτικά υπογράφονται από όλα τα μέλη του συμβουλίου που είναι παρόντα στη συνεδρίαση. Η υπογραφή έχει την έννοια της κύρωσης των πρακτικών.

Από το νόμο δεν ορίζεται πότε υπογράφονται τα πρακτικά από τα μέλη του συμβουλίου. Η υπογραφή πρέπει να γίνεται πριν δημοσιευθούν οι αποφάσεις και ιδίως όταν πρόκειται για κανονιστικές οι οποίες δημοσιεύονται ολόκληρες στο κοινοτικό ή στο δημοτικό κατάστημα, και πάντως μέχρι τις δέκα ημέρες μετά τη συνεδρίαση, αφού μέσα στις δέκα ημέρες πρέπει να σταλεί στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας απόσπασμα των πρακτικών και κάθε απόφαση του συμβουλίου χωριστά

μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης, ώστε να είναι δυνατή η έκδοση των αντιγράφων των αποφάσεων από το πρωτότυπο πρακτικό.

Η υπογραφή των πρακτικών από τα παρόντα μέλη είναι υποχρεωτική.²²⁷ Αν ένας σύμβουλος αρνείται να τα υπογράψει η άρνηση και η αιτία της άρνησης καταχωρούνται στα πρακτικά.

Η άρνηση της υπογραφής των πρακτικών δεν νοείται ως διαφωνία για τη λήψη της απόφασης, αλλά είναι υπαναχώρηση από εκείνα που έχουν αποφασισθεί με ομοφωνία του αρνούμενου, αν τυχόν είχε ψηφίσει υπέρ ή με διαφωνία του, αν είχε ψηφίσει αντίθετα.

Στα πρακτικά αναγράφονται τα θέματα που συζητήθηκαν και οι αποφάσεις που έχουν ληφθεί. Η γνώμη της πλειοψηφίας για κάθε θέμα που συζητείται, αποτελεί την απόφαση του συμβουλίου. Υποχρεωτικά καταχωρείται στα πρακτικά και η γνώμη της μειοψηφίας, δηλαδή, η γνώμη των συμβούλων η οποία έχει συγκεντρώσει λιγότερες ψήφους, σε αντίθεση με την πλειοψηφία των συμβούλων, της οποίας η γνώμη αποτελεί την απόφαση του συμβουλίου.

Ο σύμβουλος που μειοψηφεί μπορεί να ζητήσει να καταχωρηθεί η γνώμη του στα πρακτικά, όπως διατυπώθηκε κατά τη διάρκεια της συζήτησης. Άλλωστε, τέτοια υποχρέωση έχει και ο γραμματέας με τον πρόεδρο του συμβουλίου.

Δεν μπορεί εκ των υστέρων να διατυπώσει γνώμη και να ζητήσει να γραφεί αυτή στα πρακτικά γιατί στην περίπτωση αυτή έχουμε παραποίηση των πρακτικών.

Για κάθε συνεδρίαση του συμβουλίου συντάσσεται ένα πρακτικό. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε κάθε συνεδρίαση είναι ανάλογες με τα

²²⁷ Άρθρα 96 παρ. 4 και 119 Π.Δ. 410/1995

θέματα που συζητούνται σ αυτήν και για τα οποία λαμβάνονται αποφάσεις.

Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση ματαιώνεται για οποιοδήποτε λόγο.²²⁸

Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό. Κάθε χρόνο αρχίζει νέα αρίθμηση των πρακτικών.

Κάθε απόφαση του συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνο γίνεται νέα αρίθμηση των αποφάσεων.

Τα μέλη του κοινοτικού και του δημοτικού συμβουλίου έχουν ευθύνη για τους λόγους τους κατά τις συνεδριάσεις, όταν σ' αυτούς περιέχεται εξύβριση ή δυσφήμιση, προσβολή της τιμής θανόντος, περιώβριση αρχής κ.λπ. αδικήματα κατά παντός προσώπου. Οι σύμβουλοι δεν απολαύουν ασυλίας. Όταν αυτά τα αδικήματα λάβουν χώρα στις συνεδριάσεις θεωρούνται ότι έχουν διαπραχθεί σε δημόσιο τόπο, επειδή οι συνεδριάσεις των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων είναι δημόσιες και η αίθουσα των συνεδριάσεων κατά τον χρόνο των συνεδριάσεων των συμβουλίων θεωρείται δημόσιος τόπος.

Τυχόν απουσία από συνεδριάσεις του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου του γραμματέα που τηρεί τα πρακτικά των συνεδριάσεων (υπαλλήλου της κοινότητας ή του δήμου) δεν επηρεάζει το κύρος των αποφάσεων αυτών των συμβουλίων, γιατί ο γραμματέας δεν είναι μέλος τους και στερείται της δυνατότητας να εκφράσει τη γνώμη του με την ψήφο του για τα συζητούμενα θέματα με αποτέλεσμα να μη συντελεί στη λήψη των αποφάσεων.

Άλλη περίπτωση είναι η απουσία του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου δημοτικού συμβούλου ο οποίος είναι μέλος του συμβουλίου και

²²⁸ Άρθρα 96 παρ. 5 και 119 Π.Δ. 410/1995

έχει δικαίωμα έκφρασης γνώμης και δικαίωμα ψήφου για τα συζητούμενα θέματα.

7.5. Αποδεικτική ισχύς πρακτικών - αποστολή στον Γενικό Γραμματέα

Περιφέρειας - χορήγηση αντιγράφων

Τα πρακτικά των συνεδριάσεων του κοινοτικού και του δημοτικού συμβουλίου είναι δημόσια έγγραφα και αποδεικνύουν έναντι οποιουδήποτε τα γεγονότα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.

Μοναδικό τρόπο βεβαιώσεως όλων όσων ενεργήθηκαν, συζητήθηκαν και αποφασίστηκαν κατά τη συνεδρίαση του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου αποτελούν τα πρακτικά και η απόφαση παραγομένου τεκμηρίου αλήθειας υπέρ αυτών, το οποίο δεν μπορεί με άλλο τρόπο να αναιρεθεί παρά όταν αυτά κηρυχθούν ως πλαστά κατά νόμιμο τρόπο και όχι με εξώδικες μαρτυρίες ή και ομολογίες αυτών που ήταν παρόντες στη συνεδρίαση.

Τα πρακτικά αποτελούν το μοναδικό τρόπο αποδείξεως της αποφάσεως που έχει ληφθεί και της ακρίβειας της.

Ο «νομάρχης» μπορεί να ελέγξει και την ακρίβεια των πρακτικών επί τη βάσει και των στοιχείων τα οποία τα συνοδεύουν, προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα της εκλογής προέδρου του δημοτικού συμβουλίου, μη ούσης νοητής για την άσκηση του ελέγχου αυτού της προηγούμενης προσβολής τους ως πλαστών.²²⁹

Η αρμοδιότητα αυτή σήμερα ανήκει στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.²³⁰

²²⁹ Σ.Τ.Ε. 2627/1986

²³⁰ Άρθρο 107 παρ. 4 του Π.Δ. 410/1995

Από τα πρόχειρα πρακτικά επιβοηθητικά μπορεί να αποδειχθεί η απόφαση του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου που έχει ληφθεί δεδομένου ότι προβλέπεται η τήρησή τους από το Δ.Κ.Κ. και μονογράφονται ή υπογράφονται από τα μέλη που ήταν παρόντα.²³¹

7.6. Διάκριση πράξεων - αποφάσεων κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων και εκτελεστικότητα αυτών

Οι πράξεις των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων είναι διοικητικές πράξεις συλλογικών οργάνων της ενεργού διοικήσεως.

Τις πράξεις των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων διακρίνουμε σε σχέση με τον έλεγχο που γίνεται σ' αυτές:

- α)** Σε πράξεις που ελέγχονται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας πάντοτε από άποψη νομιμότητας.
- β)** Σε πράξεις που δεν ελέγχονται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.

Όλες όμως οι πράξεις - αποφάσεις των κοινοτικών και των δημοτικών συμβουλίων στέλνονται στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας από τους προέδρους κοινοτήτων και τους δημάρχους, χωριστά η κάθε μία, μέσα σε δέκα ημέρες από την ημέρα της συνεδρίασης, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης και με τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή τους²³²

Η αποστολή των πράξεων στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας αποδεικνύεται από την πρωτοκόλληση αυτών στο πρωτόκολλο της υπηρεσίας εκτός από τις πράξεις που στέλλονται με απόδειξη οπότε αυτές θεωρείται ότι έχουν σταλεί από την παραλαβή τους από το

²³¹ Άρθρα 96 παρ. 4 και 119 Π.Δ. 410/1995

²³² Άρθρα 96 παρ. 6 και 119 Π.Δ. 410/1995 και άρθρο 19 παρ. 6δ' Ν.2344/1995

ταχυδρομείο σύμφωνα με το βιβλίο επιδόσεως των εγγράφων με απόδειξη.

Από τις ανωτέρω διατάξεις δεν εξαιρείται από την αποστολή στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας καμία πράξη, άσχετα αν σ' αυτήν ασκείται ή όχι έλεγχος. Το όργανο που ασκεί την εποπτεία στους δήμους και στις κοινότητες πρέπει να λαμβάνει γνώση όλων των πράξεων των συμβουλίων τους. Η γνώση αυτή περιλαμβάνεται μέσα στα πλαίσια της εποπτείας.

7.7. Πράξεις που δεν ελέγχονται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας

α) Οι πράξεις - αποφάσεις των κοινοτικών συμβουλίων με τις οποίες αποφασίζεται η άσκηση όλων των ενδίκων μέσων και των ενδίκων βοηθημάτων, και για την επιβολή, αντεπιβολή η δόση όρκου καθώς και οι πράξεις για την υποβολή προσφύγων στις διοικητικές αρχές²³³ δεν ελέγχονται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.²³⁴

Κατά συνέπεια, οι πράξεις αυτές είναι αμέσως εκτελεστές μετά τη δημοσίευσή τους και δεν υπάρχει το ενδεχόμενο παραπομπής τους από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας στην επιτροπή²³⁵ για ακύρωση αυτεπαγγέλτως.

β) Με το ανωτέρω περιεχόμενο δεν υπάρχουν αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων επειδή τα αντικείμενα αυτά, που αφορούν τους δήμους, υπάγονται στην αρμοδιότητα της δημαρχιακής επιτροπής²³⁶ και δεν χρειάζεται να ελεγχθούν ούτε οι αποφάσεις αυτές από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.²³⁷

²³³ Άρθρο 93 παρ. 1 περιπτώσεις ιστ' και ιζ' του Π.Δ. 410/1995

²³⁴ Άρθρο 179 παρ.2 Π.Δ.410/1995

²³⁵ Άρθρο 177 του Π.Δ. 410/1995

²³⁶ Άρθρο 111 παρ. 2 εδάφ. Στ' και ζ' του Π.Δ. 410/1995

²³⁷ Άρθρο 180 παρ. 2 Π.Δ. 410/1995

Και οι πράξεις - αποφάσεις αυτές του κοινοτικού συμβουλίου και δημοκρατικής επιτροπής στέλλονται στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας από τον πρόεδρο της κοινότητας και το δήμαρχο, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης, δεδομένου ότι, στα πλαίσια της εποπτείας που αυτός ασκεί στους δήμους και στις κοινότητες, πρέπει να λαμβάνει γνώση όλων των πράξεων - αποφάσεων των συλλογικών τους οργάνων.

7.8. Πράξεις - αποφάσεις που ελέγχονται από άποψη νομιμότητας -

Εκτελεσιμότητα αυτών

Μετά την πλήρη κατάργηση του ελέγχου σκοπιμότητας στις πράξεις - αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των δήμων και κοινοτήτων αν εξαιρέσουμε ελάχιστες αποφάσεις των κοινοτικών συμβουλίων, το σύνολο των πράξεων - αποφάσεων των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων ελέγχονται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας από άποψη νομιμότητας.

Όσον αφορά την εκτελεσιμότητα των πράξεων - αποφάσεων²³⁸ αυτών αυτές είναι εκτελεστές αφότου εκδοθούν.

Οι πράξεις εκδίδονται από τη στιγμή κατά την οποία μονογράφονται τα πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά που τηρούνται ή από τη στιγμή που τελειώνει η μαγνητοφώνηση των πρακτικών της συνεδρίασης και οι σύμβουλοι υπογράφουν²³⁹ τα πρακτικά, αλλά δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα παρά μόνον ύστερα από τη δημοσίευσή τους στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα, αφού από τη δημοσίευσή τους καθίσταται επίσημα γνωστή η ύπαρξή τους στους ενδιαφερόμενους, οπότε και καθίστανται εκτελεστές.

²³⁸ Άρθρο 176 του Π.Δ. 410/1995

²³⁹ Άρθρα 96παρ.2, 3, 4 και 119 Π.Δ. 410/1995

Τις πράξεις των κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων από την άποψη της εκτελεστότητας αυτών διακρίνουμε στις εξής κατηγορίες, οι οποίες είναι:

- α)** Εκείνες γενικά οι οποίες είναι εκτελεστές και παράγουν έννομα αποτελέσματα μόνες τους, αφότου δημοσιευθούν, δηλαδή, δικαιώματα και υποχρεώσεις διοικητικής φύσεως έναντι των διοικουμένων και αυτές αποτελούν τη μέγιστη πλειονότητα.
- β)** Εκείνες οι ειδικές οι οποίες ισχύουν τυπικά από τη δημοσίευσή τους, δεν παράγουν όμως έννομα αποτελέσματα μόνες τους αλλά αφότου δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η σχετική πράξη του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ή του Υπουργού ή το σχετικό διάταγμα.
- γ)** Εκείνες οι ειδικές αποφάσεις, οι οποίες ισχύουν τυπικά από τη δημοσίευσή τους, δεν παράγουν όμως έννομα αποτελέσματα πριν ή κοινοποιηθούν στον ενδιαφερόμενο με τον ειδικό τρόπο κοινοποίησης που ορίζεται στο νόμο, όπως π.χ. είναι οι αποφάσεις των κοινοτικών και των δημοτικών συμβουλίων με τις οποίες κηρύσσεται η απαλλοτρίωση ή συνίσταται δουλειά.²⁴⁰

Η κοινοποίηση γίνεται στην περίπτωση αυτή με δημοτικό, κοινοτικό ή δημόσιο όργανο που συντάσσει αποδεικτικό κοινοποίησης εφόσον είναι γνωστός ο ενδιαφερόμενος ή αν είναι άγνωστος κατά τις διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας.

- δ)** Εκείνες οι ειδικές πράξεις, οι οποίες δεν γίνονται εκτελεστές αν δεν παρασχεθεί η απόφαση ή η γνώμη οποιασδήποτε αρχής ή οργάνου ή οργανισμού για θέματα που αφορούν υπηρεσίες ή έργα ΟΤΑ, όπου

²⁴⁰ Άρθρο 275 Π.Δ.410/1995

απαιτείται αυτή σύμφωνα με το νόμο.

Αν η σχετική απόφαση ή γνώμη δεν παρασχεθεί μέσα σ' ένα δίμηνο το αργότερο αφότου η αρχή ή το όργανο ή ο οργανισμός παρέλαβε τα στοιχεία που προβλέπει ο νόμος από τον ΟΤΑ, η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που έχει ληφθεί γίνεται εκτελεστή μόλις περάσει η δίμηνη αυτή προθεσμία.²⁴¹ Η διάταξη αυτή αναφέρεται στην κατά νόμο σύμπραξη με οποιοδήποτε τρόπο (απόφαση γνώμη) οποιασδήποτε αρχής ή οργάνου ή οργανισμού για την έκδοση απόφασης.

7.9. Εκτέλεση αποφάσεων κοινοτικών συμβουλίων

Οι αποφάσεις των κοινοτικών συμβουλίων εκτελούνται από τον πρόεδρο της κοινότητας.²⁴²

Το Συμβούλιο Επικρατείας με την 1581/1957 απόφασή του έκρινε ότι, συνιστά βαριά παράβαση καθήκοντος ενέργεια προέδρου κοινότητας με την οποία ματαιώθηκε η εκτέλεση αποφάσεως του κοινοτικού συμβουλίου.

Ο πρόεδρος της κοινότητας, ως πρόεδρος και του κοινοτικού συμβουλίου, είναι υποχρεωμένος, ύστερα από τη λήψη των αποφάσεων αυτού, να φροντίσει:

- για την καταχώρηση των αποφάσεων του κοινοτικού συμβουλίου στο ειδικό βιβλίο πρακτικών ή στα φύλλα χαρτιού που περιέχουν τα απομαγνητοφωνημένα κείμενα των αποφάσεων,
- για τη δημοσίευση των αποφάσεων
- για την αντιγραφή των αποφάσεων

²⁴¹ Άρθρο 182 Π.Δ. 410/1995

²⁴² Άρθρο 100 παρ.1 περ. γ' του Π.Δ. 410/1995

- για την αποστολή των αποφάσεων στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας,
- για την εκτέλεση των αποφάσεων οι οποίες είναι αμέσως εκτελεστές και παράγουν έννομα αποτελέσματα μόνες τους.

Αν ορισμένες αποφάσεις περιέχουν προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να εκτελεστούν αυτές, ο πρόεδρος οφείλει να μεριμνήσει για την εκτέλεσή τους μέσα στην οριζόμενη προθεσμία.

Ο πρόεδρος υπέχει πειθαρχική, ποινική και αστική ευθύνη για κάθε ζημία, και ιδίως θετική, η οποία επέρχεται στην κοινότητα ή σε τρίτον από την παράλειψη της εκτέλεσής της απόφασης ή από την βραδύτητα της εκτέλεσης, ανάλογα με την κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

Αν ο πρόεδρος αρνείται να εκτελέσει μια απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου, το συμβούλιο, με απόφαση του, αναθέτει την εκτέλεση αυτής της απόφασης στον αντιπρόεδρο και σε περίπτωση που και αυτός αρνείται, σε ένα σύμβουλο.²⁴³

Για ορισμένες αποφάσεις αμφισβητούμενης νομιμότητας, οι οποίες πιθανόν να παραπεμφθούν από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας στην επιτροπή²⁴⁴ για ακύρωση, αν θεωρήσει ότι είναι αντίθετες προς το νόμο, ο πρόεδρος, αν το κρίνει σκόπιμο μπορεί να αναμείνει να αποφανθεί ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας και μετά προβαίνει στην εκτέλεση αυτών, γιατί αν τυχόν ακυρωθούν από την αρμόδια επιτροπή, να μη έχει να αντιμετωπίσει άλλα πρόσθετα προβλήματα και ευθύνες από τυχόν δικαιώματα και υποχρεώσεις τρίτων τα οποία ανακύπτουν από την εκτέλεση παράνομης και ακυρωθείσης, άρα μη υπαρκτής, απόφασης.

²⁴³ Άρθρο 102 παρ.4 Π.Δ. 410/1995

²⁴⁴ Άρθρο 177 του Π.Δ. 410/1995

Οπωσδήποτε, η εκτέλεση των αποφάσεων πριν από τον έλεγχο του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας δεν είναι παράνομη αφού αυτές είναι εκτελεστές αφότου εκδοθούν²⁴⁵ αλλά την ευθύνη για τις συνέπειες από τυχόν ακύρωσή της αναλαμβάνει ο πρόεδρος που τις εκτελεί.

7.10. Εκτέλεση αποφάσεων δημοτικών συμβουλίων

Οι αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων εκτελούνται από το δήμαρχο.²⁴⁶

Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου είναι υποχρεωμένος ύστερα από τη λήψη των αποφάσεων αυτού, να φροντίσει για την καταχώρισή τους στο ειδικό βιβλίο πρακτικών ή στα φύλλα χαρτιού που περιέχουν τα απομαγνητοφωνημένα κείμενα των αποφάσεων.

Στη συνέχεια, ο δήμαρχος φροντίζει για τις λοιπές ενέργειες.

7.11. Αναστολή εκτελέσεως πράξεων - αποφάσεων κοινοτικών και δημοτικών συμβουλίων

Όπως αναγράφεται και πιο πάνω, οι πράξεις - αποφάσεις των κοινοτικών και των δημοτικών συμβουλίων είναι διοικητικές πράξεις συλλογικών οργάνων της ενεργού διοικήσεως.

Η εκτελεστικότητα των πράξεων των διοικητικών αρχών αποτελεί την πνοή της γενεσιουργού δράσης της διοίκησης, και γι' αυτό η απόκλιση από αυτήν συνιστά εξαιρετικό δίκαιο, το οποίο επιτρέπεται όταν ρητή διάταξη νόμου το προβλέπει.

Γι' αυτό στις προσφυγές κατά των διοικητικών πράξεων τίθεται πάντοτε προθεσμία η οποία όταν παρέλθει άπρακτη καθιστά αδύνατη την

²⁴⁵ Άρθρο 176 του Π.Δ. 410/1995

²⁴⁶ Άρθρο 114 παρ.1 περ. β' του Π.Δ. 410/1995

άσκηση του δικαιώματος της προσφυγής. Με τις προθεσμίες που θέτει ο νομοθέτης αποσκοπεί στο να περιορίσει χρονικά το αβέβαιο της οριστικότητας της διοικητικής πράξης ή απόφασης.

Η εκτελεστότητα είναι συνυφασμένη με τη φύση των διοικητικών πράξεων, οι οποίες εκτελούνται αυτοδικαίως εκ του λόγου για τον οποίο δημιουργήθηκαν, και υπαγορεύεται από το χρέος της εξυπηρέτησης αναγκών της ζωής, οι οποίες απαιτούν ρύθμιση και όχι εγκατάλειψη.

Υπάρχουν όμως περιπτώσεις κατά τις οποίες τα συμφέροντα είτε της διοικήσεως, είτε των ιδιωτών βλάπτονται κυρίως από την άμεση εκτέλεση ή γιατί ο χρόνος αυτός συμπίπτει με άλλα γεγονότα τα οποία συνεργούν στην επέλευση αυτής της βλάβης ή γιατί η διοικητική πράξη πάσχει μέχρι σημείου να τεκμαίρεται ότι μπορεί να ακυρωθεί από την άσκηση ενδίκου μέσου κατ' αυτής.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις το συμφέρον του ιδιώτη, ο οποίος βλάπτεται από την εκτέλεση της πράξης ή απόφασης του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου, αλλά και το συμφέρον της διοικήσεως η οποία θα υποχρεωθεί στην ανόρθωση ζημιών, επιβάλλουν την πρόσκαιρη αναστολή της εκτέλεσης υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Όπως πιο πάνω είπαμε, ο εκτελεστός χαρακτήρας των διοικητικών πράξεων αποτελεί την πνοή της έννομης δράσης της διοικήσεως. Διοίκηση στην αδράνεια δεν νοείται.

Γι' αυτούς τους λόγους η αναστολή της εκτελεστότητας των διοικητικών πράξεων έχει καταστεί αποκλειστική φροντίδα της νομοθετικής εξουσίας.

Διάταξη γενικής εφαρμογής της αναστολής εκτελέσεως των διοικητικών πράξεων δεν υφίσταται, αλλά ούτε και είναι δυνατόν να

υπάρχει, γιατί τότε θα αναιρείτο η γενική αρχή της άμεσης εκτελεστότητας αυτών.

Από τη νομοθεσία το θέμα αντιμετωπίζεται κατά περίπτωση και η χορήγηση αναστολής πρέπει να γίνεται με περίσκεψη σ' εκείνες τις περιπτώσεις όπου πράγματι υπάρχει άμεσος κίνδυνος να ζημιωθεί ανεπανόρθωτα ο πολίτης από την άμεση εκτέλεση της διοικητικής πράξης - απόφασης.

Διακρίνουμε νομοθετημένες περιπτώσεις χορήγησης αναστολής εκτελέσεως διοικητικών πράξεων ως εξής:

- Αναστολή εκτέλεσης διοικητικών πράξεων εκ του νόμου
- Ανάθεση χορήγησης αναστολής διοικητικής πράξης στα όργανα που την έχουν εκδώσει ή άλλα
- Ανάθεση στο Συμβούλιο της Επικρατείας για τη χορήγηση αναστολής εκτελέσεως διοικητικής πράξης.
- Ανάθεση στον αρμόδιο υπουργό και στο ανώτατο διοικητικό όργανο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου κατά περίπτωση, για τη χορήγηση αναστολής εκτελέσεως διοικητικής πράξης που προσβάλλεται στο Σ.τ.Ε.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ

1.1. Ορισμός

Ως εποπτεία επί της τοπικής αυτοδιοίκησης ορίζεται ο ρητά προβλεπόμενος από το νόμο έλεγχος των πράξεων της τοπικής αυτοδιοίκησης που ασκείται από το κράτος με σκοπό τη διασφάλιση της κρατικής ενότητας και συνέχειας, χωρίς όμως να παρεμποδίζεται η πρωτοβουλία και η ελεύθερη δράση των τοπικών οργανισμών.²⁴⁷

1.2. Γενικά χαρακτηριστικά της εποπτείας

Η άσκηση της εποπτείας γίνεται με βάση ορισμένους κανόνες, οι οποίοι διακρίνονται σε γενικούς και σε επιμέρους.

1.2.1. Γενικοί κανόνες άσκησης της εποπτείας

α) Η εκπλήρωση του σκοπού

Οι σκοποί στους οποίους αποβλέπει η άσκηση της διοικητικής εποπτείας είναι:

- Η διατήρηση της κρατικής ενότητας, παρά τη χειραφέτηση των τοπικών οργανισμών. Η εποπτεία αποτελεί ουσιαστικά τη νομική έκφραση με την οποία διατηρείται κάποιος δεσμός μεταξύ κράτους και Ο.Τ.Α., δεδομένου ότι η συνταγματική κατοχύρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης δε συνεπάγεται την κατάργηση του ενιαίου κράτους.

Αντίθετα, το κράτος, στο πλαίσιο της παραχώρησης αυτοδιοίκησης και κατ' επέκταση αρμοδιοτήτων σε οργανικές μονάδες της δημόσιας διοίκησης, έξω από το νομικό πρόσωπο του κράτους, εκδηλώνει την παρουσία του κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών, που έπαψε το ίδιο να ασκεί. Η εποπτεία έχει κατά συνέπεια ως κύριο σκοπό της τη διασφάλιση της κρατικής συνέχειας και ενότητας.

- Η παρεμπόδιση των παρεμβάσεων των αρχών των αυτοδιοικούμενων τοπικών οργανισμών στις αρμοδιότητες της κεντρικής εξουσίας.
- Η ορθολογική διαχείριση των τοπικών υποθέσεων και η υπεράσπιση των διοικουμένων απέναντι στους κινδύνους που μπορεί να προέλθουν από την ενδεχόμενη αμάθεια ή την ανικανότητα των αιρετών οργάνων της αυτοδιοίκησης.

Συνεπώς, η άσκηση της εποπτείας εξυπηρετεί τριπλό σκοπό, δηλ. τη διατήρηση της κρατικής ενότητας, την προάσπιση των τοπικών συμφερόντων και την προάσπιση των συμφερόντων των διοικουμένων.

β) Η τήρηση των ορίων

Η εποπτεία ασκείται σύμφωνα με το Σύνταγμα (όταν προβλέπεται) και τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Πρέπει να σέβεται την αρχή της νομιμότητας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει κάνει επίσης δεκτό ότι η εποπτική αρμοδιότητα του Κράτους επί των πράξεων της αυτοδιοίκησης ασκείται μόνο εφόσον ο νόμος το επιτρέπει ρητά.

Η σχετική διάταξη του ισχύοντος Συντάγματος του 1975, όπως και αυτή του Συντάγματος του 1927, δέχεται την εποπτεία που δεν παρεμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των Ο.Τ.Α.

²⁴⁷ Κων/νος Τσουντας, Δομή και Οργάνωση ΟΤΑ, Καλαμάτα 1998 σελ.60

1.2.2. Επί μέρους κανόνες άσκησης της εποπτείας

α) Κανόνες που διέπουν τους εποπτεύοντες

Σύμφωνα με το άρθρο 102 του Συντάγματος, η εποπτεία επί των Ο.Τ.Α. ασκείται από το Κράτος. Η κρατική αυτή εποπτεία, με την ευρεία έννοια, περιλαμβάνει τη νομοθετική εποπτεία, τη διοικητική εποπτεία και τη δικαστική εποπτεία. Στην Ελλάδα όμως ο όρος κρατική εποπτεία νοείται με τη στενή έννοια της διοικητικής εποπτείας.

1) Νομοθετική, δικαστική και διοικητική εποπτεία

Με τον όρο «νομοθετική εποπτεία» νοείται το δικαίωμα του Κράτους να ρυθμίζει, μέσω της νομοθετικής λειτουργίας, την οργάνωση και την εν γένει λειτουργία των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου

Με τον όρο «δικαστική εποπτεία» νοείται το δικαίωμα του Κράτους να ελέγχει, μέσω των δικαστικών αρχών του, την από μέρους των Ο.Τ.Α. τήρηση των νόμων.

Ο όρος «κρατική εποπτεία» χρησιμοποιείται στην Ελλάδα με την στενή έννοια της διοικητικής εποπτείας, που αποτελεί το ιδιάζον γνώρισμα της έμμεσης κρατικής διοίκησης. Η διοικητική εποπτεία ασκείται από τα άμεσα ή από τα έμμεσα κρατικά όργανα και συνιστά διοικητική δράση. Όπως υποστηρίχτηκε έχει απλά «δικαστική χροιά». Γενικά, την άσκηση της εποπτικής αρμοδιότητας μπορεί να προκαλέσει όποιος έχει έννομο συμφέρον, είτε είναι μέλος του Ο.Τ.Α. (δημότης, ενορίτης, εκλογέας) είτε όχι, είτε είναι φυσικό πρόσωπο, είτε νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Η εποπτεία συνιστά άσκηση διοικητικής αρμοδιότητας, αποτελεί καθήκον της εποπτεύουσας αρχής και παρανομεί εφόσον δεν την ασκεί. Απαγορεύεται η μεταβίβαση της ή η υποκατάστασή της αρμόδιας αρχής.

II) Η τριμελής επιτροπή

ι) Οργάνωση και λειτουργία

Οι Ο.Τ.Α υπέκειντο, έως το 1995 στην εποπτεία του νομάρχη (αποκεντρωμένου οργάνου της κρατικής διοίκησης) και σπανιότερα κάποιου υπουργού, ανάλογα με τη σημασία της πράξης. Με το ν.2218/1994 θεσπίστηκε η «τριμελής επιτροπή» ως όργανο άσκησης της εποπτείας, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις εξακολουθεί να προβλέπεται η αρμοδιότητα κάποιου υπουργού.

Τριμελής επιτροπή λειτουργεί στην έδρα κάθε ν.α. και κάθε νομαρχιακού διαμερίσματος. Η επιτροπή αυτή αποτελείται από:

- Έναν πρωτοδίκη, ως πρόεδρο, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον πρόεδρο πρωτοδικών.
- Ένα δημόσιο υπάλληλο αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης του Κλάδου ΠΕ Διοικητικού με βαθμό Α και εφόσον δεν υπάρχει με βαθμό Β ή Γ του ίδιου κλάδου και όταν λείπουν και αυτοί άλλου Υπουργείου ή ν.π.δ.δ. που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το γενικό γραμματέα της περιφέρειας.
- Έναν αιρετό εκπρόσωπο της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του νομού, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τη διοικούσα επιτροπή της ΤΕΔΚ του νομού. Αν η ΤΕΔΚ δεν υποδείξει εκπρόσωπο, ορίζεται από το γενικό γραμματέα της περιφέρειας με την απόφαση συγκρότησης της επιτροπής ένα από τα μέλη του διοικητικού της συμβουλίου. Όταν συνεδριάζει για τα θέματα της ν.α το μέλος αυτό αντικαθιστάται από ένα μέλος του νομαρχιακού συμβουλίου, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το νομαρχιακό συμβούλιο. Δεν μπορεί να οριστεί μέλος της επιτροπής ο πρόεδρος του νομαρχιακού συμβουλίου και ο πρόεδρος της νομαρχιακής επιτροπής.

Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας για όλη τη διάρκεια της νομαρχιακής περιόδου. Η θητεία των μελών της λήγει πάντοτε με την ανάληψη καθηκόντων από τα νέα μέλη της Επιτροπής. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο γραμματέας της επιτροπής με τον αναπληρωτή του υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ή αν δεν υπάρχει υπάλληλος άλλου Υπουργείου ή υπάλληλος ν.π.δ.δ.. Ο υπάλληλος που ορίζεται μέλος και γραμματέας της επιτροπής και οι αναπληρωτές τους λογίζονται για όσο χρόνο έχουν την ιδιότητα αυτήν αποσπασμένοι στην επιτροπή, κατά παρέκκλιση των διατάξεων για τις αποσπάσεις. Οι αναπληρωτές κατά το χρόνο που δεν ασκούν καθήκοντα αναπληρωτή επικουρούν τους αναπληρούμενους στην άσκηση των καθηκόντων τους.

Η επιτροπή αποτελεί ανεξάρτητη δημόσια αρχή, με δική της σφραγίδα και γραμματειακή υποστήριξη που συγκροτείται από το γενικό γραμματέα της περιφέρειας. Η επιτροπή υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών. Η επιτροπή συνέρχεται με πρόσκληση του προέδρου της, συνεδριάζει παρόντων όλων των μελών της και αποφασίζει κατά πλειοψηφία. Για τη συνεδρίαση τηρούνται πρακτικά από το γραμματέα της επιτροπής. Τα πρακτικά υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα της επιτροπής. Στον πρόεδρο, τα μέλη και το γραμματέα της επιτροπής παρέχονται κάθε μήνα κατ' αποκοπήν έξοδα κινήσεως που ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης.

1.3. Μηχανισμοί άσκησης της εποπτείας

Η εποπτεία συνίσταται στην έκδοση διοικητικής πράξης από την εποπτεύουσα αρχή. Θα αναλύσουμε τους μηχανισμούς έκδοσης της πράξης αυτής και τις μορφές ελέγχου της.

1.3.1. Έκδοση της εποπτικής πράξης

Δεν υφίσταται πλέον έλεγχος σκοπιμότητας των ²⁴⁸ των πράξεων των Ο.Τ.Α. Επίσης δεν προβλέπεται η άσκηση της μορφής αυτής εποπτείας επί των ν.α. Ωστόσο προβλέπεται²⁴⁹ σε ορισμένες περιπτώσεις η χορήγηση έγκρισης, απόφασης ή γνώμης για θέματα που αφορούν υπηρεσίες ή έργα Ο.Τ.Α. Πρόκειται όμως για περιπτώσεις που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις και συνεπώς πρέπει να γίνει δεκτό ότι σήμερα ο εποπτικός έλεγχος είναι μόνο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των Ο.Τ.Α.

1.3.2. Προϋποθέσεις και διαδικασία άσκησης του ακυρωτικού ελέγχου

Διακρίνουμε την παραπομπή των πράξεων από την προσφυγή στην τριμελή επιτροπή.

α) Παραπομπή των πράξεων από την κρατική αρχή

Όλες οι πράξεις των δημοτικών και των κοινοτικών συμβουλίων και των λοιπών συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α πρώτου βαθμού και των νομικών τους προσώπων δημόσιου δικαίου αποστέλλονται στην περιφερειακή αρχή μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης και με τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή τους,

²⁴⁸ Άρθρο 178 παρ. 1 ΔΚΚ

²⁴⁹ Άρθρο 182 ΔΚΚ

μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη συνεδρίαση. Η περιφερειακή αρχή παραπέμπει, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήψη τους στην τριμελή επιτροπή, τις πράξεις που θεωρεί αιτιολογημένα ότι δεν είναι νόμιμες. Το παραπεμπτικό έγγραφο κοινοποιείται στον Ο.Τ.Α. ή στο νομικό πρόσωπο που εξέδωσε την πράξη. Στην περιφερειακή αρχή αποστέλλονται επίσης οι πράξεις της δημορχιακής επιτροπής μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη συνεδρίαση.

Στον έλεγχο του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας δεν υπόκεινται οι πράξεις των συλλογικών οργάνων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. με τις οποίες:

- ασκούνται όλα τα ένδικα βοηθήματα και τα ένδικα μέσα, καθώς και η επιβολή, η αντεπιβολή και η δόση όρκου,
- υποβάλλονται πρόσφυγες στις διοικητικές αρχές.

Η επιτροπή αποφασίζει αιτιολογημένα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη λήψη του παραπεμπτικού εγγράφου μαζί με τα προβλεπόμενα από το νόμο δικαιολογητικά για την έκδοσή της, ακυρώνοντας την πράξη ή αποφαινόμενη ότι νομίμως εκδόθηκε. Αν η επιτροπή δεν αποφανθεί μέσα στην προθεσμία θεωρείται ότι η πράξη είναι νόμιμη.

Οι αποφάσεις της επιτροπής κοινοποιούνται στην περιφερειακή αρχή, και στο δήμο ή στην κοινότητα ή στο νομικό τους πρόσωπο και δημοσιεύονται με φροντίδα του δήμου ή της κοινότητας με τοιχοκόλληση στο κατάστημα του οργανισμού, η πράξη του οποίου έχει προσβληθεί. Για τις αποφάσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό ενώπιον δύο μαρτύρων.

Οι αποφάσεις της επιτροπής επί των πράξεων της ν.α. κοινοποιούνται στο γενικό γραμματέα της περιφέρειας και στη ν.α. ή τα

νομικά της πρόσωπα. Οι αποφάσεις αυτές δημοσιεύονται με τοιχοκόλληση στο κατάστημα του οργανισμού, η πράξη του οποίου έχει προσβληθεί. Για τις αποφάσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό ενώπιον δύο μαρτύρων.

β) Η προσφυγή στην τριμελή επιτροπή

Στην τριμελή επιτροπή²⁵⁰ μπορεί να προσφύγει και να προσβάλλει τις πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και λοιπών συλλογικών οργάνων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, για παράβαση νόμου, μέσα σε δέκα (10) ημέρες, αφότου οι πράξεις αυτές δημοσιεύτηκαν:

- Κάθε δημότης: λόγω της αυτοτελούς ιδιότητάς του έχει το δικαίωμα να ασκήσει την προσφυγή αυτή, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη έννομου συμφέροντος. Ο έλεγχος που προκαλείται από την προσφυγή του δημότη αποκαλείται λαϊκός και για το λόγο αυτό, η προσφυγή αυτή αποκαλείται και λαϊκή.
- Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Το έννομο συμφέρον μπορεί να είναι χρηματικό ή και ηθικό. Πρέπει επίσης να είναι:
 - άμεσο, δηλ. αυτός που προσφεύγει να βλάπτεται από την πράξη κατά άμεσο τρόπο και η ακύρωσή της να τον ικανοποιεί άμεσα,
 - προσωπικό, δηλ. το συμφέρον αυτού που προσφεύγει να συνδέεται με την παράνομη πράξη.

Η επιτροπή, με αιτιολογημένη απόφασή της, μπορεί να ακυρώσει τις πράξεις για παράβαση νόμου μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη λήψη της πράξης μαζί με τα έγγραφα που προβλέπει

²⁵⁰ Κων/νος Τσουντας Δομή και Οργάνωση Ο.Τ.Α., Καλαμάτα 1998 σελ.77

η νομοθεσία για την έκδοσή τους. Αν περάσει η προθεσμία, χωρίς να εκδοθεί ακυρωτική απόφαση, θεωρείται ότι οι σχετικές πράξεις έχουν νόμιμα εκδοθεί.

Στην τριμελή επιτροπή προσβάλλονται και οι πράξεις των δημάρχων, προέδρων κοινοτήτων και των μονομελών οργάνων των ν.π.δ.δ. των δήμων και των κοινοτήτων για παράβαση νόμου μέσα σε δέκα (10) ημέρες αφότου οι πράξεις αυτές δημοσιεύτηκαν ή εάν δε δημοσιεύονται, από την κοινοποίησή τους ή διαφορετικά αφότου έλαβε γνώση ο δημότης ή οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών η επιτροπή αποφασίζει για την προσφυγή, ακυρώνοντας τη σχετική πράξη ή αποφαινόμενη ότι νόμιμα εκδόθηκε.

Οι αποφάσεις της επιτροπής κοινοποιούνται στην περιφερειακή αρχή, και στο δήμο ή στην κοινότητα ή στο νομικό τους πρόσωπο (για να μην εκτελέσουν την παράνομη πράξη), καθώς και σ' αυτόν που έχει ασκήσει την προσφυγή (σύμφωνα με την υποχρέωση της διοίκησης να απαντά στους πολίτες που αναφέρονται για τις εκτελεστές πράξεις). Οι αποφάσεις αυτές δημοσιεύονται με φροντίδα του δήμου ή της κοινότητας με τοιχοκόλληση στο κατάστημα του οργανισμού, η πράξη του οποίου έχει προσβληθεί. Για τις αποφάσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό ενώπιον δύο μαρτύρων.

1.4. Έλεγχος της εποπτικής πράξης

Ο έλεγχος της πράξης εποπτείας μπορεί να είναι είτε διοικητικός, δηλ. έλεγχος που έγκειται στην τήρηση της συναφώς διαγεγραμμένης διαδικασίας επέμβασης του εποπτικού οργάνου επί πράξεων των Ο.Τ.Α. είτε δικαστικός, δηλ. στην περίπτωση που ο Ο.Τ.Α. ή κάποιος τρίτος που

έχει έννομο συμφέρον, αιτείται τη δικαστική προστασία κατά των υπερβάσεων της εποπτικής αρχής.

α) Διοικητικός έλεγχος

Στο πλαίσιο της εποπτείας των πράξεων επί των Ο.Τ.Α.²⁵¹ μπορεί να ασκηθεί κατά των αποφάσεων της εποπτεύουσας αρχής προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών, για παράβαση νόμου, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα ημερών. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 8 του νόμου 3200/1955 «περί διοικητικής αποκεντρώσεως», όπως ισχύει κάθε φορά. Η δυνατότητα άσκησης της προσφυγής αυτής απορρέει από το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του «αναφέρεσθαι»²⁵² Η προσφυγή αυτή είναι ειδική διοικητική προσφυγή, δεδομένου ότι επιτρέπει μόνο τον έλεγχο της νομιμότητας της προσβαλλόμενης εποπτικής πράξης, δηλαδή των νομικών της πλημμελημάτων. Η άσκηση της προσφυγής συνεπάγεται τον έλεγχο της εποπτικής πράξης.

β) Δικαστικός έλεγχος

Ο δικαστικός έλεγχος παρέχει περισσότερα εχέγγυα προστασίας από το διοικητικό. Ο υπουργός εντάσσεται στην ίδια διοικητική ιεραρχία και ακολουθεί κατά κανόνα την ίδια τακτική και την ίδια νοοτροπία με τα υφιστάμενά του διοικητικά όργανα και είναι πρακτικά πολύ πιθανό ότι δε θα εισακούσει, στις περισσότερες περιπτώσεις, τα παράπονα κατά των πράξεων των υφισταμένων του, δεδομένου ότι ο υπουργός αποτελεί, μαζί με τα υφιστάμενά του όργανα, ενιαίο σύνολο τη Διοίκηση. Επιπλέον,

²⁵¹ Άρθρο 177 παρ.4 ΔΚΚ και 70 ΚΝΑ

²⁵² Αρ.10 του Συντάγματος.

χωρίς το δικαστικό έλεγχο, δε θα υπήρχε τρόπος ελέγχου των διοικητικών πράξεων, όταν αυτές προέρχονται από υπουργούς. Κατά συνέπεια, ο δικαστικός έλεγχος των πράξεων εποπτείας, όπως και των διοικητικών πράξεων γενικότερα, είναι επιβεβλημένος. Ο έλεγχος αυτός ασκείται τόσο από τα πολιτικά ή τα ποινικά δικαστήρια, όσο και από τα δικαστήρια της διοικητικής δικαιοσύνης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο αποτελεί το κυρίαρχο όργανο διοίκησης του δήμου ή της κοινότητας. Είναι το «βουλευόμενο» όργανο, με τις αποφάσεις του οποίου ασκούνται οι περισσότερες από τις αρμοδιότητες που ο νόμος απονέμει στην τοπική αυτοδιοίκηση και καθορίζεται η πολιτική που ακολουθεί ο κάθε δήμος ή η κοινότητα για την εκπλήρωση της αποστολής της.

Υπέρ του συμβουλίου λειτουργεί το λεγόμενο «τεκμήριο της αρμοδιότητας», το οποίο σημαίνει ότι είναι αρμόδιο για οποιοδήποτε θέμα δεν υπάγεται ρητά στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας και της δημαρχιακής επιτροπής. Αποφασίζει και γνωμοδοτεί κάθε φορά που θα ζητηθεί η γνώμη του και εκδίδει κάθε απόφαση ή διάταξη που απαιτείται από το Νόμο.

Οι κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου είναι αρκετά αυστηροί, με την έννοια ότι οποιοδήποτε ελάττωμα στη διαδικασία σύγκλησης ή συνεδρίασης ή ψηφοφορίας είναι δυνατό να προκαλέσει ακυρότητα των αποφάσεών του. Τα προβλήματα που δημιουργεί η ακύρωση μιας απόφασης του συμβουλίου, είναι γνωστά σε όσους υπηρετούν στην τοπική αυτοδιοίκηση είτε από τη θέση του αιρετού είτε από τη θέση του υπαλλήλου.

Εκτός από την απώλεια χρόνου - ενδεχομένως κρίσιμου και πολύτιμου - και τις καθυστερήσεις, είναι πιθανό να έχει ήδη υλοποιηθεί η ακυρωθείσα απόφαση, οπότε αν τα αποτελέσματά της δεν ανατρέπονται υπάρχει κίνδυνος καταλογισμού ευθυνών σε βάρος των μελών του συμβουλίου.

Για το λόγο αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία η κατανόηση και η ορθή εφαρμογή των κανόνων που διέπουν τη λειτουργία του συμβουλίου. Οι κανόνες αυτοί περιέχονται στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα και εφαρμόζονται πλαισιωμένοι από τις γενικές αρχές που έχει διαπλάσει επί σειρά ετών η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Σε περίπτωση παράβασης του Κανονισμού Λειτουργίας επηρεάζεται το κύρος των αποφάσεων του συμβουλίου. Για το λόγο αυτό το δημοτικό και κοινοτικό συμβούλιο αγωνίζεται σταθερά για την ανύψωση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την κατοχύρωση της διοικητικής ανεξαρτησίας και της οικονομικής αυτοτέλειας αυτής. Επιπλέον εκφράζει τα αισθήματα και τη θέληση των δημοτών για κάθε άλλο θέμα τοπικού ή γενικότερου ενδιαφέροντος, που παρουσιάζει επικαιρότητα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (Κ.)
 - Τοπική Αυτοδιοίκηση, ΕΔΔ, 1976
- ΓΑΒΑΛΑ (Α.)
 - Η αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α., 1964
- ΓΕΡΑΓΑ (Γ.)
 - Η λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και έλεγχος αυτών, 1920
- ΔΑΓΤΟΓΛΟΥ (Π.)
 - Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, 1996
- ΔΕΝΔΙΑ (Μ.)
 - Η τοπική αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού εν Ελλάδι, Ε.Τ.Α., ΙΕ΄
- Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
 - Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας, Αθήνα, 1995
- ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ (Η.)
 - Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα προβλήματα ομαλής λειτουργίας του, ΕΔΔ, 1986
- ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
 - Δημοτικός - Κοινοτικός Κώδικας, Σχέδιο Καποδίστρια
- ΚΟΥΤΣΟΥΡΗ (Δ.)
 - Λειτουργία δήμων και κοινοτήτων, 1997

- ΠΑΠΑΓΑΡΥΦΑΛΛΟΥ (Π.)
 - Το πρόβλημα της ουσιαστικοποίησης των αρμοδιοτήτων της Τ.Α. εν Ελλάδι και αι δικαιολογητικά βάσεις της διευρύνσεως τούτων, ΕΤΑ, 1974
- ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ (Π.)
 - Τοπικές υποθέσεις και Τ.Α., ΕΠΕ, 5/1984
- ΡΑΪΚΟΥ (Α.)
 - Η γενική θεωρία της τοπικής αυτοδιοικήσεως, 1967.
- ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ (Ε.)
 - Εγχειρίδιον Διοικητικού Δικαίου, 1997
- ΤΑΧΟΥ (Α.)
 - Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, 1997
- ΤΣΟΥΝΤΑΣ (Κ.)
 - Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση, ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ, 1998
- ΤΣΟΥΝΤΑΣ (Κ.)
 - Δομή οργάνωση ΟΤΑ, ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ., 1996.
- ΦΛΟΓΑΪΤΗ (Σ.)
 - Το ελληνικό διοικητικό σύστημα, 1985
- ΧΙΩΛΟΥ (Κ.)
 - Η διοικητική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α., ΕΤΑ, 1976